

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 42.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

4 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1894

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Τὸν ἄπτικόν τύπον κατ' αὐτὰς ἀπποσχόλησε ζω-
ρῶς τὸ ζήτημα τῶν ὑπευθύνων ἐπὶ τῇ ἐπιδόσει, ἢν
ἀπὸ τινος χρόνου ἔσχεν αὖθις ἐν Ἑλλάδι ἡ ληστεία,
τὰ ὄργανα δὲ τῶν μακρότερον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη
κυβερνησάντων τὸν τόπον πολιτικῶν ἀνδρῶν ἐπει-
ράθησαν διὰ στατιστικῶν καὶ ἄλλων ἐπιχειρημάτων
νὰ ἐπιρρίψωσι τὴν εὐθύνην εἰς τὴν ἀντίθετον ἐκάτε-
ρον μερίδα. — Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι Τρικοῦ ἢς τε καὶ
Δηλιγιάννης κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἐπαλλήλων αὐ-
τῶν κυβερνήσεων, πλείοτερον περὶ τῆς κραταιώσεως
τῆς κομματικῆς θέσεως αὐτῶν ἢ τῆς ριζικῆς ἀνορ-
θώσεως τῶν κακῶς ἐχόντων καὶ πρὸς τὸ χεῖρον τει-
νόντων ἐργασθέντες, ἀνεπαρκῆ ὅλως ἐπραξαν ὑπὲρ
τῆς ἀποτελεσματικῆς περιψυρήσεως τῆς δημοσίου
ἀσφαλείας, ἥτις ἐπὶ τέλους ἐξίκετο εἰς τὸ παρὰ τὴν
Λαμίαν δράμα, ὅπερ ἐγένετο ἡ ἀφειρηγία τῶν συζη-
τήσεων τούτων. — Ἄλλὰ τὰ γενόμενα οὐκ ἀγογγίζον-
ται· τὸ ὑπὸ τῆς φρονήσεως νῦν ἐπιβαλλόμενον εἶνε
ἢ διὰ σπουδαιότητος ἐφεξῆς ἐργασίας ἐκκοπῆ τοῦ
κακοῦ ἐκ τῆς ρίζης, ὅπως μινεὶ ἀποδοῖ ἡ χώρα θέα-
τρον τοιοῦτων σκηνῶν, αἰτινῶν, ὁσονδήποτε καὶ ἴν
ᾧ συνήθεις σχεδὸν καὶ ἐν ἄλλοις κράτεσιν, ἥκιστα
πάντοτε τιμῶσι τὴν διοικητικὴν δραστηριότητα τῶν
κυβερνώντων καὶ τῶν ἀμεσώτερον ἐπιτετραμμένων
τὴν περιφρούρησιν τῆς ἀσφαλείας.

Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἐν Βουλγαρίᾳ ἐκλογικοῦ ἀ-
γῶνος ἐγνώσθησαν ἤδη πάντα· καίτοι δὲ εἰς συμπλή-
ρωσιν τελείαν τοῦ νέου βουλγαρικοῦ κοινοβουλίου
ὑπολείπονται δέκα ἔτι ἐπαναληπτικά ἐκλογαί, τινῶν
ἐκ τῶν ὑπουργῶν ἐκλεγέντων εἰς πλείονας τῆς μιᾶς
περιφέρειας, οὗ ἕνεκα ἐν ταῖς περιφερείαις ἐκείναις
ἐπαναληφθήσεται ἡ ἐκλογή, τὸ κατὰ τὰ λοιπὰ γενι-
κὸν ἀποτέλεσμα ἐπιτρέπει τὴν μόρφωσιν ἱκανῶς ὀρι-
στικῆς γνώμης περὶ τῆς ψυσιογνωμίας τῆς νέας Σο-

βράνιε, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει πάντοτε, ἐννοεῖται, ὅτι οἱ
νέοι βουλευταὶ καὶ κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τῶν καθη-
κόντων αὐτῶν θὰ μείνωσι πιστοὶ εἰς τὰς σημαίας,
ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐκτεθέντες συνεκέντρωσαν τὰς ὑπὲρ
αὐτῶν ψήφους τῶν συμπολιτῶν αὐτῶν. — Λοιπὸν τὴν
σπουδαιωτάτην ἐκλογικὴν δύναμιν ἐν τῷ νέῳ βουλ-
γαρικῷ κοινοβουλίῳ ἀποτελεῖ, ὡς γενικῶς προσβλέ-
πετο, τὸ κόμμα τῶν Ἐνωτικῶν ἢ Μαύρων, ὅπερ διὰ
τεσσαράκοντα καὶ ἕξ ὄλων ψήφων ἐκπροσωγεῖται τοῦ
τοῖς ἀριθμητικῶς ἔπονται οἱ Ἐθνικοὶ, τριάκοντα καὶ
μῖαν ἑδρας καταλαβόντες, μεθ' οὗς ἔρχονται οἱ Συν-
τηρητικοὶ μετὰ εἴκοσι καὶ ἕξ ἑδρῶν, οἱ μετριοπαθεῖς
Ζαγκωφικοὶ, εἰς εἴκοσι συμποσοῦμενοι, οἱ ἀδιάλλα-
κτοὶ Ζαγκωφικοὶ, καὶ αὐτοὶ τοσοῦτοι, οἱ τοῦ Καρα-
βέλωφ φίλοι, ὀκτώ τὸ ὄλον, καὶ ἡ τετράς τῶν Σοσια-
λιστῶν. — Ἐκ τῶν μερίδων τούτων οἱ μὲν Συντηρη-
τικοὶ, οἱ Ἐνωτικοὶ καὶ οἱ μετριοπαθεῖς τῶν Ζαγκω-
φικῶν πρόκειται ν' ἀποτελέσωσι τὸ κυβερνητικὸν
κόμμα, ὑποστηρίζοντες ἐν τῇ πρωθυπουργίᾳ τὸν
κύριον Στόιλωφ, ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ ὁποίου καὶ
κατήλαθον εἰς τὸν ἀγῶνα, οἱ δὲ Ἐθνικοὶ, οἱ ἀ-
διάλλακτοὶ Ζαγκωφικοὶ, οἱ Καραβελωφικοὶ καὶ οἱ
Σοσιαλισταὶ θ' ἀπαρτίσωσι τὴν ἀντιπολίτευσιν. —
Οὕτως ἀφ' ἐνὸς μὲν ἔχομεν τὸν κυβερνητικὸν τρί-
χρον συνδεσμὸν μετὰ τῶν ἐνεγνήκων δύο ψήφων
αὐτοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἐξ ἑτερογενεστέρων ἔτι
στοιχείων ἀπαρτιζομένην ἀντιπολίτευσιν, διαθέτου-
σιν ὁμοῦ ἐξήκοντα τρεῖς ψήφους. — Ὡς βλέπει ὁ ἀνα-
γνώστης, ἢ εἰς τὴν ὑπὲρ τοῦ κ. Στόιλωφ μερίδα
προσχώρησις κατὰ τὰς παραμονὰς τῶν ἐκλογῶν καὶ
τῶν μετριοπαθεστέρων ἐκ τῶν Ζαγκωφικῶν, προσχώ-
ρησις, προσθεῖσα εἴκοσιν ἔτι ψήφους εἰς τὴν συμπο-
λίτευσιν, ἐνίσχυσεν ἔτι μᾶλλον τὴν κυβερνητικὴν
μερίδα, ἀσφαλεστέραν καταστήσασα τῷ κ. Στόιλωφ
τὴν διαχείρισιν τῆς ἀρχῆς. — Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὸ κυ-
βερνητικὸν κόμμα μὴ ἀποτελούμενον ἐκ μιᾶς μόνης
μερίδος, δὲν ἐνέχει τὰ στοιχεῖα ἐκείνα τῆς συνεκτι-
κότητος, τὰ καθιστῶντα ἀπροσμάχητους τὰς κυβερ-
νητικὰς πλειονοψηφίας, τὴν σύστασιν δὲ αὐτοῦ ὀφεί-

λει εις συμφωνίαν περί συνεργασίας, ήτις άγνωστον μέχρι τίνος θά εξακολουθήσῃ ισχύουσα· ἐν τῇ ἀπό ταύτης ὅμως τῆς ἀπόψεως ἐξετάσει τοῦ ζητήματος δέον νά ἔχωμεν ὑπ' ὄψει ὅτι μικραὶ σχετικῶς διαφοραὶ γνώμης χωρίζουσι τοὺς Συντηρητικούς ἀπὸ τῶν Ἐνωτικῶν, μικρότεροι δ' ἔτι τούτους ἀπὸ τῶν μετριοπαθῶν Ζαγκωφικῶν, ὅπερ ἐλαττοῖ ὅπως δῆλοτε τὸ ἐνδεχόμενον προσεχοῦς διαστάσεως. "Ἄλλως τε γνωστὸν ὅτι ἡ τῆς ἀρχῆς διαχείρισις ἐνέχει πολλὰ τὰ δυνάμενα νά συνέχῃσι τοὺς ἀμέσως διαχειριζομένους αὐτὴν πρὸς τοὺς ἐν τῇ διαχειρίσει ταύτῃ ὑποστηρίζοντας αὐτούς. — Ὡς πρὸς τὴν ἀντιπολίτευσιν, πολυσχιδестέραν ταύτην καὶ διὰ πολλῶ μείζονος ἀντιθέσεως ἀρχῶν χωριζομένην, ὑπάρχει μὲν συνεκτικόν τι αὐτῇ στοιχεῖον, ὁ πόθος τῆς ἀνατροπῆς τοῦ κρατούντος συνασπισμοῦ, ἀλλ' οὗτος, μὴ ἐπιτρέπων καὶ τὴν ἐλπίδα, ὅτι τοὺς ἀνατραπέντας θά διεδέχοντο εὐχερῶς οἱ ἀνατρέψαντες, τόσον ἀσθενῶς ἐπιθρᾶ ἐπὶ τῆς ὁμοφροσύνης τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ὥστε πιθανώτατον εἶναι ὅτι αὐτὴ οὐδὲ τὴν ἀπὸ τῆς ὁμοθυμου κοινοπραγίας δύναμιν θά διαθέτῃ. — Κατὰ ταῦτα τὸ ὑπουργεῖον τοῦ κ. Στόιλοφ, συμφῶνως τῇ ἐπιθυμίᾳ τῶν φίλων τῆς γαλννιαίας παγιώσεως τῆς θέσεως τῆς ἡγεμονίας, ἐξῆλθε τοῦ ἐκλογικοῦ ἀγῶνος μετὰ δυνάμεων ἐπαρκουσῶν τό γε νῦν εἰς τὴν ἐπιδίωξιν τοῦ περαιτέρω ἀνορθωτικοῦ ἔργου αὐτοῦ· ἐλπίζομεν δὲ ὅτι ἡ εὐστάθεια τῶν τὰς δυνάμεις ταύτας ἀποτελουσῶν μερίδων θά ἐπιτρέψῃ αὐτῶ νά ἐργασθῆ οὕτως ἀποτελεσματικῶς, ὥστε ν' ἀποδείξῃ σφαιερὰ λέγοντας τοὺς τὴν λύπην αὐτῶν ἐπὶ τῇ τελευταίᾳ ἐν Βουλγαρίᾳ κυβερνητικῇ μεταβολῇ κρύπτοντας ὑπὸ τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι ἡ χώρα πρὸς διακυβέρνησιν αὐτῆς εἶχεν ἀπόλυτον χρεῖαν τῆς αὐταρχικῆς διοικήσεως τοῦ κ. Σταμπούλοφ.

Αἱ λεπτομέρειαι τῆς παρὰ τὴν Πιέγγ Γιάγγ μεγάλης ἰαπωνοσινικῆς πεζομαχίας καὶ αἱ τῆς ἐν τῇ Κορεατικῇ θαλάσῃ ναυμαχίας, διαπιστοῦσαι τὰς μεγάλας καὶ δυσεπανορθώτους ἀπώλειαι τῶν Σινῶν, τὰ εἰς τὴν περαιτέρω ἐνέργειαν λαμβανόμενα μέτρα, δεκνύοντα ὅτι μετ' οὐ πολὺ συναφθῆσεται ἡ κρισιμωτάτη ἐν αὐτῶ τῶ σινικῶ ἐδάφει πάλη, καὶ ἡ συμπλήρωσις τῶν πληροφροῦντων περὶ τῶν ὑφ' ἑκατέρου τῶν μαχομένων κρατῶν διατιθεμένων δυνάμεων, κρατύνουσα τὴν πιθανότητα, ὅτι ὁ ἠττηθῆσόμενος ἠττηθῆσεται ἠτταν ἐσχάτην καὶ ὅτι τούτου ἕνεκα ἐπιστήσεται ἡ ἀνάγκη τῆς συγκρατήσεως τοῦ νικητοῦ ἐντὸς ὁρίων τινῶν, ὅπως μὴ ἐν τῇ ὀρμῇ τοῦ θριάμβου ἐπιβάλῃ τῶ ἠττημένῳ ὄρους ἀπτομένους οὕτως ἢ ἄλλως τῶν ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις εὐρωπαϊκῶν συμφερόντων, ταῦτα ἀνεξωγογόνησαν φαίνεται τὸ ζήτημα τῆς ἐπεμβάσεως τῶν ἐνδιαφερομένων εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων, ὧν ἄλλαι μὲν προσέτειναν αὐθις—πιθανώτατα ἵνα αὐθις ἀπορριθῆ—τὴν μεσολάβησιν αὐτῶν, ἄλλαι δὲ ἔτι μᾶλλον ἐνίσχυσαν τοὺς ἐν ταῖς θαλάσσαις ἐκείναις στόλους τῶν καὶ ἄλλαι, ὡς λέγεται, καὶ στρατὸν εἰσγάγον ἐἰς τὴν χερσόνησον, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ μῆλον τῆς ἐριδος τῶν δύο μεγάλων ἀσιατικῶν κρατῶν. — Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐρρήθη ἰδίᾳ περὶ τῆς Ρωσίας, ἥτις, πρόφασιν, ὡς λέγεται, πρὸς ἐνέργειαν ζητοῦσα, ἐπελάβετο δύο πρὸς τοῦτο παρουσιασθειῶν εὐκαιριῶν, τῆς ἐκ τῶν ἐρ-

γασιῶν τοῦ σιδηριανοῦ σιδηροδρόμου ἀποδράσεως ἐργαζομένων τινῶν καταδικῶν, προσφυγόντων εἰς Κορέαν, καὶ τῆς ἐμφανίσεως ληστρικῶν τινῶν συμμοριῶν, παραβλαπτουσῶν τὰ ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις ρωσικὰ συμφέροντα καὶ τὰ ὀρμητήρια αὐτῶν ἐν τῇ Κορέᾳ ἐχουσῶν. — Εἰς δίωξιν λοιπὸν τῶν φυγάδων καὶ τῶν ληστῶν αἱ αὐτόθι ρωσικαὶ ἀρχαὶ ἐξέπεμψαν στρατιωτικὴν δύναμιν, ἥτις, παρατείνουσα τὴν δίωξιν καὶ πέραν τῶν κορεατικῶν συνόρων, εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἐδάφος τῆς χερσονήσου καὶ εὐρίσκειται ἐν αὐτῶ. — Ἐκ Πετροπολέως μεταγενέστερα τηλεγραφήματα διέψευσαν τὰ περὶ τοιαύτης ρωσικῆς ἐνεργείας ἀγγέλματα, ἀλλ' ἐννοεῖται ὅτι ἡ διάψευσις αὕτη δὲν ἐπαρκεῖ πρὸς τελείαν διασκέδασιν τῆς φήμης· διότι τοιαῦται ἐνέργειαι δὲν εἶνε ὅλως ἀδύνατοι ἐν τῇ κατὰ τὰς ἀπωτάτας ἐκείνας χώρας κρατούσῃ ἐν γένει πολιτικῇ· ἄλλως τε πολλαίς εἰδομεν ἄλλα μὲν ἐκ τῶν εὐρωπαϊκῶν πρωτευουσῶν τοῖς ἐν ταῖς ἄλλαις ἡπείροις τὴν ἀμέσον διεύθυνσιν τῶν εὐρωπαϊκῶν συμφερόντων ἐπιτετραμμένοις ἐντελλόμενα, ἄλλα δὲ ὑπ' αὐτῶν, ἐνεργούντων μᾶλλον κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν γενικῶν γραμμῶν τοῦ διαγεγραμμένου αὐτοῖς προγράμματος, ἐκτελούμενα. — Οὐχ ἥττον δὲν πιστεύομεν ὅτι ἡ ρωσικὴ διπλωματία ὀριστικῶς ἀπεφάσισε νά περιπλέξῃ ἐσπευσμένως τὸ κράτος εἰς σπουδαίας ἐκεῖ δυσχερείας, ἀφοῦ ἔχει ἤδη ὄψει, ὡς φαίνεται ἂς τῶν ὑπὸ τοῦ ρωσικοῦ τύπου γραφομένων, ὅτι τὰς περιπλοκάς ταύτας δύνανται νά παρεσκευάσαν οἱ περὶ τὴν Τριπλῆν, ὅπως περιπάσσωσι τὴν προσοχὴν τοῦ ρωσογαλλικοῦ συνδέσμου εἰς τὰ πέρατα τῆς Ἀνατολῆς, ἵνα αὕτη μᾶλλον ἀνεπιτήρητος ἐνεργῆ ὅσα ἐν Εὐρώπῃ ἐργάζεται.

Ἄγαθὴ τύχη ἡ πεποίθησις τῆς βασιλείσεως, ὅτι παρὰ τὰς πρώτας ἀποτυχίας ἡ τιμὴ τῶν ὀλλανδικῶν ὄπλων ἀνορθωθήσεται, ἐπραγματώθη ἐπανειλημμένοι δὲ ἐκ Χάγης καὶ Ἀμστελλοδάμου εἰδήσεις ἀγγέλλουσιν ἡμῖν ὀλλανδικὰς ἐν Λομβόδιῳ νίκας. — Κατὰ τὰς εἰδήσεις ταύτας οἱ ὀλλανδοί, ἐπιλαβόμενοι σπουδαιότερον καὶ δραστηριώτερον τοῦ ἔργου, ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἠδυνήθησαν καὶ ἀλλεπαλλήλους ὄχυράς θέσεις τῶν πολεμίων πρὸ τῆς Ματαράμης νά καταλάβωσι, καὶ αὐτὸν δὲ τοῦτον τὸν λιμένα τῆς νήσου μετὰ μεγάλων μὲν τῶν πολεμίων, ὀλίγων δὲ αὐτῶν ἀπωλειῶν νά κυριεύσωσιν. Ἐν τούτοις οὐδὲν δύναται τις ἀπὸ τοῦδε νά προείπῃ περὶ τῆς τελείας ἀπαλλαγῆς τῶν ὀλλανδῶν ἀπὸ τῶν δυσχερειῶν, ἃς ἐδημιούργησεν αὐτοῖς ἡ τῶν Μαλαίων ἐχθρότης. Τὰ βάεβατα ταῦτα ψῦλα, φυσικόν, οὕτως εἶπειν, ἐπιτήδευμα αὐτῶν τὸν πόλεμον ἔχοντα, δύνανται μὲν προσεωρινῶς, ὑποχωροῦντα πρὸ τοῦ ἰσχυροῦ καὶ συντεταγμένου πυρὸς τῶν εὐρωπαϊκῶν ὄπλων, νά περιστείλωσι τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν, εὐθὺς ὅμως ὡς θά ἐβλεπον χαλαρομένην τὴν κατ' αὐτῶν συγκεντρωθεῖσαν στρατιωτικὴν δύναμιν τῶν ὀλλανδῶν, θά ἐπανήρχοντο εἰς τὴν ἐπιθετικὴν αὐτῶν θέσιν. — Ταῦτα γινώσκοντες οἱ ἐν Χάγῃ, μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιμελείας θά εξακολουθήσωσι τὸ ἔργον, μέχρις οὐ καταστήσωσι τοὺς ἠττημένους νῦν Μαλαίους παντελῶς ἀνικάνους καὶ εἰς προσεχῆ τοῦλάχιστον μεταγενέστεραν ἐναντίον τῶν ἐν τῶ νήσῳ ἀποίκων ἐχθρικὴν ἐνέργειαν.

Η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ Η ΟΡΘΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ*

Θαύμα καὶ προφῆτεια.

Δὲν γνωρίζομεν μὲν ἐπὶ πόσον δύναται τις νὰ διατηρηθῆ ἐν φαινομενικῷ θανάτῳ (νεκροφανείᾳ)· γνωρίζομεν ἐν τούτοις ὅτι ὁ νεκρὸς διὰ φυσικῶν δυνάμεων δὲν ἐξεγείρεται. Εἰ μὴ ἐγνωρίζομεν τοῦτο, τότε πᾶν δίκαιον, πᾶσα ιδιοκτησία, πᾶσα οἰκογενειακὴ ζωὴ θὰ ἦτο ἀδύνατος, ἡ ὁποία προϋποθέτει ταύτην τὴν βεβαιότητα· τότε ὁ πεποικισμένος διὰ τοιούτων ὑψηλοτέρων μυστικῶν φυσικῶν δυνάμεων θὰ ἦτο κύριος τῆς τύχης πάντων»· ὁ ἀνώτατος νόμος πάσης πείρας, πάσης διανοίας, αὐτὴ ἡ βῆσις τῆς ἡμετέρας ζωῆς, τὸ στήριγμα τῆς πίστεως καὶ πεποιθήσεως ἐπὶ τὰς αἰσθήσεις, στηρίζεται μόνον ἐπὶ τοῦ ὀρισμοῦ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων» λέγει ὁ Feuerbach, ὅστις ἀντὶ νὰ καταπολεμησῇ τὸ θαῦμα ἐξελέγχει μόνον τὸ δυνατόν τῆς γνώσεως καὶ βεβαιότητος αὐτοῦ.

Ἄλλ' ἀσχέτως πρὸς τὰ ῥηθέντα, ἂν τὰ ἐκτακτα ταῦτα γεγονότα θεωρήσωμεν πῶς ταῦτα τῷ ὄντι ἐγένοντο καὶ ὡς ἱστορικὰ συμβεβηκότα ἐφάνησαν, τότε μία τοιαύτη προϋποτιθεμένη γνώσις μυστικῶν δυνάμεων τῆς φύσεως θὰ ἦτο μεγαλύτερον θαῦμα αὐτοῦ τούτου τοῦ θαύματος, ἀφοῦ οὕτω μοναδικῶς ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ ἐκτάκτως ἐνήργησαν, ὥστε ἐκ δευτέρου νὰ μὴ ἐπαναληφθῶσιν.

Ὡς πρὸς τὴν σημασίαν τῆς προφητείας ὡς μορφῆς καὶ κριτηρίου τῆς θείας Ἀποκαλύψεως ὀλίγα θέλομεν εἶπει. Αὕτη εἶνε ἡ ὀρισμένη πρόγνῳσις καὶ πρόρρησις λίαν ἀπέχοντος γεγονότος ἐν τῷ μέλλοντι, ὅπερ κατὰ τὸ παρὸν οὔτε γνωρίζεται οὔτε εἶνε δυνατόν νὰ γνωρισθῆ. Εἶνε λοιπὸν ἀσφαλῆς καὶ βεβαία πρόρρησις, οὐχὶ δὲ πιθανολογικὴ καὶ διφορούμενη ὡς ἡ *μαντικὴ* τῶν ἐθνικῶν. Ἐνῶ δὲ αὕτη πολλαχῶς ἰκανοποιούσα τὴν περιέργειαν χρησιμεύει ταῖς ἀνθρωπίναις ἀδυναμίαις, ἐκείνη στενώτατα συνδέεται μετὰ τῶν θεμελιωδῶν θρησκευτικῶν ἀληθειῶν ὡς γεγονότων, καθόσον παρίσταται ὡς ἡ δικασφῆσις τῆς ἐξελέξεως τοῦ βασιλείου τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς μάλιστ' ἀπὸ τῆς κυρίας ἐποχῆς τῆς ἱστορίας του. Ὡς θεὸς δὲ λόγος ἡ προφητεία διασαφηνίζει τὰ γεγονότα τῆς Ἀποκαλύψεως, βλίνει παραλλήλως τῷ θαύματι καὶ διευκολύνει τὴν κατανόησιν ἐκείνων. Ἡ ὑπόψια τοῦ ὅτι ἡ ἔκβασις τοῦ προρρηθέντος ἠδύνατο νὰ ἦναι καθαρὸν σύμπτωμα αἵρεται, καθόσον ἡ προφητεία ὡς καὶ τὸ θαῦμα δὲν παρίσταται μεμονωμένον τι, ἀλλ' εἶνε σύνολον ἱστορικῶς ἀναπτυσσόμενον καὶ ὀργανικῶς συνδεδεμένον, ἔχον ὡς ἀντικείμενον *σύνπλεγμα ἐλευθέρων πράξεων*.

*) Ἰδε ἀριθ. 40 σελ. 783—784.

Ὅτι δὲ αὕτη μόνον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ δύναται νὰ ἔχη τὴν ἀρχὴν αὐτῆς, τοῦ ὁποίου ὁ ὀρθαλμὸς περιλαμβάνει πᾶν, ὅ,τι ὑπάρχει, χωρὶς νὰ περιορίζηται ὑπὸ τοῦ χρόνου, τῆς μορφῆς ταύτης τῶν δημιουργημάτων, εἶνε τούτῳ σαφές, ὥστε οὐδεμιᾶς δεῖται ἀποδείξεως. Διὰ τοῦτο δὲ πάντες οἱ λαοὶ ὡς ἔκχυσιν τοῦ θείου πνεύματος ἐθεώρησαν ταύτην καὶ ὡς ἐπ' ἀναμφισβητήτου θείας ἐνεργείας στηρίζεται ἐπ' αὐτῆς ἡ Ἀποκάλυψις.

« Ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα, ὅταν γένηται, πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἶμι ».

Τὰ φαινόμενα τοῦ ὑπνωτισμοῦ, ἅτινα ἐπ' ἐσχάτων μετ' ἐπιτάσεως ἀναπαριστάμενα τίθενται ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν προφητείαν, (ἡ μαντικὴ τῶν ἀρχαίων ἐθνικῶν λαῶν, ἡ ὁποία καθὼς καὶ οἱ ὑπὸ τῶν προφητῶν μνημονευόμενοι *μάντιες τῶν ἐθνῶν καὶ ἄλλοι* καὶ ὁ σήμερον ἐτι ἰσχύων *Χαμανισμὸς* τῶν γυμνοσοφιστῶν τῆς Ἰνδίας ὡς ἐπὶ ψυχικοσωματικῶν λόγων στηριζόμενα ὁμοιάζουσι πρὸς τὸν ὑπνωτισμὸν) ἐν τῇ πραγματείᾳ ἡμῶν δὲν χωροῦσι, διότι οὐδεμίαν ὁμοιότητα δύναται νὰ ἔχωσι πρὸς τὴν προφητείαν. Καὶ διὰ νὰ παραλίπωμεν τὴν ἀπάτην καὶ τὰς πλάνης, αἵτινες ἐπὶ τοῦ λίαν σκοτεινοῦ τούτου ζητήματος τῆς ψυχολογίας συμβαίνουσι, λέγομεν ὅτι ἡ κατὰστάσις τοῦ ὑπνωτιζομένου δὲν εἶνε *ἐξύψωσις* καὶ *ἐλλαμψις*, οὐδὲ φυσιολογικὴ ἐνέργεια τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, ἀλλὰ ὑποβολὴ τις καὶ παθολογικὴ κατάστασις, ἀφοῦ ἀπὸ τῆς συνειδητῆς καταστάσεως εἰς τὴν τοῦ ἀσυνειδήτου μεταπίπτει, ἐνῶ ἐν τῇ προφητείᾳ *συνειδησις* καὶ *πνευματικὸς βίος* ἐντείνονται.

Παραλείπομεν νὰ εἴπωμεν καὶ πόσον σπουδαῖον πρόσωπον ἐν τοιούτοις σκοτεινοῖς ψυχοφυσιολογικοῖς ζητήματι δύναται ἐκάστοτε νὰ διαδραματίσῃσιν, ὅσοι ἐννοοῦσι νὰ ἐκμεταλλευθῶσι τὴν ἀμάθειαν καὶ δεισιδαιμονίαν τῶν πολλῶν. Ὅ,τι πολλοὶ ὑπνωτισταὶ σήμερον ἐπαγγέλλονται, τοῦτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐπηγγέλλοντο οἱ μάντιες καὶ οἱ γόητες· ἡ ἔρευνα καὶ ἐξέτασις τῶν ζητημάτων τούτων ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς πραγματείας ἡμῶν ταύτης.

Ὅτι βεβαίως ὑπάρχει ἀληθειὰ τις εἰς τὸ βᾶθος τοῦτο καὶ αὐτοὶ οἱ σοφώτεροι τῶν ἀρχαιοδιψῶν παραδέχονται· μήπως αὐτοὶ οἱ Πατέρες δὲν ἀνομολογοῦσι τοῦτο ἔχοντες ὑπ' ὄψει τοὺς λόγους τῆς πυθωνιζούσης παιδίσκης, ἥτις παρακολουθοῦσα τὸν Ἀπόστολον τῶν ἐθνῶν ἐν Φιλίπποις στενωρεῖ τῇ φωνῇ ἔλεγεν « οὗτοι δούλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου καταγγέλλοντες ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας (πρὸς 16, 16—18) ἀποδίδοντες τὸ φαινόμενον εἰς τὴν ἐπήρειαν τοῦ πονηροῦ πνεύματος; ὁ χρησμὸς καὶ μάλιστα ὁ δι' ἐνυπνίων, τοῦ ὁποίου τὴν συγγένειαν πρὸς τὸν ὑπνωτισμὸν ἤδη ὁ ῥήτωρ Ἀριστείδης κατέδειξε, ἡ μαντικὴ καὶ ὁ χαμανισμὸς λαμβάνουσι χώραν, ὅταν ὁ ἀνθρώπος περιπίπτῃ ὅλως εἰς τὴν φυσικὴν ζωὴν καὶ τὸ ἐνστικτον, ὡς τοῦτο δεικνύται εἰς τὰ ζῶα ὡς καθαρὸν φαινόμενον προαισθήσεως. Οὐδὲν ἄλλο δὲ εἶνε ταῦτα ἢ παρὰ φύσιν παθολογικὴ καὶ ἀσθενὴς κατάστασις, ἀποτελέσματα ὑστερισμοῦ καὶ λίαν ἰσχυρᾶς

νευροπαθείας. Αἱ δὲ ἐνέργειαι αὐτῶν δὲν ἀναφέρονται εἰς λίαν ἀπώτατον μέλλον· πολλοῦ γε καὶ δεῖ, πρὸς ἀμέσους φυσικὰς τινὰς ἀνάγκας σχετίζονται· αἱ δὲ ἀπαντήσεις τῶν ὑστερικῶν τούτων γυναικῶν καὶ ἀόριστοι καὶ πεπλανημένοι πλειστάκις ἀποδείκνυνται· διότι δὲν πιστεύομεν νὰ ὑπάρχῃ σπουδαῖος τις ἀνὴρ, ὁ ὁποῖος νὰ δίδῃ μεγάλην προσοχὴν εἰς ὅσα λέγονται περὶ τῶν ὑπνωτιζομένων, τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς τὸν πνευματικὸν κόσμον καὶ τῶν ἀποκαλύψεων αὐτῶν περὶ τούτου. Ἡ ἡ φαντασία διαδραματίζει σπουδαῖον πρόσωπον ἐνταῦθα ἢ δι' ὑποβολῆς παραστάσεων ἐξαναγκάζεται ὁ ὑπνωτιζόμενος κατὰ μηχανικὸν συνειρημὸν παραστάσεων ν' ἀποκρίνηται εἰς τὰς ὑποβαλλομένας αὐτῷ ἐρωτήσεις. Καὶ ὁ Πλάτων ἤδη ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ διείδε τὸ ὀρθόν· ἐν δὲ τῷ Τιμῳίῳ (σελ. 71) τὴν φιλοσοφικὴν γνώσιν ὡς ἐνέργειαν τοῦ πνεύματος τίθησιν ὑπὲρ τὴν μαντικὴν, τὴν ὁποῖαν σχετίζει πρὸς τὸ σύστημα τὸ γαγγλιῶδες.

» Ἡ ἀρχαιοτάτη μαντικὴ, λέγει νεώτερός τις, παρίσταται ἐνστιγματικὴ τις μετεωρολογία· οὐ μόνον τὰ πτηνὰ, τὰ ὁποῖα φαίνονται προαισθανόμενα τὰς μεταβολὰς τῆς ἀτμοσφαιράς καὶ αὐτὰς τὰς ὥρας τοῦ ἔτους, ὡς δείκνυνται ἐκ τῶν ἀποδημητικῶν λεγομένων πτηνῶν, ἀλλὰ καὶ πρόσωπα νευρικὰ, αἱ γυναῖκες καὶ οἱ ἀσθενεῖς εἰσὶν ἐπιδεικτικοὶ τῶν μεταβολῶν τῶν ἀτμοσφαιρικῶν καὶ ὑρίστανται τὴν ἐπίδρασιν αὐτῶν προαισθανόμενοι αὐτὰς. Τοιαύτη δὲ τις εὐαισθησία ἐθεωρεῖτο ὡς θεῖον δῶρον καὶ καθίστατο χρηστῆριον». Καὶ ὁ μέγας τῆς Γερμανίας ποιητῆς Γκαίτε λέγει: « εἶνε βεβαιότατον ὅτι κατὰ τινὰς ἰδιαιτέρας περιστάσεις τὰ αἰσθητήρια νήματα τῆς ψυχῆς ἡμῶν δύνανται νὰ ὑπερπηδήσωσι τὰ σωματικὰ ἡμῶν ὅρια καὶ νὰ προαισθανθῶσι τὸ ἐγγυτάτω μέλλον· περικυκλούμεθα ὑπὸ τινος ἀτμοσφαιράς, περὶ τῆς ὁποίας οὐδὲν σχεδὸν γνωρίζομεν ἀκόμη οὔτε περὶ τῆς κινήσεως αὐτῆς, οὔτε περὶ τοῦ τρόπου τῆς συνδέσεως αὐτῆς πρὸς τὸ πνεῦμα ἡμῶν. Ὅλοι μετέχομεν τῆς ἠλεκτρομαγνητικῆς δυνάμεως. Πολλάκις μοι συνέβη συναντωμένῳ μετὰ τινος ἄλλου νὰ μὲ προλαμβάνῃ ἐκεῖνος εἰς τὰς σκέψεις μου καὶ νὰ ὁμιλῇ ἀκριβῶς περὶ ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἐσυλλογίζομην. Ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἡρέμου παρουσίας δύναται μία ψυχὴ νὰ ἐπιδράσῃ σπουδαίως ἐπὶ τὴν ἄλλην ».

Ἄν ὁ ἄνθρωπος ἐγνώριζεν ἐπακριβῶς τὰς ἰδιότητας καὶ ἐπενεργείας οὐ μόνον τῆς ἀτμοσφαιράς αὐτῆς, περὶ ἧς ὁμιλεῖ ὁ ποιητῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς φυσικῆς μετὰ τῶν μερικωτάτων σχέσεων αὐτῶν, ἔλυε δὲ καὶ τὰ μυστήρια τοῦ τε ψυχικοῦ καὶ σωματικοῦ ἡμῶν βίου, τότε θὰ ἠδύνατο νὰ καθορίσῃ καὶ τὸ μέρος, ὅπου ζεύγνυται ἡ γέφυρα, ἧτις δύναται νὰ ὀδηγήσῃ ἡμᾶς πρὸς κατανόησιν προαισθημάτων σπανίων καὶ πρωτοφανῶν. Τότε θὰ κατελαμβάνε διατὶ καὶ πῶς ὄνειρόν τι ἢ ἄλλη τις προαίσθησις, γεγονὸς τοῦ βίου ἡμῶν ἀναφερόμενος εἰς τὸ μέλλον παριστάνουσιν ἐν εἰκόνι εἰς τὸ παρόν, καθὼς καὶ διατὶ ἀσθενῆς τις ἔνεκα μεταβολῶν τοῦ καιροῦ προαισθάνεται ἐν τῷ

παρόντι ὅτι εἰς τὸ μέλλον θέλλει συμβῆ. Τότε μόνον θὰ ἐξηγοῦντο τὰ φαινόμενα τῆς καθαρᾶς ὁράσεως (clairvoyance) ἢ μᾶλλον τῆς προορατικότητος.

Ἐξηγεῖται ὅμως διὰ τῆς ἀπλῆς προαισθησεως αὐτῆς, παραλλήλου πρὸς τὸ ἐνστικτον τοῦ ζῴου καὶ ἀοριστοτέρας, μάλιστα ὁ σεβασμὸς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος πρὸς τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον μέχρι τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου; Σοφοκλῆς, Σωκράτης καὶ Πλάτων πλέκουσι τὸ ἐγκώμιον τούτου λέγοντες ὅτι ἀπέβη, χρησιμώτατον καὶ τοῖς ἰδιώταις καὶ τῷ κοινῷ.

Ἡ ἱστορία τοῦ χρηστηρίου τούτου δείκνυει ὅτι ἦτο ἰδρυμένον οὐχὶ τόσον διὰ νὰ προλέγῃ τὰ μέλλοντα γενέσθαι, ὅσον τὰ δέοντα. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἕλληνες οὔτε ἱερὰ βιβλία εἶχον καθορίζοντα τὰς ἠθικὰς αὐτῶν σχέσεις, ἀλλ' οὔτε ἱερατεῖον περιβεβλημένον τὸ ἀναγκαῖον κύρος, τὸ ἐν Δελφεῖς μαντεῖον κατ' ἀνάγκην ἀνεπλήρου τὴν θέσιν ἀνωτάτης τινὸς θρησκευτικῆς ἐξουσίας, τούτου δὲ αἱ ἀποφάνσεις ὡς ἀπὸ Θεοῦ ἀμέσως προερχόμεναι ἐθεωροῦντο ὡς ἀλάθητοι· διότι παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ὑπῆρχε βαθυτάτη ἡ συναίσθησις ὅτι πᾶσα ὑψηλότερα γνώσις εἶνε δῶρον τοῦ οὐρανοῦ· ὁ σκοπὸς οὗτος σὺν τῷ χρόνῳ μετεβλήθη, καθόσον τελευταῖον πολιτικὰ συμφέροντα καθωδήγουν αὐτό, μεθ' ὅλα τὰ ὑπνωτικὰ καὶ ὑστερικὰ φαινόμενα τῆς χρησιμῶδου, τὰ ὁποῖα ἠδύνατο νὰ ἐκλίπωσιν, ἀμα ἔπαυεν ἡ προκαλοῦσα ταῦτα καὶ παράγουσα δύναμις τῆς γῆς.

Τίς δὲ ἀγνοεῖ ὅτι τὸ ἀσαφές, σκοτεινὸν καὶ διαφορούμενον τῶν χρησμῶν τοῦ Λοξίου ἦτο παροιμιῶδες ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἀτυχοῦς Κροῖσου καὶ ἔτι πρὸς; Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει τίς θὰ ἐτόλμα νὰ παραβάλλῃ τὰ λοξικά μαντεύματα ὑστερικῆς γυναικὸς πρὸς τὰς προφητείας τῆς Π. καὶ Κ. Διαθήκης;

Τὴν διαφορὰν μετὰ προφητείας καὶ μαντείας διὰ βραχείων θὰ παραστήσωμεν.

Οἱ προφῆται δὲν εἶνε αἰχμάλωτοι τοῦ πνεύματος, ὅπερ κατέχει αὐτούς. Δὲν περιπίπτουσιν εἰς ἀσυνείδητον καὶ ληθαργώδη κατάστασιν. Δὲν χάνουσι τὴν ἐλευθερίαν καὶ συνείδησιν αὐτῶν· ἀλλ' αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις αὐτῶν ἐλλαμπόμεναι διαφωτίζονται, ὁ ἐσώτατος τῆς συνειδήσεως ὀφθαλμὸς ὑπὸ τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ θεῖου πνεύματος διαυγάζεται καὶ ἐνεργεῖ ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ καὶ συνειδήσει. Οὕτω λοιπὸν καθίσταται ὁ προφήτης ἀγωνιστῆς, ἥρωος καὶ μάρτυρος τῆς ἀληθείας καὶ τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ, βαθύς γνώστης αὐτῶν, τὰς ὁποίας ἀντανακλᾷ ἐν τοῖς λόγοις, τοῖς ἔργοις του καὶ ἐν γένει ἐν τῷ καθόλου αὐτοῦ βίῳ. Ἡ μαντεία τὰς μὲν ρίζας αὐτῆς ἔχει ἐν ψυχοσωματικῶς λόγοις, τὴν δὲ βῆσιν τῆς ἐν τῷ ἀόριστῳ καὶ ἀσαφῇ γαγγλιῶδει συστήματι· πηγάζει ἄρα ἐκ τῶν κάτω, ἐνῷ ἡ προφητεία ἐκ τῶν ἄνω ἔχει τὰς ρίζας τῆς, ἐν τῷ πνευματικῷ καὶ ἠθικῷ βίῳ. Οἱ μὲν μάντις ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γυναῖκες, οἱ προφῆται ἄνδρες. Διὰ τοῦ μαντικοῦ ρεύματος καὶ πνεύματος κάτωθεν διὰ στομίῳ τινὸς διεξερχομένου κατὰ τὸν Νύσσης Γρηγόριον, τοῦ μαντικοῦ ὕδατος ἐνεργάζομέ-

νου παραφοράς και μανίας τοῖς γευσασμένοις και τῶν ναρκωτικῶν φύλλων τῆς δάφνης ἐνεπνέετο ἡ Πυθία, ἀναλόγως δὲ και αἱ ἄλλαι· τὰ δὲ ἐξωτερικὰ φαινόμενα ἦσαν ὅμοια πρὸς τὰ και σήμερον ὑπὸ τῶν ὑπνωτιστῶν ἢ ἀμέσως ἢ διὰ διαφόρων μέσων προκαλούμενα. Ὁ προφήτης τοῦ Θεοῦ τὸναντίον προπαρασκευάζεται διὰ νηστείας, ὡς ὁ Μωυσῆς, και προσευχῆς δι' ἀγίου και ἀγνοῦ βίου διὰ νὰ καταστήσῃ ἑαυτὸν ὄργανον ἐλεύθερον και σπειδητὸν τοῦ ἀγίου Πνεύματος. Οἱ δὲ μάντις κατέχονται ὑπὸ εἰδους τινὸς μέθης και ἀνελευθερίας. «Τοῦτο γὰρ μάντις ἴδιον, λέγει ὁ χρυσοῦς τὴν γλῶτταν, τὸ ἐξεστηκέναι, τὸ ἀνάγκην ὑπομένειν, τὸ ὠθεῖσθαι, τὸ ἔλκεσθαι, τὸ σύρεσθαι ὡσπερ μαινόμενον· ὁ δὲ προφήτης οὐχ' οὕτως, ἀλλὰ μετὰ διανοίας νηφούσης και σωφρονούσης καταστάσεως και εἰδῶς ἃ φηέγγεται». Φέρων δὲ εἰς μαρτυρίαν ἑλληνικὰς συγγραφὰς ἐπάγεται «Ἀκουσον γοῦν Πλάτωνος λέγοντος οὕτως ὡσπερ οἱ χρησμοὶ και οἱ θεομάντις λέγουσι μὲν πολλὰ και καλὰ, ἴσασι δὲ οὐδὲν ὧν λέγουσι» (ὁμιλ. 29 εἰς τὴν α. πρὸς Κορθ.). Ἡ σφαῖρα λοιπὸν τοῦ μαντικοῦ εἶνε ὁ κόσμος τῶν αἰσθήσεων, ὁ κόσμος ὁ πεπερασμένος, τῆς δὲ προφητείας τὸ βασιλείον τοῦ Θεοῦ και αἱ σχέσεις τούτου πρὸς τε ἑαυτὸν και τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου. «Ὅταν δὲ οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἐν ταῖς ἐνεργείαις τοῦ μαντικοῦ διαβλέπουσι δαιμονικὴν ἐνεργείαν κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἀποστόλου (Ἀ'. Κορινθ. 10, 14) δὲν ἀπατώνται, ἀλλὰ ὁμιλοῦσι περὶ ἀληθείας σπουδαίας. «Δαίμονος γὰρ ἴδιον τὸ θόρυβον και μανίαν ποιεῖν και πολλὸν τὸν ζόφον· Θεοῦ δὲ τὸ φωτίζειν και μετὰ συνέσεως διδάσκειν τὰ δέοντα». (Χρυσοστμ. ἐνθα ἀνωτέρω.)

(Ἀκολουθεῖ).

HOMO VETUS.

ΑΠΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ ΕΙΣ ΔΙΧΟΥΝΙ.

Ἡ ἡμέρα καθ' ἣν, ἐγκαταλείποντες τὴν πόλιν τοῦ Ἀγ. Δονάτου, διευθυνόμεθα πρὸς τὴν ἱστορικὴν μονὴν Διχουνίου ἦτο Σάββατον. Οὐδόλωσ θὰ ἀνέφερον τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεως ἡμῶν, ἐὰν μὴ αὕτη συνεδέετο και πρὸς ἄλλας ἡμῶν ἐντυπώσεις, ἀμέσως ἐκ ταύτης προελθούσας. Μόλις ἐξήλθομεν μέχρι τῶν προκαστείων Παραμυθίας, Σιαμετίων καλουμένων και δὲν ἠδυνάμεθα νὰ προχωρήσωμεν ἀνέτως ὡς ἐκ τοῦ μεγάλου συνωστισμοῦ ἀνδρῶν και γυναικῶν τῶν περὶ ζωρίων, μεταβαίνοντων εἰς τὴν κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου τελουμένην ἐν Παραμυθίᾳ ἀγορὰν. Ἡδύνατό τις νὰ παρατηρήσῃ μεταξὺ ῥωμαλέων ἀνδρῶν ἐλαυνόντων ἡμιόνους καταφόρους ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετὰ ζύλα ἐγχωρίου βιομηχανίας ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον και γυναικῶν πάσης ἡλικίας, ἀπὸ τῆς σφι-

γῶσης παρθένου μέχρι τῆς κυρτωθείσης ἤδη γράσος· ὁ ἀριθμὸς τῶν γυναικῶν ἐκείνων, αἵτινες κατὰφοροι ἐκ ζύλων πρὸς καῦσιν ἢ και διὰ ἄλλην χρεῖαν μεταβαίνουσιν εἰς τὴν ἀγορὰν, ἐὰν μὴ εἶνε ἴσος πρὸς τὸν τῶν ἀνδρῶν, ἐν τούτοις ἔμωσ κατ' ὀλίγον τούτου ὑστερεῖ. Τὴν τοιαύτην συστηματικὴν τῶν γυναικῶν πρᾶξιν ἀποτελοῦσαν προφανῆ ἀνάμιξιν αὐτῶν εἰς τὰ τῶν ἀνδρῶν ἔργα, ἐὰν τις ἐπισταμένως ἐξετάσῃ, πιστεύω, δὲν ἤθελεν εὑρεθῆ εἰς τὴν εὐάρεστον θέσιν νὰ χαιρετίσῃ ὡς σημεῖον προόδου και λεπτοῦ πολιτισμοῦ ἢ χειραφετήσεως τοῦ γυναικείου φύλου. Τὸ τοιοῦτο πολὺ ἀπέχει ἀπὸ τοῦ νὰ ὑφίσταται ἐν οἰαδῆποτε τῆς Ἡπείρου κοινωνία. Ἐξεπλάγην ἀκούσας ὅτι τὸ βαρὺ ἐκείνου τῶν ζύλων φορτίον, διὰ τὸ ὅποιον ἐπὶ πολὺ μοχθοῦσι νὰ κόψωσι και νὰ φέρωσιν ἐπὶ ἱκανὰς ὥρας ἐπὶ τῆς βράχως αὐτῶν αἱ γυναῖκες, πωλοῦσιν ἀντὶ εὐτελεστάτης τιμῆς, ἀντὶ ἐνὸς μέχρι δύο γροσίων. Ἡ φυσικὴ τοῦ τόπου ἀστοργία ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν τῶν πρὸς τὸ ζῆν, ἢ χονδρὴ ἀπαιδευσία και ἡ ἐκ τούτων ἀναγκαιῶς προερχομένη πενία ἀναγκάζει τὰς γυναῖκας τοῦ τόπου ἐκείνου εἰς τὸ ἥμισυ ἐπικερδὲς αὐτὸ διάδημα και ὑπὸ ἠθικὴν και ὑπὸ ὕλικὴν ἔποψιν Ἀνελογίστην τότε μετὰ ψυχικοῦ ἄλγους τὴν φοβεράν παρὰ τῆς τύχης ἀποκλήρωσιν τοῦ τόπου ἐκείνου· ἐζήτησα νὰ ἀνέρω βαθύτερον τὰ αἴτια τοῦ ἐκρούθμου τούτου πράγματος, ἀλλ' ὁ πόνος τῆς καρδίας μου δὲν μ' ἄφινε νὰ σκεφθῶ ἄλλο τι παρὰ ποία θεραπεία θὰ ἦτο δυνατὸν τὸ ἔλκος τοῦτο νὰ ἐπουλώσῃ και θεραπεύσῃ. Ἐν τῷ μέσῳ μυρίων σκέψεων ἀνελογίστην πρὸς στιγμὴν τὸ ζήτημα τῆς πνευματικῆς τοῦ τόπου μορφώσεως. Δυστυχῶς μετὰ λύπης μου παρετήρησα ὅτι τὰ σχολεῖα ἐκεῖ ἢ πάντῃ ἀγνωστα εἶνε, ἢ πολὺ ἀρχαῖα και κακῶς ἔχοντα. Πόσον βεβαίως εἰς τὸν καθαρισμόν τῆς ἀτμοσφαιρας ἐκείνης θὰ συνετελεῖ ἡ παιδεία. Ἀμέσως ἤλθον εἰς τὸν νοῦν μου τὰ σοφὰ τοῦ δαιμονίου Γαλάτου Hugo λόγια· «Ἐκ τῶν κάτω φωτίσατε τὴν κοινωνίαν, ἐκ τῶν κάτω· ὁ θόλος τῆς κακίας εἶνε κατεσκευασμένος μετὰ ἀμάθειαν· καταστρέψατε τὴν τρώγλην ἀθείαν και ἔχετε κατεστραμμένον τὸν ἀσπάλακον ἔγκλημα». Ἀμφότεραι, ἢ τε κοινωνία και ἡ ἐκκλησία, ἢ τις ἰδίᾳ σοβαρὰς εὐθύνας φέρει διὰ τὴν πνευματικὴν ἐνὸς τόπου διακυβέρνησιν ὀφείλουσιν ἀπὸ κοινοῦ ἀλληλοκρατούμεναι νὰ χορῶσι μετὰ θάρρους ἐπὶ τὸ μέγα τοῦ ἀνακαινισμού τῆς ἀνθρωπότητος ἔργον. Μόνον οὕτως ὁ μὲν ἀνὴρ ἤθελεν ἀποκτήσῃ τὴν ἀνδρικὴν σοβαρότητα, ἢ δὲ γυνὴ τὴν ἠθικὴν ἀξίαν και κοσμιότητα τὴν ἐμπρέπουσαν εἰς τὸ φύλον αὐτῆς. Ἀκόμη τοιαῦτα ἐσκεπτόμην, ὅτε αἴφνης εὑρέθη πρὸ τῆς φοβερᾶς διόδου, τῆς καλουμένης Σκάλας, τῆς Παραμυθίας. Τὸ ἐντελῶς ἀνηφορικὸν και δύσβατον τοῦ στενοῦ ἐκείνου και αἱ ὀλισθηραὶ πέτραι αὐτοῦ μ' ἠνάγκασαν νὰ καταβῶ ἀπὸ τοῦ ἵππου μου και πεζὸς νὰ διέλθω τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ὅσοφ δύσβατος εἶνε ἡ Σκάλα αὕτη, τόσῳ και βραχεῖα· μόλις ἐν τέταρτον τῆς ὥρας χρειάζεται, ἵνα διελθῶν τις αὐτὴν ἀνέλθῃ ἐπὶ τοῦ ὀμαλοῦ. Ἡ Σκάλα αὕτη πρὸ ἱκανῶν αἰῶνων διανοιγείσα εἰς τὸ ὑπεράνω τῆς Παραμυθίας κείμενον ὄρος, Κορύλλαν καλούμενον, ἀποτελεῖ τὴν μόνην ὁδὸν τῆς συγκοινωνίας τῶν κατοικούντων ἀνω τῆς Σκάλας, οἱ ὅποιοι και Σκα-

λοπανήσιοι καλοῦνται, με τοὺς εὐρισκομένους κάτω αὐ-
τῆς. Φαίνεται ἐξάπαντος ὅτι τὸ μέρος τοῦτο εἶχε ποτε
παίξην σπουδαίον πρόσωπον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Θεσπρω-
τίας. Κατὰ τὴν εἰσέλπασιν τῶν Ἀλβανῶν εἰς τὰς παρὰ
τὸν Ἄθην μυθολογικὰς χώρας καὶ ὁρμὴν πρὸς εὐρυσιν
τῶν κατακτήσεων αὐτῶν τὸ βῆμα τῆς περαιτέρω ἐπι-
δρομῆς σεβασθὲν τὰ φυσικὰ τῆς χώρας πρὸς ὑπέροχαις
κωλύματα ἐστάθη πρὸ τῆς φοικώδους τῆς ὠχρωμένης
Σκάλας ὄψεως, καθὼς τρανότερα μαρτυρεῖ καὶ ἡ δια-
φορὰ τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων τῶν ἄνω καὶ κάτω τῆς Σκά-
λας οἰκούντων καὶ ἰδίᾳ ἡ γλῶσσα, διότι οἱ κατοικοῦν-
τες ἄνω τῆς Σκάλας ἐκτὸς τῆς διαφόρου ἐνδυμασίας καὶ
τοῦ ἀλλοίου βίου, ὃν διαχρῶσιν ὡς πρὸς τοὺς κάτω τῆς
Σκάλας, ἀγνοοῦσι παντάπασι τὴν ἀλβανικὴν γλῶσσαν,
ἥτις ἀπ' ἐναντίας εἰς ὅλα τὰ κάτω τῆς Σκάλας χωρία
σχεδὸν παρὰ πάντων λαλεῖται. Κατὰ τὰς πολλὰς καὶ
φοβερὰς περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος καὶ πρότε-
ρον ἐπιδρομὰς τῶν ἄνω τῆς Σκάλας, οἵτινες διακρίνονται
ἐπ' ἀνδρεία, ἡ στενὴ ἐκείνη δίοδος ἦτο ἀληθῆς σταθ-
μὸς ἀναχαλιζῶν, ὡς ἄλλαι Θερμοπύλαι, πᾶσαν ὁρμὴν
πρὸν τὰ πρόσω. Τοῦτου μαρτύριον εἶνε τὸ μικρὸν ἀ-
πέχον τῆς Σκάλας φρούριον, κτίσμα ἰσχυρῶν τότε ἀγά-
θων, ἀλλ' ἤδη κατερειπωθὲν. Ἐπλησίασα πρὸς τὸ φρού-
ριον, τὸ ὅποιον σώζεται ἀρκετὰ καλὰ, διατηρουμένων καὶ
τῶν ἐπάλξεων αὐτοῦ ἀκόμη, ἀλλ' ἡ νεαρὰ αὐτοῦ ἡλικία
οὐδεμίαν πρὸς ἀρχαιολογικὴν μελέτην ἀφορμὴν μοι πα-
ρέσχε. Ἠερῆλθον καὶ τοῦτο καὶ οὐδὲν ἄλλο ἐν τῇ ἐξακκο-
λουθήσει τῆς πορείας μου ἠσθάνομην, εἰμὴ τὸν φοβερὸν
τοῦ ἡλίου καύσωνα καὶ τὴν ὀδυνηρὰν ταραχὴν ἐκ τῆς
ἀνωμαλίας τοῦ τόπου.

Τοιοῦτοτρόπως, προχωροῦντες ἐφθάσαμεν ἀπέναντι
χωρίου τινὸς μικροῦ μὲν καὶ ἀσημάντου σήμερον, ἀλλ'
ἐγκλείοντος σπουδαία ἀρχαιολογῆματα καὶ ὀλόκλη-
ρον ἱστορικόν. Τὸ χωρίον τοῦτο καὶ ἄλλοτε ἐπίτηδες
εἶχον ἐπισκεφθῆ. Τοῦτο πρὸς δυσμὰς τῶν Ἰωαννίνων
καὶ ΒΑ τῆς Παραμυθίας κείμενον καὶ Βερνίκον καλού-
μενον διασφάζει λείψανα σημαντικὰ ἀρχαίου φρουρίου
καταμαρτυροῦντα τὴν κατὰ τὸ παρελθὸν ἀκμὴν αὐ-
τοῦ. Εἰς τὸ ΔΒ τοῦ χωρίου τοῦτου σφύζονται μακρὰν
ἐκτασιν κατέχοντα ἀρκετὰ ἐρείπια ἀρχαίου φρουρίου
εἰς τόπον Καστρί ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων καλούμενον. Κα-
τὰ τὰς χειμερινὰς τρικυμίας, ὅποτε μέρη τῶν ἐρείπιων
τούτων ἀποκόπτονται καὶ καταπίπτουσιν, οἱ κάτοι-
κοι ἀνευρίσκουσι χαλκοῦ μέταλλα ἰκανῆς διαμέτρου
Τοιοῦτό τι δὲν ἠδυνήθην νὰ ἶδω. Οἱ ἐγγχωριοὶ ἐμφο-
ρούμενοι ὑπὸ τῆς ἰδέας ὅτι ἐκεῖ ὑπῆρχε ποτε ἀρχαία
πόλις δὲν ὠκνήσαν νὰ πλάσωσι διάφορα μυθεύματα
περὶ κεκρυμμένων ἐν τῷ φρουρίῳ θησαυρῶν. Μεταβαί-
νοντες δὲ ἤδη εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς ὑπαρξάσης πό-
λεως, ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κατὰ πρῶτον ἀγόμεθα
νὰ εἰκάζωμεν ὅτι ἐκεῖ ἦτο ἡ ἀρχαία πόλις Βερενίκης,
τὴν ὁποίαν ὁ βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου Πύρρος πρὸς τι-
μὴν τῆς πενθερᾶς αὐτοῦ Βερενίκης ἐκτίσε κατὰ τὴν
μαρτυρίαν τοῦ Πλουτάρχου «Οἰκίσας δὲ Πύρρος πόλιν
ἐν τῇ Χερσονήσῳ τῆς Ἠπείρου, Βερενικίδα αὐτὴν προς
ηγῶρευσεν». Περὶ τῆς Βερενικίδος ταύτης ὁ Π. Ἀρα-

βαντηνὸς σημειεῖ ὅτι ἦτο πόλις τῆς Χαονίας πρὸς Δ
τοῦ Βουθρωτοῦ κειμένη πλησίον τῶν Τετρανήσων καὶ
φέρει τὸ σημερινὸν Περτανέσι ὡς παραφθορὰν τῆς λέ-
ξεως Τετρανήσων μολοντι τὸ Περτανέσι τοῦτο θέ-
τει εἰς τὰ παράλια τῆς Θεσσαλίας, ἂν δὲν ἐκληθῆ
ὡς παραδρομὴ ἀντὶ Θεσπρωτίας. (Π. Ἀραβαντιν. χρ.
Τόμ. Β' σελ. 32 καὶ 130).

Ἄλλὰ νομίζω, οὐδεμίαν ἀνάγκην τοιοῦτων ἐξεζητι-
μένων ὑποθέσεων, ἀπ' οὗ καὶ τὰ πράγματα σχεδὸν
καὶ τὸ ὄνομα αὐτὸ τάσσονται ὑπὲρ τῆς ἰδέας ὅτι ἐκεῖ
ἦτο ἡ προσφιλεῖς τοῦ Πύρρου Βερενίκης. Περὶ τοῦτου
ὅμως βραδύτερον ἴσως θέλομεν ἀφιερῶσιν ἰδιαίτερος
περισσότερας γραμμὰς, ἐπειδὴ τὸ ζήτημα δὲν δύνα-
ται νὰ ἐξαντληθῆ ἐν τοῖς ὀλίγοις τούτοις.

Ὁ καύσων τοῦ ἡλίου καθίστατο ἐπὶ μᾶλλον ἀνω-
πόφορος καὶ δὲν μᾶς ἐπέτρεπε νὰ παραμείνωμεν πε-
ρισσότερον παρὰ τὰ λείψανα τῆς ἀρχαίας πόλεως,
ἀλλ' ἠνάγκαζεν ἡμᾶς νὰ σπεύσωμεν πρὸς τὴν Μονὴν
Διχουνίου, ὅπερ καὶ ἐπράξαμεν ἀμέσως κατ' ἀνάγκην,
ἐνδομύχως θρηνησαντες ἐπὶ τῇ οἰκτροῦ καταστά-
σει τοῦ ἀνθούτου ποτε ἐκείνου ἐδάφους.

Μετὰ ἀληθῶς ὀδυνηρὰν ὀδοιπορίαν ἐν μέσῳ δάσους
πυκνοτάτου ἠδυνήθημεν νὰ διακρίνωμεν τὴν ποθου-
μένην Μονὴν. Οὐδὲως κατέπληξεν ἡμᾶς ἡ θέσις τοῦ
ἱεροῦ τοῦτου καθιδρύματος· διότι κεῖται ἐπὶ τοῦ πρα-
νοῦς λόφου τινὸς καὶ περικλείεται πανταχῶθεν ὑπὸ
ἀφθόνων δένδρων, τῶν πολιῶν καὶ ἀχωρίστων παντὸς
Μοναστηρίου φίλων. Ἡμεθα ἤδη ἐντὸς αὐτῆς τῆς Μο-
νῆς, ὅποτε εἶχομεν τὴν τύχην νὰ δεχθῶμεν ἀφθόνους
περιποιήσεις παρὰ τοῦ ἐκεῖ προσωρινῶς τὰ τῆς Μονῆς
ἐπιτετραμμένου, ὅστις σημειωτέον εἶνε λαϊκός. Ἠ-
σθάνομην ἐμαυτὸν πιεζόμενον ἐνδομύχως ὑπὸ λανθα-
νοῦσης ἀγωνίας, ἐνόσῳ κατειχόμεν ὑπὸ τῆς ἰδέας
ὅτι πᾶσα σπιθαμὴ τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου μέρους, τὸ ὅποιον
ἐπάτουν ἐνέκλειεν ἐκλάμπρους ὅλας ἱστορικὰς σελί-
δας. Ἀσκαρδαμυκτεῖ ἠτένιζον πρὸς τὸ κτίριον ζητῶν
ἐκεῖ νὰ διῶ τὴν περιλάλητον τοῦ Διχουνίου ἀρχαιό-
τητα· ἀλλ' εἰς μάτην ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ πανδα-
μάτορος χρόνου δὲν ἐπέπρωτο νὰ διατηρηθῆ τὸ σεβα-
στὸν ἐκεῖνο καὶ αἰγλήεν τοῦ ναοῦ οἰκοδόμημα, ὃ πολ-
λῶν ἀνδρῶν εἶδε γένεα, ἐκτὸς ἐλαχίστων ἀσημάντων
λειψάνων.

Πρὶν ἢ ζητήσω πληροφορίας περὶ τῶν κατὰ τὴν Μο-
νήν παρὰ τῶν διευθυνόντων αὐτήν, ἔσπευσα, ὅπως
μετὰ τὴν προσκύνησιν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ κατὰ πρῶτον,
ἀνεύρω ἐν αὐτῷ ἀρχαιολογικὴν τινα σημείωσιν. Δυστυ-
χῶς ὅμως καὶ ἐνταῦθα ἀτυχῆς ὑπῆρξα. Τὸ ἤδη ὑφι-
στάμενον κτίριον δὲν εἶδε τὰς πρῶτας καὶ λαμπρὰς
τῆς ἱστορικῆς Μονῆς ἡμέρας, ἀλλὰ μόλις ἀριθμεῖ περὶ
τὰ ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη καθὼς φαίνεται ἐκ τῆς σω-
ζομένης ἐπιγραφῆς, ἣν ἐνταῦθα παραθέτω, χωρὶς πο-
σῶς νὰ κολακεύωμαι ὑπὸ τῆς ἰδέας ὅτι παρέχω μέγα
ἀρχαιολογῆμα.

† ΑΝΗΓΕΡΘΗ ΕΚ ΒΑΡΘΩΡΩΝ¹ Ο ΘΕΙΟΣ ΟΥΤΟΣ ΚΑΙ ΠΑΝΣΕΠΤΟΣ ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΤΟΥ ΜΥΡΟΒΛΗΤΟΥ ΚΑΤΑΤΟ, ΕΙΔΞΓ (αψξγ) ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ ΚΑΘΙΣΤΟΡΗΘΗ ΚΑΤΑΤΟ, ΕΙΔΞΕ (αψξε'). ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΙΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΥΟΝΤΟΣ. ΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΖΑΧΑΡΙΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ ΠΑΡ ΟΥ ΚΑΙ Η ΔΑΠΑΝΗ ΕΓΕΝΕΤΟ²

Διά χειρός Ἀθανασίου Μοναχοῦ καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ Ἰωάννου καὶ Γεωργίου ἐξ ἐπαρχίας ἐκ τῆς τῶν Ἰωαννίνων, ἐκ Ζαγορίου, ἐκ κόμης Καπεσόβου.

Ἐκ τῆς τυπικῆς ταύτης καὶ συνήθους ἐπιγραφῆς οὐδὲν ἄλλο μανθάνομεν, (εἰμὴ τὴν χρονολογίαν τοῦ ἐσχάτως ἀνεγερθέντος κτιρίου τοῦ ναοῦ, τοῦ ὁποίου βεβαιότατα τὸ ἀρχαῖον οἰκοδόμημα εἶχε καταστραφῆ, τὸν κτίτορα Ζαχαρίαν καὶ τὸν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀρχιερέα Ἰωαννίνων, ὅστις καὶ ἐν τοῖς ἐπισκοπικοῖς καταλόγοις τοῦ ἀκαμάτου ἱεράρχου κ. Ἀνθίμου Ἀλεξούδη μνημονεύεται καὶ ἐν ἐπιστολῇ Κυρίλλου τινὸς ἱερομονάχου πρὸς τὸν ἅγιον Λητζίαν καὶ Ἀρχάφω ἀναφέρεται μάλιστα μετὰ τοῦ ἐπιθέτου Βυζάντιος (Π. Ἀρχαῖντ. Χρον. Τόμ. Β'. σελ. 227).

Ἦλπιζον ὅτι τὴν φοβερὰν μου ταύτην ἀτυχίαν ἐμελλε νὰ διαδεχθῆ ἐπιτυχία τις. Ἐκολακευόμην ὅτι ἐπὶ τινὸς βιβλίου τοῦλάχιστον θὰ ἠδυνάμην νὰ ἀνα-

1) Προφανῶς ἐσφαλμένον ἀντὶ ἐκ ΒΑΘΡΩΝ.

2) Εἰς τὸν νόρθημα τῆς ἐκκλησίας παρὰ τὴν θύραν εἶνε ἐξωγραφημένα δύο εἰκόνες παριστάνουσαι, ἡ μὲν τὸν βηθέντα Ζαχαρίαν, ἡ δὲ ἑτέρα Ἀνθιμόν τινὰ ἱερομόναχον, ἐφημέριον τῆς Μονῆς, ὅστις ἐπροεῦθη ὑπὸ τῶν ποιμένων ἕνεκα τῆς ὑπερβολικῆς ἀφοσιώσεως αὐτοῦ εἰς τὰ ποιμνία· διότι ἐν ᾧ οἱ ποιμένες κοιμώμενοι παρημέλουν τὴν βοσκὴν τῶν ποιμνίων τηροῦντες αὐτὰ κεκλεισμένα, ὁ Ἀνθίμος αὐτὸς ἤνοιγεν εἰς αὐτὰ τὴν θύραν, ἵνα ἐξέλθωσι πρὸς νομήν. Τοῦτο οἱ ποιμένες θεωρήσαντες ὡς ἐξ ἕνου τινὸς προσοχόμενον καιροφυλακῆσαντες ἐπυροβόλησαν κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἐφόνευσαν. Ὑπάρχει μάλιστα καὶ ὁπῆ τις ἐσκαμμένη ἐπὶ τῆς εἰκόνος τοῦ Ἀνθίμου, δεικνύουσα τὸ μέρος, εἰς ὃ ἐβλήθη ὁ βηθείς ἱερομόναχος. Τὴν ὁπῆν ταύτην δεικνύων μετὰ χαρᾶς διηγεῖται τὴν σχετικὴν παράδοσιν ὃ τὰ τῆς Μονῆς ἐπιτετραμμένος Γιώτης Τζοβάρης καλούμενος, ὅστις ἂν καὶ ἀγράμματος ἐντελῶς διευθύνει αὐτὴν ἐκ τῶν ἐνότων, διακρινόμενος διὰ τὸν πρὸς τὴν Μονὴν ζῆλον αὐτοῦ καὶ ἔχων τὴν ιδιότητα πάντοτε νὰ μαντεύη τὴν ὥραν ἐν καιρῷ νυκτὸς καὶ ἡμέρας καὶ εἰς οἰανδήποτε ὥραν τοῦ ἔτους χωρὶς νὰ ἔχη τὴν ἐλαχίστην ἰδέαν ὠρολογίου.

γνώσω σπουδαίαν τινὰ εἶδησιν περὶ τῆς λαμπρᾶς τῆς Μονῆς δράσεως, ἣν ἡ ἱστορία ἀμυδρῶς πως διεφύλαξεν· δυστυχῶς ὅμως ἐγκάρδιος στενχιγμός μοι ἐπεφυλάσσετο, ὅτε μετὰ λύπης μου παρετήρησα ὅτι αἱ λαμπραὶ ἐκεῖναι καὶ ἱστορικαὶ ἡμέραι οὐδὲ ἔχνος τῆς διαβάσεως αὐτῶν δι' ἡμᾶς κατέλιπον. Ἐζήτησα νὰ ἴδω ἀρχαῖον τι βιβλίον ἢ γράμμα· ἀλλ' ἡ ἀπάντησις ἐμελλε πολὺ νὰ μὲ λυπήσῃ, καθόσον μεμβράνην σπουδαίας σημασίας μετ' ἄλλων ἀξιολόγων ἀρχαιολογημάτων εἶχεν ὑφαρπάξῃ καὶ οἰκειοποιηθῆ πρὸ χρόνων σεβάσμιος τις ἐκ τῶν ἐν Ἰωαννίνοις ἱεραρχῶν. Μοὶ παρουσίασαν Ἀγίαν Γραφὴν, πενιχρὸν λείψανον, ἐκδόσεως Βουκουρεστίου 1710, δωρηθεῖσαν τῇ Μονῇ ὑπὸ Κλήμεντος τινὸς ἱερομονάχου κατὰ τὸ 1777. Ἐν ταύτῃ ἐκτὸς ὀλίγων ἱατρικῶν πρακτικῶν συνταγῶν ἀνεῦρον σημείωσιν περὶ τῆς Δύστρας, ἧς τὸ κείμενον ἐφ' ὅσον ἠδυνήθη νὰ ἀναγνώσω ἔχει ὡς ἑξῆς.

Ἡ Δύστρα εἶχε πλαιῖον κάστρον, ἡ ὁποία εἶχεν ἐκκλησίας ὀγδόντα, νῦν δὲ ἐκαταστάθησαν ἑπτὰ καὶ λειτουργοῦνται.

εἶνε δὲ αὗται·

Ἅγιος Νικόλαος

Ἅγιος Γεώργιος

Παναγία

Ἅγιος Γεώργιος

Μητρόπολις¹

Ἅγία . . . (δυσανάγνωστον)

Παναγία

Ἅγία Μαρίνη.

Τὴν μίαν ἔλαβον οἱ Δρύτι (δυσανάγνωστον).

Περὶ τῆς Δρύστρας, περὶ ἧς καὶ ἄλλα ἀρχαιότερα σημειώματα ὑπάρχουσιν (Ἀλήθεια Ἐκκλησιαστικῆ. Ἔτος Α'. Τεύχ. 15 σελ. 238) δὲν προτίθεται νὰ κάμω λόγον ἐνταῦθα, ἄπορον ὅμως εἶνε πῶς εὐρέθη τοιαύτη σημεῖωσις ἐν τῇ Μονῇ Διχουνίου, σημεῖωσις διαλευκάνουσα οὐχὶ ἐγγχώριον τι γεγονός. Ἐπὶ τέλους ἐκ πολυτελοῦς τραπέζης διεσώθη ψιχίον τι· ἐκ τῆς μεγάλης πυρᾶς, ἧτις ἐφώτιζε καὶ ἐθέριαινε θαυμασίως ὅλα τὰ πέριξ μόλις ἀνεφάνη ἀσθενῆς τις σπινθῆρ.

Ἐνεκα τῆς πυκνοτάτης ἀγλῆος, ἧτις ἦτο ἐπικαυμένη ἐπὶ ὅλου τοῦ ἱστορικοῦ παρελθόντος τῆς Μονῆς, κατ' ἀνάγκην ἔσπευσα νὰ ζητήσω πληροφορίας περὶ τῆς παρούσης αὐτῆς καταστάσεως καὶ λειτουργίας. Ἡ πρώτη κακὴ ἐντύπωσις ἐσχηματίσθη ἀμέσως ἐκ τῆς παρατηρήσεως ὅτι ἔλειπεν ἐν αὐτῇ ὁ κατάλληλος διευθυντής,

1) Φαίνεται ὅτι ἡ λέξις Μητρόπολις κατὰ λάθος εἶνε γεγραμμένη κάτωθεν, ἐν ᾧ ἔπρεπε νὰ εὐρίσκηται παραπλευρῶς ὀνόματος ἐκκλησίας τινός, ἵνα ἀποτελῆται οὕτως ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκκλησιῶν ἑπτὰ, ὡς γράφει ἐν ἀρχῇ.

ὁ ἡγούμενος αὐτῆς. Ἡ ἱκανὴ τῆς μονῆς περιουσία ἐμπει-
πιστευμένη εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀγραμμάτου διαχειρι-
στοῦ, θὰ διέτρεχε τὸν ἔσχατον κίνδυνον, τὸν περὶ ὑπάρ-
ξεως ἀγωνιζομένη ἀγῶνα, ἐὰν μὴ προφρόνως ἀνελάμ-
βανε τὴν ὑποστήριξιν τῶν συμφερόντων αὐτῆς ὁ ἐν Ἰω-
αννίνοις βέκτης ἀνὴρ ἀξιότιμος κ. Στέφανος Μ. Ἀ-
ράρης, ὅστις ὡς ἀληθῶς ἀκοίμητος Ἄργος ἐπαγρυπνεῖ
κατὰ πάσης πρὸς βλάβην τῆς Μονῆς ἐπιβολῆς. Οὐχὶ
πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἡ Μονὴ Διχουνίου εἶχε φοβεράν περι-
ουσίαν ἔχουσα ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν αὐτῆς μετὰ τῆς ἐξ
αὐτῆς ἀμέσως καὶ σήμερον ἐξαρτωμένης ἱεράς μονῆς ἐπ'
ὀνόματι τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τιμωμένης καὶ πρὸς Δ τῆς
πρώτης κειμένης, ἐκτὸς τῶν νῦν ὑφισταμένων κτημάτων,
αἰγοπροβάτων καὶ λοιπῶν τοιούτων, τὴν περιήρημον τοῦ
Ῥωμανοῦ Μονῆν,¹ τὴν ἐν τῷ χωρίῳ Δοβλάξ² πεδιά-
δα Βασιάνη καλουμένην, τὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Κυρια-
κῆς ἐν Μάζῃ³ καὶ τὴν τῆς Παναγίας⁴ ἐν Κου-
ρέντοις. Σήμερον αὕτη εἶνε σχεδὸν ἐστερημένη ὄλων
τούτων τῶν προσόδων διότι ἐκάστη τῶν ῥηθειῶν μο-
νῶν ἡ ἐκηρίχθη ἐν περιστάσει ἀνεξάρτητος ἢ συνεπεία
τοῦ χρόνου καὶ τῶν καιρῶν περιήλθεν εἰς μαρασμὸν καὶ
ἀποσύνθεσιν. Ἡ σημερινὴ περιουσία τοῦ Διχουνίου περιο-
ριζομένη εἰς ἱκανὰς γαλάς ὡς κτηματικὴν περιουσίαν
μετὰ καὶ τῆς περιλαλήτου Λαλίτζης⁵ καὶ εἰς γενναῖον
ἀριθμὸν ζωντανῶν κατατρίβεται κακῶς διαχειριζομένη
καὶ ἐν οὐ δέοντι κατασπάταλωμένη. Γνωστὸς βεβαίως
εἰς πάντας εἶνε ὁ λόγος τῆς συστάσεως τῶν μοναστη-
ρίων καὶ ὁ προορισμὸς αὐτῶν, καθ' ὃν ὀφείλουσιν ἀντὶ τὰ
παρέχουσιν ἐκάστοτε εἰς τοὺς κηφῆνας τῶν πέριξ χωρίων
τὰ γλίσχρα μέσα πρὸς συντήρησιν αὐτῶν καὶ διαιώνισιν
καὶ τῆς κακοηθείας, μετὰ αὐστηρὰν καὶ λελογισμένην
οἰκονομίαν πᾶν περίσσευμα νὰ διαθέτωσιν ὑπὲρ τοῦ ἀ-
σβέστου λύχνου τῆς παιδείας καὶ τῶν φώτων, δι' ὧν ἡ
ἀργία καὶ ἡ ἐσχάτη κακοήθεια ἀπὸ τῶν μερῶν ἐκείνων
ἴσως ἤθελεν ἀρθῆ. Ἐξοδεύεται καθ' ἕκαστον μῆνα ἐκτὸς

τῶν ἄλλων περὶ τὰς ὀκτακοσίας πεντήκοντα ὀκάδας
τροφίμων πρὸς διατροφήν ἀπλουστᾶτων τῆς Μονῆς λυ-
μεῶνων, ἐνῶ αὕτη στερεῖται οὐχὶ πλέον ἡγουμένων, ἀλ-
λὰ καὶ κληρικῶν τινος ἐφημερίου, ὅστις τακτικῶς κατὰ
τὰς ἐορτὰς νὰ λειτουργῇ ἐν αὐτῇ!!! Πράγμα φοβερόν,
φοβερώτατον, ἐν ᾧ κατὰ τὰς δοθείσας ἡμῖν πληροφο-
ρίας οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐν τῇ Μονῇ διαιτῶμενοι καὶ τὸ προ-
σωπικὸν αὐτῆς ἀποτελοῦντες ἀνέρχονται μέχρι τοῦ ἄγαν
σεβαστοῦ ἀριθμοῦ εἴκοσι καὶ δύο. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο
μόνον διότι οἱ κάτοικοι τῶν πέριξ χωρίων κατατρυχό-
μενοι ὑπὸ τῆς πείνης, ἔνεκα τῆς ἀργίας καὶ τῆς φυσικῆς
τοῦ τόπου ἀστοργίας, καταφεύγουσιν ἐκεῖ καθημερινῶς,
ὡς ἀδηφάγα ὄρνεα ἐπὶ παχὺ, ἀλλ' ἀναίσθητον πτώμα
ἀτασθάλως κατατρώγοντα τὴν περιουσίαν τῆς Μονῆς
ἐπὶ μόνῳ τῷ λόγῳ ὅτι εἶνε μονστήρι. Ἐὰν δὲ κανεὶς
ἤθελεν ἐπισκεφθῆ τὰ περὶ τὴν Μονὴν χωρὶα μετὰ λύπης
αὐτοῦ μεγίστης ἤθελε παρατηρήσῃ ὅτι οὐδαμοῦ λειτουρ-
γεῖ ἔστω καὶ γραμματοδιδασκαλεῖον, ἂν μὴ ἀπαιτήσω-
μεν Δημοτικὴν σχολὴν, ἐκτὸς ἂν ποτε ἐν εἶδει κοιμήτου
ἀναφανῆ που τοιοῦτό τι καὶ τοῦτο μόνον δι' ὀλίγους
μῆνας καὶ κακῶς ἔχον π. χ. εἰς τὸ χωρίον Ῥαδοβίξι,
ἡμίσειαν ὄραν ἀπὸ τῆς Μονῆς ἀπέχον κατὰ τὸ λῆξαν
ἔτος εἶχε διορισθῆ γραμματοδιδάσκαλος τις ἀντὶ τριακο-
σίων σχεδὸν γροσίων (sic) πολὺ ἀργὰ μάλιστα κατὰ
τὸν Μάρτιον ὅμως εἶχε παραιτηθῆ, ἐπειδὴ δὲν ἐπληρώθη
τὸ εὐτελὲς αὐτοῦ μισθᾶριον, μετὰ τὴν ἀρνησιν τοῦ τὰ
τῆς Μονῆς ἐπιτετραμμένου νὰ παράσχῃ ὑποσχεθὲν ἐπί-
δωμα. Δὲν θὰ ἦτο μυριάκις προτιμώτερον τὰ χάριν τῶν
κηφῆνων διατιθέμενα χρήματα νὰ χρησιμοποιηθῶσι χά-
ριν ἠθικῶν καὶ κοινωφελῶν πράξεων; Ἡ ἀνέλιξις ὄλων
αὐτῶν τῶν σχολιῶν παρατηρήσεων μοὶ προῤῥένησεν ὀδυ-
νηρότατον αἶσθημα· ἀπῆλθον ἐκ τῆς Μονῆς ἀποκομιζῶν
τὰς χειρίστας ἐντυπώσεις ὡς ἐκ τῆς οἰκτοῦς καταστά-
σεως· ἐλυπήθην, ἀλλὰ τί ἠδυνάμην νὰ πράξω. Οἱ δυνά-
μενοι καὶ οἱ ἀρμόδιοι εἴθε νὰ ἐπιληφθῶσι τῆς λύσεως καὶ
διευθετήσεως τοιούτων ζωτικῶν ζητημάτων ἐνδιαφε-
ρόντων οὐχὶ ἄτομα, ἀλλ' ὀλόκληρον παρελθόν καὶ παρόν,
τὴν κοινωνίαν ὅλην.

1) Μονὴ καὶ σήμερον ὑφισταμένη παρὰ τὸ διωόνυμον χωρίον
ἀνήκον εἰς τὸ τμήμα Τσαροκόβιστης.

2) Χωρίον μικρὸν τοῦ τμήματος Παραμυθίας.

3) Χωρίον πρὸς Δ τῶν Κουρέντων. Ἡ ἐν τῇ κώμῃ ταύτῃ
Μονὴ τῆς Ἁγίας Κυριακῆς οὕσα καὶ νῦν κτῆμα τῆς παρὰ τὰ
Κούρεντα Μονῆς Ἀγγελωμάχου (ἡ Ἀγγελωμάρκου) κατακρα-
τεῖται ὑπὸ τῶν κατοίκων τοῦ βηθέντος χωρίου Μάζης ἔνεκα τῆς
ἀβελτηρίας τοῦ ἡγουμένου [Χρυσάνθου τῆς μονῆς Ἀγγελωμάρ-
κου, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποίου εἶνε ἐκδοδόμενον ταπίον μάλιστα ἀ-
ποδίδον αὐτῷ πᾶν δικαίωμα ἐπὶ τῶν κτημάτων τῆς Ἁγίας
Κυριακῆς.

4) Περὶ τῆς Παναγίας, ἣτις σήμερον εἶνε ἀπλοῦν ἐκκλησι-
στῶν θὰ εἴπωμεν τὰ δέοντα ἐν προσεχεῖ ἡμῶν ἄρθρῳ περὶ τῶν
Κουρέντων.

5) Περὶ τῆς Λαλίτζης ταύτης, ἣτις εἶνε κώμη ὀλίγον τοῦ Μο-
ναστηρίου ἀπέχουσα πολυετῆς ὑφίσταται δίκη μετὰξὺ τοῦ κ. Στ.
Ἀράρη καὶ τινων μπεύδων διεκδικούντων παρανόμως δικαίωμα-
τα ἰδιοκτησίας ἐπ' αὐτῆς. Πιστεύομεν ὅτι ἐπὶ τέλους τὸ δίκαιον
θὰ θριαμβεύσῃ.

Ἐν Κουρέντοις, τὴν 12 αὐγούστου 1894,

M. I. ΖΙΑΚΑΣ.

ἀποβάλλων, ἤρπασεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ὤμου, τὴν εἶδεν τραχέως καὶ εἶπε κατὰ πρόσωπον αὐτῆς :

— Ἀλλοίμονον εἰς σὲ ἐὰν δὲν ἀπεφάσιδες ἦδη νὰ μὲ ὑπακούσῃς !

Ἡ Λουίζα ἠγέρθη γοργῶς, ἀναλαβοῦσα δὲ τὸ θρόσος αὐτῆς χάρις εἰς τὴν σωματικὴν πάλιν εἰς ἣν ἀπεδύετο, ἀνυψοῦσα ἦδη ἀγερώχως τὴν κεφαλὴν καταπόμφυρος καὶ μετ' ὀφθαλμῶν ἀπαστραπτόντων ἐκ τὸλμης, ἀνέκραξε :

— Ποτέ, ὄχι, ποτέ ! . . .

Ἐκίνησε τὸ βῆμα πρὸς τὴν θύραν, ἀλλ' ὁ Δαβὶδ προλαβὼν, ἐπήδησε πρὸς αὐτήν, καὶ κλειδῶσας ἐστράφη πάλιν πρὸς ἐκείνην μετὰ λύσσης, ἣν δὲν προσεπάθει πλέον νὰ συκρατήσῃ.

— Δὲν εἶναι καιρὸς ἀλαζονικῶν τρόπων αὐτὴ ἡ στιγμή ! . . . γνωρίζω ὅτι διαπρέπεις εἰς τοῦτο, ἀλλὰ δὲν τὰ λαμβάνω πλέον ὑπ' ὄψει αὐτά ! Δοιπόν, ὑπάκουσον ! . . . ἄλλως δύναμαι καὶ νὰ σὲ ἐκδιώσω . . . Τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου ! . . .

Ἐπὶ πρὸ τῆς ἐστίας, ῥιγοῦσα ἐξ ὀδύνης, ἀλλ' ἐπίσης ἐπιμένουσα ἐν τῇ σιωπῇ ὅσον ἐπέμενεν ἐκεῖνος ὅπως τὴν ἐξαναγκάσῃ νὰ λαλήσῃ, οὐδὲ κἄν τὸν ἠξίωσεν ἀπαντήσεως.

— Τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ ! ἐπανελάβεν ὁ Δαβὶδ ἐν ἐκουσίᾳ ἠρεμίᾳ ὑπὸ τὴν ὁποίαν ὁμως ἐκόχλαζε λύσσα, ἥτις οὐδὲ πρὸ τοῦ θόνου ὀπισθοχωρεῖ.

Κατεβίβρωσεν αὐτὴν διὰ κεραυνοδόλου βλέμματος, ἀλλ' οὐδόλως ἔτρεμον τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μορφῆς της. Δὲν ἔμελλε νὰ ὀμιλήσῃ, προδιέγραψε πολιτικὴν, ἐκεῖνος δ' ἐννοήσας τοῦτο ἐβάφη πορφύρους ὑπὸ κυμάτων αἵματος, ἄπερ ἐπλημμύρησαν τὸ μέτωπόν του, συσπάσας δὲ τὰς πυγμάς, ἐπληξε τὸ ἔδαφος διὰ τοῦ ποδὸς καὶ ὤρμησε πρὸς αὐτήν.

— Ἄ ! ἀθλία ! δὲν θά μὲ ἀληθῆς ἀτιμωρητεῖ ! . . .

Συνέσφιξε τότε τὸν λαιμὸν αὐτῆς καὶ διὰ μιᾶς μόνης σφοδρᾶς κινήσεως τὴν κατέρριψεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, ἐνῶ ἐκείνη ἀνυψοῦσα τὰς χεῖρας ὅπως ἀπαμύνη τὸν ἔσχατον κτύπον, ἀνέκραξεν ἱκετευτικῶς :

— Δαβὶδ !

Ἄλλ' εἶχε παρῆλθαι ἦδη ὁ χρόνος τῆς ἀδυναμίας αὐτοῦ, ὅστις κωφὸς πρὸς τὴν ἱκεσίαν, μηδὲν ἄλλο ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν εἰμὴ μόνον τὸν σκοπὸν ὃν ἐπεδίωκε, τὴν συνεκράτησεν ὑπτίαν, καὶ κατασειῶν αὐτὴν στιβαρῶς ἀπὸ τοῦ τραχήλου ἐβόα :

— Τὸ ὄνομα ! . . . τὸ ὄνομα ! . . . Ὡ, διὰ τελευταίαν φερόν, πρόσδεχε, μὴ μὲ ὠθῆς μέχρι τέλους ! . . . ἂν δὲν ὑπακούσῃς ! . . .

Ἡ ἔνοχος κατέβαλεν ἀγῶνα ὅπως ἀπαλλαγῆ, ἀλλ' ὁ τιμωρὸς συνέσφιξε τὸν δεσμὸν ἐτι μᾶλλον· αἱ μετωπικαὶ φλέβες της ἐξωγκώθησαν, ἡ μορφὴ της ἐπορφύρωθη βαθέως ! οἴμοι ! ὁ σύζυγός της τὴν ἐπνιγεν ἀπνῶς ! . . . Ἐπῆλθον στιγμαὶ τινὲς ἀποτροπαίου διγῆς, ἣν μόνος ἔκοπτεν ὁ θροῦς τῆς τερατώδους πάλης ! . . . Εἶτα αἰφνης ἐκρουσέ τις ἐπανειλημμένως τὴν κατάκλειστον τοῦ θαλάμου θύραν, γλυκεῖα δὲ τις καὶ μαργαρώδης φωνὴ ἀνέκραξεν ἔξωθεν :

— Ὡ, πάτερ μου, εἶσαι λοιπὸν ἐδῶ ! ποῖα εὐτυχία ! ἀνοίξόν μοι.

Ὁ Δαβὶδ καταπλαγεὶς ἔσθη ὡσεὶ προσβληθεὶς ὑπὸ θανασίμου κτύπου· ἀφῆκεν ἀκαριαίως τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ἥτις ἀνηγειρέτο ἐπιπόνως, καὶ ῥίπτων παρα-

κλιτικὸν βλέμμα πρὸς αὐτήν, ἣν πρὸ μιᾶς μόλις στιγμῆς ἐπεθύμει νὰ φονεύσῃ, ἐψιθύρισε διὰ ταπεινοτάτης φωνῆς :

— Διόρθωσε τὴν στάσιν σου ! τίποτε νὰ μὴ ὑποπτεύσῃ τὸ τέκνον μας ! . . . Πρόσεξον ὥστε καμμία σου λέξις, κἀνέν σου κίνημα νὰ μὴ τὴν διαφωτίσῃ ! . . .

Ἡ Λουίζα ἀναπνεύουσα σφοδρῶς διώρθου τὸ περιλαίμιον τοῦ περιθωρακίου αὐτῆς, ὅτε ἡ κόρη ἐπανελάβεν :

— Πάτερ μου, ἀνοίξόν μοι . . . ἐπιθυμῶ νὰ σὲ ἀσπασθῶ . . .

Ἐκεῖνος ἰδὼν τὴν σύζυγον αὐτοῦ καθημένην πάλιν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου της, καὶ κυρίαν ἑαυτῆς, καίτοι κάτωχρος, τῇ ἀπνύθουσε τελευταῖον βλέμμα καταφρονήσεως καὶ ἴνοιξε τὴν θύραν.

Ἡ Κεκιλία λευκοχίτων καὶ τοὺς ὠραίους ξανθοὺς πλοκάμους ἐρριμμένους ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχουσα, ἐπήδησε περιχαρῶς εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ὅστις ἐσφίγγεν αὐτὴν περιπαθῶς, ἐστῆριξε τὴν κεφαλὴν της ἐπὶ τῆς καρδίας του, οἰονεὶ ὅπως καταπραῦνη τὴν ὀργὴν ἣν αὐτὴ συνείχε, καὶ συκρατῶν αὐτὴν ὅπως μὴ πλησιάσῃ πρὸς τὴν μητέρα της, τῇ εἶπε :

— Πῶς λοιπὸν ἔμαθες ὅτι ἦλθον ;

— Ὁ θυρωρὸς τὸ εἶπεν εἰς τὴν παιδαγωγόν μου, ἡ ὁποία κατῆλθε διὰ νὰ τῷ παραδώσῃ ἐπιστολάς διὰ τὸ ταχυδρομεῖον· λοιπὸν, πρὶν κοιμηθῶ, ἠθέλησα νὰ σοὶ εὐχηθῶ καλὴν νύκτα . . . Μήπως σὰς διετάρaxa; εἴχετε κλειστὴν τὴν θύραν, ὠμιλεῖτε ἴσως περὶ σπουδαίων ὑποθέσεων . . . ἔπραξα κακῶς ;

— Ὅχι, τέκνον μου, δὲν ἔπραξες κακῶς, εἶπεν ὁ πατὴρ μετὰ συγκινήσεως ῥίπτων ἐπ' αὐτῆς βαθύ βλέμμα.

Ἄλλ' ἡ κορασίς, παρατηρήσασα ἀτενῶς τοὺς γονεῖς αὐτῆς, εἶπεν ἀνυσύχως :

— Τί ἔχετε ; δὲν εἶσθε ὅπως πάντοτε· μήπως συνέβη τίποτε λυπηρὸν ;

— Τίποτε, φιλάτην, ἀπῆντησεν ὁ πατὴρ· οὐδὲν δυνάμενον νὰ σὲ λυπήσῃ, ἔσο ἡσυχος.

— Δοιπόν, καλὴν νύκτα, μῆτερ, καλὴν νύκτα, πάτερ μου.

— Καλὴν νύκτα, τέκνον μου, εἶπεν ὁ Δαβὶδ συνοδεύων τὴν θυγατέρα του μέχρι τῆς θύρας, καὶ ἀπευθύνων αὐτῇ τελευταῖον μεῖδιμα. Ἀκολουθῶν δ' αὐτὴν διὰ τοῦ βλέμματος ὅπως βεβαιωθῆ ὅτι ἀληθῶς ἀπεμακρύνθη, ἐπανῆλθε βραδέως, τὸ περιφρονεῖν μετώπων κύπτων, πρὸς τὴν γυναῖκά του.

— Κυρία, τῇ εἶπε, δὲν εἴμεθα μόνον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ· εἴμεθα, ὡς εἶδτε τὴν στιγμήν ταύτην, ὑπόλογοι πρὸς ἄλλοι ἐκτὸς ἡμῶν αὐτῶν. Ὑμεῖς πρώτη τὸ ἐλθοσμονήσατε, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ ἐπίσης μόλις τώρα τὸ ἐνεθυμῆθην . . . Εἴμεθα λοιπὸν ἀμφοτέροι ἐξίδου ἐνοχοὶ, ὑμεῖς διότι τόσον σκαιῶς μὲ ὑβρίσατε, ἐγὼ διότι ἠθέλησα νὰ ἐκδικηθῶ, πρὶν ἢ ἀντιληθῶ τοῦ κακοῦ τὸ ὅποῖον θά προύξενουν εἰς τὸ τέκνον μου. Ἄλλ' ἐντὸς μιᾶς μόνης στιγμῆς ἡ ἐπιφοίτησις τοῦ παιδίου διελεύκανε τὰ πράγματα διὰ τοῦ ἀλανθάστου φωτός, καὶ ἀπέδωκεν εἰς τὰ πραξικοπήματα ἀμφοτέρων τὴν ἀληθῆ σπουδαιότητα· ἐπομένως πᾶν ἐφεξῆς διάδημας, τὸ πτωχίστον ἐγὼ οὕτω φρονῶ, δέον νὰ ὑποταγῆ εἰς τὸ συμφέρον ἐκείνου.

Ἡ οὕτω πως προενεχθεῖσα φράσις τοῦ Δαβὶδ δὲν

ἦτο βεβαίως ἐρώτησις, ἀλλ' ἀξίωμα· δὲν ἤρῳτα τὴν Λουίζαν ὅπως γνωμοδοτήσῃ ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἀλλὰ τῆ ἐδύλου τὴν ἰδίαν αὐτοῦ γνώμην, αἰσθανόμενος ὅτι εἶχεν ἐξουσίαν πλήρη ὅπως τῆ ἐπιβάλη αὐτήν. Ὅθεν ἐθάνη εὐαρεσθηθεὶς, ὅτε ἐκείνη ἐταπεινώσε τὴν κεφαλὴν, εἰς σημεῖον οἰγηλῆς συναινέσεως, καὶ διὰ χειρονομίας διπλοῦσης κόπως καὶ συντριβῆν δεικνύων αὐτῇ τὴν θύραν, προσέθηκε :

— Καλῶς ! οὐδὲν πλέον ἔχομεν πρὸς τὸ παρὸν νὰ εἰπώμεν πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ θὰ ἐπαναλάβωμεν τὴν συνδιάλεξιν αὐτήν, ὅταν ἐγὼ κρίνω ἀναγκαῖον. Καὶ οὐδὲ βλέμμα στρέψων ἐπὶ τῆς συζύγου, ἥτις ἐμακρύνετο σιωπηλῶς, εἰδῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα του, ἐρρίφθη ἐπὶ ἀνακλίντρον παρὰ τὴν ἐστίαν, βαλὼν δὲ πικρὸν στόνον, ὅστις ὁμοίαιε πρὸς οἰμωγὴν, διέμεινεν ἀκίνητος ἐν τῇ ὠχρῇ σκιαυγείᾳ, ἔρμαιον βαθείας ἀπορροφῆσεως.

Πάραυτα ἐκ τῶν κλειστῶν βλεφάρων δάκρυα ἐξέρρευσαν ἐπὶ τῶν ὠχρῶν παρεῖδων του, ὁ λάρυγξ αὐτοῦ ἔπαυσε συνεχόμενος πλέον, μόνος δὲ ὁ δυστυχῆς πατὴρ ἐν τῇ ζοφερῇ οἰγῇ τοῦ δώματος ἐκείνου, ἐνθα τόσον εἶχε μοχθήσει ὅπως παράσχη εἰς τὴν ἀχάριστον γυναῖκα, εὐτυχίαν, αἰγλήν καὶ πλούτη, ἐγγύτατα τοῦ παρθενικοῦ θαλάμου ὅπου ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ὑπνωττεν μειδιῶσα εἰρηνικῶς, ἔρρηξεν ὄλολυγμοὺς ὀδυνηροῦς καὶ ἀπέλπιδας.

Ἐπὶ μικρὸν διετέλεσεν ἐν καταστάσει ἐξουθενώσεως θλιβερωτάτης, τὴν κεφαλὴν ἔχων κενήν, νεκρά τὰ μέλη, ἄφροντις περὶ πάντα· ἐκτὸς τοῦ φρικώδους πόνου, ὅσπερ ἐπλήρου τὴν καρδίαν του. Ἄλλ' ὁ ἦχος τοῦ σημαίνοντος ἐκκρημοῦς ἀπέσπασεν αὐτὸν τοῦ ληθάργου, μετ' ἐκπλήξεως δὲ ἤκουσεν ὅτι ἡ ἐνδεκάτη ὥρα μόλις ἔτι ἐσήμαινε. Τόσον ὀλίγοι λοιπὸν στιγμαὶ ἤρκεσαν πρὸς συμπλήρωσιν τοιαύτης καταστροφῆς ! Τῷ ἐθάινετο ὅτι λίαν μακρὸς παρῆλθε χρόνος ἀφ' ἧς στιγμῆς εἶχε εἰσελθεῖ εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ μακρὰ ἐξέλιξις γεγονότων παρῆλασε πρὸ αὐτοῦ.

Ἐγερθεὶς ἐδημίαισεν ἐπ' ὀλίγον, εἶτα ἐφρικίασε διὰ τὴν μόνωσιν αὐτοῦ. Ὡ, οὐχί, δὲν ὑπέφερε τὸ νὰ μὲν νῆ μόνος ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐκείνῃ, ἐν τῇ πενθήρῃ οἰγῇ !

Ἐξελθὼν δ' εἰς τὸν πρόδομον, ἐφόρεσε τὸν πῖλον καὶ τὸν μανδύαν του, ἅπερ εἶχεν ἐκεῖ ἀφήσει, κατῆλθε, διέβη τὴν αὐλὴν καὶ ὄρμησεν ἐκτὸς.

Ἐκεῖ ἀνέπνευσε, καὶ διευθυθεὶς πρὸς τὴν ὁδὸν Ἁγ. Λύγουστινον, ἐβάδιζε μηχανικῶς πρὸς τὴν ὁδὸν Βοασοῦ-δ' Ἀγγλᾶ, ὅπου ἐλαμπε κατάφωτος ἡ εἰσοδος τῆς Λέσχης πρὸ τῆς ὁποίας ἐστάθμευε πληθὺς ἀμαξῶν. Τότε ἡ ἀνάμνησις τοῦ Περινιὸν παρουσιάσθη εἰς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, διανοηθέντος ὅτι πιθανῶς ὁ φίλος του εὐρίσκειται ἐκεῖ, ὡς κατὰ πάσαν ἐσπέραν. Εἰσῆλθε λοιπόν, καὶ εἰδοποίησε τὸν συνταγματάρχην διὰ τοῦ θυρωροῦ· ὀδηγηθεὶς δὲ εἰς διαλεκτήριον αἰθουσαν, ἤκουσε μετ' ὀλίγον ἐκ τοῦ στενοῦ διαδρόμου εἶχηον ἀνδρικὴν φωνήν, ἥτις ἔλεγεν

— Ἐκεῖ εἶναι ; καλὰ !

Καὶ εὐρῶς διανοιγομένη ἡ θύρα παρέσχε δίοδον εἰς τὸν φίλον, ὅστις μακρόθεν πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα τεινών, ἔκραξε φαιδρῶς :

— Πῶς ; ἦλθες εἰς τοιαύτην ὥραν ; Καλὰ λοιπόν ! καὶ τὸ ἐργαστάσιον ; Ἄ ! λοιπὸν ψεύματα μοι ἔλεγες ; Ἄλλὰ τὴν εὐθυμίαν αὐτοῦ ἀπεμάρανε παγερῶς ἡ

τεταραγμένη μορφή του προσδύτου, μεταβαλὼν δὲ πάραυτα αἰσθημα, τρόπον, καὶ τόνον φωνῆς, ἤρωτησε :

— Τί ἐπαθες ;

Ὅτε ὁ Δαβὶδ ἐξήρχετο πρὸς συνάντησιν τοῦ φίλου του, ὑπέικεν εἰς αὐτόματον εὐλικρινείας ὀργὴν, διότι εἰς δυστυχίαν περιπεδῶν ἐξαπίνης φυσικώτατα ἐσπευδε πρὸς τὸν συντροφὸν τῆς ἡδῆς αὐτοῦ. Ὅθεν οὐδόλως εἶχεν ἀναλογισθῆ ὅτι θὰ ὤφειλε νὰ ἐκθέσῃ τοὺς ὠθήσαντας αὐτὸν λόγους, μόλις δὲ ἦδη ἡ ἀπότομος ἐρώτησις τοῦ Περινιὸν καθώριζε πρὸ τῶν ὀργμάτων αὐτοῦ τὴν ἀληθῆ του θέσιν. Τὴν στιγμὴν ταύτην, ὅτε ἡ ἐκρυβμὸς ἐκείνη ἐπίσκεψις ὑπέβαλλεν αὐτὸν καταναγκαστικῶς εἰς ἐρωτήσεις ἀφεύκτους, καίτοι δὲν εἶχε προσχεδιάσει καθ' ἑαυτὸν τὴν πρὸς τὸν φίλον ἐξομολόγησιν, οὐχ ἦπτον ἐν τῇ σταθερῇ ἔξει του τοῦ μηδὲν κρύπτειν ἀπ' ἐκείνου, οὐδὲ κἂν διενόησθ νὰ τηρήσῃ οἰγῆν. Ἄφ' ἑτέρου δὲ τοσαύτη ἦτο ἡ θλίψις του ὥστε κατέπνιγε τὴν αἰσχύνην, καθ' ὅτι ὁ τάλας εὐρίσκειτο ἐν μιᾷ τῶν φρικωδῶν ἐκείνων τῆς ἠθικῆς ἀγωνίας στιγμῶν, καθ' ἃς ὁ ἄνθρωπος ἀδυνατεῖ νὰ οἰγήσῃ. Ἐψῶσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν φίλον ὅστις τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα, δύο δὲ δάκρυα θερμὰ καὶ πικρὰ διέρρευσαν ἐπὶ τῶν παρεῖδων του.

— Κλαίεις ! ἀνέκραξεν ὁ Περινιὸν ἐκθαμβος. Ὡ ! ἀλλὰ τί σημαίνει τοῦτο ; . . . μήπως ἡ Κεκιλία εἶναι ἀσθενής ;

Ὁ Δαβὶδ ἔδειξε τὴν κεφαλὴν ἀρνυτικῶς . . .

— Λοιπὸν ἀσθενεῖ ἡ . . .

Ἐθίγησεν ! . . . ἀκαριαίως ἡ ἀλήθεια ἀπεκαλύφθη ἐνώπιόν του ! ἀκαριαίως κατενόησεν ὅτι ἡ προσδοτικὴ προσδόθη, ὅτι ὁ Δαβὶδ τὰ πάντα ἔμαθε ! . . . Τότε ἡ μορφή του κατέστη ἐμφροντις καὶ σοβαρά, καθίσας δὲ τὸν φίλον του ἠρέμα, ἐκάθησε παρ' αὐτόν. Ζήτημα τιμῆς διανοίγετο πρὸ αὐτοῦ, παρεσθὺς δ' ἐπιλανθανόμενος τῶν σπνθῶν ἱπποτικῶν τρόπων του, ἠτοιμάζετο ὅπως λαλήσῃ καὶ δράσῃ ὑπὲρ τοῦ φίλου αὐτοῦ, πορευθεὶς ὅπως τὸν ἀκούσῃ, τὸν συμβουλεύσῃ καὶ τὸν βοηθήσῃ.

— Διατί ἔπαυσες νὰ μ' ἐρωτᾷς ; ἐφώνησεν ἐκείνος· ἄρ' ἔγωγε γνωρίζεις οὐ ἦδη ἐκεῖνο ὅπερ ἐμελλόν νὰ σοὶ εἰπῶ ;

— Προσοχή ! εἶπεν ὁ ἄλλος καθ' ἑαυτόν· ἴσως δὲν ἐνεβάθυνε τόσον ὅσον ἐγὼ ὑποθέτω, καὶ Σὺν Ἀθηνᾶ καὶ χεῖρα κίνει !

— Ἐγὼ ; Ὅχι, ἀγαπᾷτε μοι φίλε ! δὲν γνωρίζω τίποτε· ἀλλὰ σὲ θεωρῶ συνήθως ἄνθρωπον δραστήριον, καὶ βλέπων σε τῶρα τόσον ἐκμεμνημένον ὑπὸ τῆς θλίψεως, προβαίνω εἰς τὰς τρομακτικώτατας ὑποθέσεις . . . Ἀλλὰ μήπως εἶναι ὑποθέσεις μόνον καὶ οὐδὲν πλέον ;

— Ὅτιδῆποτε κἂν φαντασθῆς, δὲν θὰ δυνθῆς ποτε νὰ φθάσῃς εἰς τὴν ἀλήθειαν ! . . . Ἐκεραυνοβολήθη ἀιφνιδίως, ἐν στιγμῇ πλήρους ἀσφαλείας, πλήρους ἐμπιστοσύνης . . . Καὶ τῶρα τὸ παρὸν μου, τὸ μέλλον μου, ἡ ὑπαρξίς μου ὅλη ἐκθεμελιούται ἐν ἀκαρεῖ. Ἐκ τῶν δύο ἐράτων ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶχον στηριξομένη ὅλας τὰς ἐλπίδας μου ὁ εἰς μοῦ ἐκφεύγει· οὐδὲν μοι μένει πλέον ἐν τῷ βίῳ εἰμὴ ἡ κόρη μου ! . .

ὑπὸ τὸ ἀκουσμα τοῦτο ὁ Περινιὸν ἐνόμισεν ὅτι ἡ προσδοτικὴ ἐφυγε μετὰ τοῦ ἐραστοῦ, μηδὸλως δὲ πλέον

διστάζων, διότι αδύνατος τῷ ἦτο ἦδη ἢ ὑπόθεσις ὅτι ἀγνοεῖ ἔτι τὸ πρῶγμα ὁ Δαβὶδ, ἠρώτησε :

— Λοιπὸν σ' ἐγκατέλιπεν ἡ σύζυγός σου ;

— Νὰ μ' ἐγκαταλίπη ; ὑπέλαβεν ἐκείνος πικρῶς· διατί, ἀφ' οὗ εἶχε τόσας εὐκολίας διὰ νὰ μ' ἐξαπατᾷ ; δὲν ἦτο τοῦτο πολὺ προχειρότερον, προσφορώτερον, κοσμιώτερον ; διότι, κοσμιότης καὶ αἰτιολογηθὶς εὐρίσκειται ἐν παντὶ σήμερον, δὲν ἔχει οὕτω ; καὶ ἡ στέρνησις εὐθυκρισίας καὶ ἐπιδειξιότητος κατὰ τὴν διάπραξιν ἐγκλήματος εἶναι πολὺ σφαλθρωτέρα παρ' αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐγκλήμα ! . . .

Ὁ δὲ σαρωδώνιος καχμασμός ὑψ' οὗ αἱ λέξεις αὐταὶ συνωδεύθησαν προϋξένεσε ῥήγος εἰς τὸν συνταγματάρχην, καίτοι οὗτος δὲν ἦτο φύσις ὑπερευαίσθητος.

— Ἄλλὰ πῶς τὸ ἔμαθες ; εἶπε.

— Ὡ ! δια τοῦ ἀπλουστέρου, τοῦ χυδαιότερου, τοῦ γελοιωδεστέρου τρόπου ! διὰ λάθους τινὸς τὸ ὁποῖον ἡ ἀθλία διέπραξε μόνον καὶ μόνον ἐπειδὴ ὀλίγον ἐστενοχωρεῖτο, καὶ ἐδαικαλάτο ἐπαναπαυομένη ἐπὶ τῆς ἀπολύτου ἀσφαλείας τῆς ! . . . Ἐλαβε κατὰ λάθος τὸν φάκελλον, καὶ ἐστειλεν πρὸς ἐμὲ ἐπιστολὴν, ἡ ὁποία δι' ἄλλον προωρίετο. Ἦμην τὸσον ἀποτετυφλωμένος ὑπὸ τῆς ἀγάπης καὶ τόσον ἀπνοχολημένος εἰς τὸ νὰ κερδήσω χρῆμα χάριν αὐτῆς ! . . ὥστε δὲν ἔσχε ποτὲ ἀνάγκην προσδοχῆς ἀγρύπνου.

. . . Μήπως τάχα ἡδυνάμην ποτὲ ὁ δυστυχῆς νὰ πιστεύσω τοιαύτην ἱεροσυλίαν ; . . . Ἐνα ἀνόητον ὅπως ἐγώ, τὸν γελωτοποιοῦν κατὰ βούλησιν οἱ τοιοῦτοι !

Αἰθηνιδίως δὲ μεταβάλλων τόνον καὶ ἐκφρασίαν ἐν ᾧ προσήλου αἰμόχρουν ὄμμα ἐπὶ τοῦ φίλου, ἠρώτησε :

— Ἀπὸ πόσου καιροῦ ἔχει ἐραστήν ; καὶ εἶναι ἄρα γε ὁ πρῶτος ;

— Ἄ, ὡς πρὸς τοῦτο σοὶ τὸ διαβεβαίω, ὑπέλαβε ζωνρῶς ἐκεῖνος.

— Γνωρίζεις λοιπὸν σὺ ποῖος εἶναι ;

Ἄλλ' ὁ Περινὸν εἰώπα ἐν ἀμχανιᾷ λίαν βραδέως κατανοῶν τὸ κινδυνῶδες τῆς διαβεβαίωσως.

— Τὸ πιθανὸν εἶναι ὅτι ὁ κόσμος ὅλος τὸ γνωρίζει ἐκτός ἐμοῦ· εἶναι ἐπόμενον τοῦτο.

. . . Ἄλλὰ θὰ μοὶ τὸν ὀνομάσῃς τώρα.

— Τί μοῦ ζητεῖς ! ἀνέκραξεν ὁ συνταγματάρχης· καταμύνησιν ; με νομίζεις λοιπὸν ἰκανὸν νὰ διαδραματίσω τοιοῦτο πρόσωπον ;

— Σ' ἐνόμιζα φίλον μου !

— Αἱ, μὰ τὸν Θεὸν εἶμαι ! Ἐπιχειρήσον νὰ φωνεύσῃς αὐτὸν τὸν οὐτιδανὸν καὶ θὰ ἴδῃς ὅτι ἐγὼ πρῶτος θὰ σπεύσω· ἀλλὰ νὰ σοὶ τὸν καταμύνησω ; ποτέ ! καὶ τοῦτο ὄχι δι' αὐτὸν γνωρίζω καλῶς ὅτι δὲν θὰ ἦτο δυστήχημα διὰ τὴν κοινωνίαν ἂν τῷ συνέβαινε δυσχερόν τι· ἀλλ' ἂν τὸν ὀνομάσω εἰς σέ, τάσσομαι ἐναντίων ἐκείνης . . . ἐναντίον μιᾶς γυναίκος ! ἀγαπᾷτε φίλε, ὦ ! εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιτεθῶ κατὰ γυναικός.

— Αἱ, βεβαίως, αὐτὸν τὸν συλλογιζομένον ἐφαρμόζει πᾶς τις ! εἶπεν εἰρωνικῶς ὁ Δαβὶδ. Ὁ σύζυγος, ταλαιπώρος βλάξ ἐλαχίστου ἐνδιαφέροντος ἄξιος, περὶ ἡ προσωπικότητος· ἀλλ' ἡ γυνή, ὦ ! ἡ γυνὴ εἶναι ὁ ἔρωσ, ἡ χάρις, ἡ καλλονή ! παρ' αὐτῇ ἡ ἀπι-

στία εἶναι ἀξίεραστός, ἡ ἀτίμως περιπαθῆς, ποιητικὸν τὸ ἐγκλήμα· ὦμεν λοιπὸν ἱπποτικοὶ καὶ ὑπερασπίσωμεν τὸ περικαλλές τοῦτο τέρας κατὰ τοῦ ἐντίμου, ἀλλ' ἐστερημένου μαγείας ἀνδρός, τὸν ὁποῖον ἐξωθεῖ εἰς τὴν ἀπελπισίαν· ναί ! τὰ δάκρυα ὅσα ἔνεκα αὐτῆς θὰ ρεύσωσιν, εἶναι ἀπλοῦν ὕδωρ, τὸ αἷμα τὸ ὁποῖον ἔνεκα αὐτῆς θὰ χυθῆ, δι' ἐκπλύσεών τινων ἐξαφανίζεται . . . προστατεύσωμεν τὸ ἐρατεινὸν ἐγκλήμα καὶ ἐς κόρακας ἢ ἀρετῆ ἢ ἀνευ θελήτρου !

— Στήθι, φίλτατέ μοι, στήθι ! ἀνεβόησεν ὁ ἄλλος· μοὶ ἀποδίδεις ἰδέας τὰς ὁποίας δὲν ἔχω, διότι, ἔσο βέβαιος, μεταξύ τῆς γυναίκος σου καὶ σοῦ, δὲν διστάζω, ὑπὲρ σοῦ κηρύττομαι, θὰ τὸ ἴδῃς κατόπιν . . . Ἄλλὰ λάβε σὺ τὴν θέσιν μου ! εἶμαι στρατιώτης, καὶ λίαν εὐαίσθητος περὶ τὰ ζητήματα τῆς τιμῆς· λοιπὸν, νὰ ὀνομάσω πρὸς ἓνα σύζυγον, ἔστω καὶ ἀδελφός τὸν . . . τὸν ἐρ. . . φίλη κεφαλὴ, βλέπεις εἰς ὁποίαν ἀμχανίαν με ἐμβάλλεις ; δὲν γνωρίζω πῶς νὰ ἐκφρασθῶ.

— Εἰπέ : τὸν ἐραστήν, καὶ ὀνομάσέ τον !

— Μὴ ἐπιμένῃς, παρακαλῶ· ἀκουσε, εἶναι ζήτημα συνειδήσεως τοῦτο . . . Ὑπάγωμεν πρὸς τὸν Σανδρὲν, καὶ συμμορφούμεθα πρὸς τὴν γνώμην τὴν ὁποίαν αὐτὸς θὰ δώσῃ.

— Λοιπὸν καὶ ὁ Σανδρὲν γνωρίζει τὴν ἀλήθειαν ἐπίσης ; σὺ ἀναμφιβόλως τῷ τὴν ἐγγνώρισες· πρὸς αὐτὸν ἐφάνης ἦττον ἢ πρὸς ἐμὲ ἐπιφυλακτικός.

— Αἱ ! αὐτὸς δὲν ἦτο ἄνθρωπος ἰκανός εἰς τὸ νὰ καταχρασθῆ τῆς ἐκμυστηρεύσεως . . .

— Τί λοιπὸν φρονεῖς ὅτι θὰ πράξω ἐγώ ;

— Φρονῶ ὅτι θὰ σπεύσῃς πρὸς τὸν ἐχθρόν σου, θὰ τῷ δώσῃς ἐν ζεύγος ραπισμάτων εἰς τὰς παρειάς ὡς ἀπαρχὴν, κατόπιν δὲ θὰ ἐπιχειρήσῃς νὰ τὸν φωνεύσῃς.

Ὁ Ἐρβελὲν ἔδεισε τὴν κεφαλὴν μετ' ἦθους γεμβῶδους καὶ οὐδὲν ἀπάντησεν. Ἐνῶ δ' ἐθηνάτιζεν ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἔσθη πρὸ τοῦ ἐκκρεμοῦς.

— Παρῆλθε τὸ μεσονύκτιον.

— Ἀκριβῶς εἶναι ἡ κατάλληλος ὥρα διὰ νὰ λάβωμεν συνέντευξιν πρὸς τὸν Σανδρὲν καὶ νὰ συνομιλήσωμεν ἡσυχῶς.

— Λοιπὸν, Ὑπάγωμεν !

Ὁ συνταγματάρχης ἐσήμνησε τὸν κῶδωνα ὅπως τῷ κομίσῃ ὁ ὑπηρέτης τὴν ράβδον καὶ τὸν ἐπενδύτην του. Ὅτε δὲ, καταβάντες εἰς τὴν θύραν, ἀνῆλθον εἰς ἄμαξαν, εἶπε πρὸς τὸν ἡνίοχον :

— Ἄρ. 10, πάροδος Βουρδονναί.

Ἐν τῷ εὐρεῖ μεγάρῳ ὅπερ ἄλλοτε κατόκει ὁ στρατάρχης δούξ δὲ Βάουτζεν, ἐδίου ἦδη μόνος, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του, ὁ Σανδρὲν, ὅστις διαχωρίσας μικρὸν ἐπιστημονικὸν ἐργαστήριον ἐν τῇ μεγίστῃ τῆς ὑποδοχῆς αἰθούσῃ, διέτριβεν μακρὰς ὥρας μέσῳ τῶν βιβλίων καὶ τῶν χροανῶν του, καθότι μικρὸς ἐντῆ γωνίᾳ τοῦ δωματίου ἰπνός, τοῦ ὁποίου ἐπέκειτο θολίσκος πυραμιδοειδῆς ἐκ γεγλυμένου λίθου, ἐχρησίμευεν εἰς τὸν σοφὸν πρὸς τέλεσιν χημικῶν πειραμάτων. Ἄλλ' ὁ ἰπνός οὗτος πρὸς διακόσμησιν ἐτέθη ἐνταῦθα, διότι αἱ ἐπὶ τῶν τοίχων διαλάμπουσαι ζωγραφίαι θὰ ἐβλάπτοντο ἀναμφιβόλως ὑπὸ τῶν καπνῶν τοῦ κλιβάνου, καὶ τῶν διαδρωτικῶν τοῦ χωνευτηρίου ἀναδόσεων, τὸ δὲ ἀληθές χημεῖον εὐρίσκειτο ἐντὸς γείτονος αἰ-

θούσης. Ἐκεῖ τὰ παντοῖα βακτήρια ἐκαλλιεργοῦντο ἐντὸς σκευασιῶν ἐπιμελῶς παρεσκευασμένων, καὶ ἡ χολέρα, ἡ πανώλης, ὁ τύφος, ἔπλεον ἐντὸς διαλιδίων ἐτοιμῶν ὅπως ὑπὸ τὴν ἐλαχίστην ραγάδα διαχύσῃσι τὰ ὀλέθρια μιάσματά των ἐπὶ τὴν μυριάθροπον γῆν.

Ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ, ἦν ἐφώτιζεν ζευγος ἡλεκτρικῶν λαμπτήρων, ὁ σοφός, βραχύσωμος καὶ ξανθοκόμης ἀγένειος ἀνὴρ, τὸ βλέμμα ἔχων βαθύ καὶ γλυκὺ καὶ τὸ ἦθος νεάζον, καθήμενος πρὸ τῆς γραφικῆς του τραπέζης, ἀνεγίνωσκε προσεκτικῶς χειρόγραφον, τοῦ ὁποίου τὰ περιθώρια ἐπλήρου σημειώσεων μυριῶν ἢ κυανόχρους αὐτοῦ μολυβδίσ.

Φέρων καστανόχροον κοιτωνίτην, καὶ μεταξόπτλον κάλυμμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, λικνίζων δ' ἐπὶ τῶν γονάτων λαμπρὸν βαθυμέλανα αἰλουρον, τοῦ ὁποίου ὁ ἡδυπαθὴς ρόγγος ἐρρῦθμιζε τρόπον τινὰ τὰς κινήσεις αὐτοῦ, εἰργάζετο ἐν ἡρέμῳ εὐδαιμονίᾳ μέσῳ τῆς νεκρᾶς τοῦ δώματός του γαλήνης καὶ τῆς νυκτίας σιγῆς, χάριν μόνως τῆς ἡδονῆς ἦν ἡ μελέτη παρέχει, καθότι μόνος ὢν ἐν τῷ κόσμῳ καὶ τὸ πλοῦσιον εἰσοδόμημα διακοσιῶν χιλ. λιρῶν, ὅπερ τῷ ἐκκληροδότησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἀπολαύων κατ' ἔτος, οὐδένα ἄλλον σκοπόν, οὐδεμίαν ἄλλην τέρεψιν καὶ δόξαν ἐπόθει, εἰμὴ μόνον ἀνακαλύψεις ἐπιστημονικᾶς.

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἀπασχολεῖτο συνήθως ὑπὸ τῶν ἐπιστημονικῶν παραδόσεων, τῶν συνεδριῶν τῆς Ἀκαδημίας καὶ τῶν ἀθρόως συρρεόντων ἐπιδοκπετῶν, οὓς χαριέντως καὶ μεγαλοπρεπῶς ἦμα ὑπεδέχετο, μόνον δὲ τὴν νύκτα πύκαίρει ὅπως παραδοθῆ καὶ προσηλωθῆ εἰς τὰς προσφιλεῖς ἐρεῦνας, ὅθεν, εἰσερχόμενος περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν τῆς ἐσπέρας εἰς τὸ σπουδαστήριον αὐτοῦ, εἰργάζετο μέχρι τῆς τρίτης τῆς πρωίας, ὅτε παρεδίδετο εἰς γλυκύτατον ὕπνον. Τοῦτο διότι ἤξιον ὅτι τὸ σκότος καὶ ἡ σιγὴ ἐξῆπτον τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, ἠσθάνετο δὲ, ὁλόταν ἐν τῇ μονώσει του τὰ πάντα ὑπνωτικὸν περιξ, τὸν νοῦν διαυγέστερον καὶ σθεναρώτερον. Ἐνεκα τούτου ὁ θαλαμπλόζος αὐτοῦ οὐδέποτε ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θά διεκινδύνευεν ἑαυτὸν ἀψυπνῶν τὸν κύριόν του καὶ παρουσιάζων οἰονδῆποτε ξένον πρὸ τῆς δεκάτης πρωϊνῆς ὥρας· ὁ εὐδαιμων οὗτος ἀνὴρ εἶχεν ἀληθῶς πραγματώσει τὸ ὄναρ παντὸς ζῶντος καὶ διανοουμένου πλάσματος ἐπὶ γῆς, ἦτοι τὸ ζῆν κατὰ βούλησιν.

Ἐνῶ ἐτελείου τὴν ἀφήγησιν τοῦ χειρογράφου, ὄρα τις ἀθορύβως ἀνοικθεῖσα, παρέσχε διόδον εἰς ὑπνρέτην, ὅστις, ἀψοφῆτι βαδίζων ἐπὶ τοῦ πυκνοῦ τάπητος, ἔφθασε μέχρι τοῦ γραφείου. Τότε ὁ σοφός ἐστράφη μετ' ἐκπλήξεως, διότι σπανιώτατα εἶχε συνεντεύξεις μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ μεσονυκτίου, λαβῶν δ' ἐκ τοῦ ἀργυροῦ δίσκου, τὸν ὁποῖον τῷ ἔτεινεν ὁ θεράπων, δύο ἐπισκεπτήρια, ἀνηγέρθη ἀποτόμως καὶ ἔτρεψε τὸν μελανόστιλπον αἰλουρόν του εἰς ταχέαν φυγῆν.

— Ὁ Περιγιὸν καὶ ὁ Ἐρβελέν! ὦ, ἄς εἰσέλθουν ἀμέσως!

Προέβη πρὸς τοὺς φίλους αὐτοῦ μετ' ἀορίστου ἀνησυχίας, διότι, ἂν ὁ μονοδίατος καὶ νυκτοβάτης στρατιωτικὸς ἀνὴρ ἤρχετο ἐνίστε πρὸς αὐτὸν τὴν ἐσπέραν, ἀλλ' ὁ σῶφρων καὶ ἡρεμόβιος βιομήχανος οὐδέποτε ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ διέτρεχε τὰς ὁδοὺς. Ἄμα τῇ εἰσόδῳ αὐτῶν ἐστάθμισε τὴν ταραχὴν τοῦ Δαβὶδ, ἀτε-

νίδας πρὸς τὴν ἡλλοιωμένην φυσιογνωμίαν του, περιπτυχθεὶς δὲ τρυφερῶς τὸν παιδικὸν αὐτοῦ φίλον, τὸν ὠδήγησε πλοσιὸν τῶν λαμπτήρων, ἐκάθισεν αὐτὸν ἐπὶ ἀνακλίντρον, καὶ μηδὲως προσέχων εἰς τὸν συνταγματάρχην, ὅστις τῷ ἔνευεν ἐμφαντικῶς,

— Τί ἔπαθες, καλέ μου Δαβὶδ; ἠρώτησε μετὰ στοργικῆς προσηλώσεως· δὲ βλέπω κατατεταραγμένον, δέ, ὅστις συνήθως εἶσαι τόσῳ ἡρεμος καὶ στεγρός. Πάσχει τὸ σῶμα ἢ τὸ πνεῦμά σου; ἔχεις ἀνάγκην περιθάψεως ἢ συμβουλῆς; Ὁμίλει! γνωρίζεις ὅτι δύναμαι νὰ σ' ἐννοήσω καὶ ὅτι θὰ πράξω τὰ πάντα πρὸς χάριν σου.

Ἐπὶ τὸ ἄκουσμα τῶν γλυκερῶν τούτων λέξεων ὁ πάσχων ἀψῆκε βαθὴν στεναγμόν, προσηλῶν δ' ἐπὶ τοῦ φίλου του τοὺς ὀφθαλμοὺς, κατερῦθρους ἐκ τῆς ἀπελπίστας,

— Σανδρέν, ἀνέκραξεν, εἶμαι πολὺ δυστυχῆς!

Ἦδη ὁ σοφός κατενόησε τὴν σημασίαν τῶν νευμάτων τοῦ Περιγιὸν, καὶ ἀντήλλαξε μετ' αὐτοῦ διὰ τοῦ βλέμματος κρυφίας ἀνταπαντήσεις. Ἐταπεινώσε τὸ μέτωπον, κ' ἐπὶ στιγμὴν διέμεινε σιγηλὸς καὶ σύννους, οἶονεὶ καταμελεστῶν τὴν ὀδυνηρὰν σοβαρότητα τῶν λόγων οὓς ἔμελλε ν' ἀρθρώσῃ. Εἶτα θίγων τὰ καίρια, ὡς χειρουργὸς σπευδῶν ὅπως ἐξετάσῃ πληγὴν κινδυνώδη, εἶπεν·

— Ἀλλοίμονον! . . . λοιπὸν ἔμαθες τὰ πάντα;

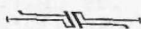
— Ναί, Σανδρέν, ἔμαθον τὰ πάντα καὶ ἐγκύπτω εἰς τὸ μέγα βάθος τῆς καταστροφῆς ταύτης ἀκόμη ἱλιγγιῶ. Διὰ τί ἔλαβον τοῦτο τὸ τραῦμα; ἦμην ἀξίος αὐτοῦ, ἢ εἶναι τοῦτο τερατώδης ἀδικία; Σύγχυσις βασιλεύει ἐντὸς μου, ἐπεσκοτίσθη ἡ κρίσις μου . . . Ἐχῶ ἀνάγκην νὰ μοὶ λαλήσῃς διὰ ν' ἀνεύρω τὸ λογικόν μου, νὰ ἐννοήσω τί πρέπει νὰ πράξω, καὶ ν' ἀναλάβω ἰσχύν ὅπως ἐκτελέσω τὴν ἀπόφασιν. Ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἔγεια ὡς παράφρων! μοὶ ἐπῆλθε λύσσα ἐκδικήσεως . . . Τὸ θηρίον ὅπερ λεληθότως κρύπτεται ἐν τῷ βάθει παντὸς ἀνθρώπου ἐξεχαλινώθη ἐντὸς μου, καὶ τὴν ἀθλίαν ταύτην, ἥτις τόσον ἐκακούργησε κατ' ἐμοῦ, ἂν τυχαίως ὄλωσ δὲν ἐπενέβαινε ἢ θυγάτηρ μου, ἥτις ἀφελῶς παρενετέθη μετὰ αὐτῆς καὶ τῆς ἀκρατήτου ὀργῆς μου, πρὸ ὀλίγων ὥρων τὴν ἐφόνευον!

— Τὸ παιδίον ὑπόπτεισε τίποτε;

— Εὐτυχῶς οὐδὲν, διότι μόνη ἡ ἐμφάνισις του ἤρκεσεν ὅπως μ' ἐπαναφέρῃ εἰς ἑμαυτόν. Τῇ ἔδωκα αὐτοσχεδίους ἐξηγήσεις, τὴν δὲ σιωπὴν καὶ σύγχυσιν τῆς μητρὸς της οὐδὲ κἀν παρετήρησεν . . . Ἐψυγεν εἰς τὸν κοιτῶνά της, κ' ἐγὼ τότε καταπτοηθεὶς ἐξ ἐκείνου ὅπερ παρ' ὀλίγον διέπραττον, τρέμων μὴ κατακυριευθῶ καὶ πάλιν ὑπὸ τῆς παραφορᾶς, ἐδραπέτευσα ἐκτὸς τῆς οἰκίας, ἐσπεύσα ἐξ ἐνστίκτου πρὸς τὰ δύο ὄντα, εἰς τὰ ὁποῖα μόνον ἐμπιστεύομαι καὶ πρὸ τῶν ὁποίων μόνων δύναμαι νὰ ἐκθέσω τὴν θλίψιν μου ἐλευθέρως βέβαιος ὅτι θὰ μ' εὐσπλαγχνισθῶσι καὶ θὰ μὲ παραμυθῶσιν.

Ἐσίγησεν. Ὁ Περιγιὸν εἶχεν ἀνάψει σιγάρων ὅπερ ἐκάπνιζεν ὑπὸ τὸ κράτος νευροπαθείας διὰ σφοδρῶν εἰσπνοῶν, ὁ δὲ Σανδρέν διέτρεχε διὰ μεμετρημένον βημάτων τὸ ἔδαφος τῆς εὐρείας αἰθούσης του, τὴν κεφαλὴν κλίνων ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ παραδεδομένος εἰς βαθεῖς λογισμοὺς. Αἴφνης στὰς πρὸ τοῦ τεβλιμ-

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ.



Τὰ μαθηματικά ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 18' αἰῶνος.

Ἄρτιως ἐξεδόθη τὸ δεύτερον ἢ Ἱστορία τῶν μαθηματικῶν (Vorlesungen über Geschichte der Mathematik. Erster Band, Zweite Auflage. — Leipzig, 1894), τοῦ κ. Moritz Cantor, ἐν ἧ ὁ συγγραφεὺς σπουδαίας ἐπισημάνει συμπληρώσεις καὶ τροποποιήσεις, συνφωδῶταίς ἐσχάτως γενομέναις ἱστορικαῖς ἀνακαλύψεσι. Τοῦ σοβαροῦ τούτου ἔργου ἐξετυπώθη ἤδη ὁ πρῶτος μόνον τόμος, περιέχων τὴν ἱστορίαν τῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς μέχρι τοῦ 1200 μ. Χ. γνώσεων τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ σπουδαιοτάτῳ τούτῳ τῆς ἀνθρωπίνου σοφίας κλάδῳ κατὰ τὴν ἐξῆς σειρὰν καὶ διαίρεσιν: 1) Αἴγυπτος, 2) Βαβυλών, 3) Ἑλλάς καὶ Βυζαντινὴ ἐποχὴ, 4) Ρώμη μέχρι τῆς πτώσεως τοῦ Δυτικοῦ κράτους, 5) Ἰνδία, 6) Σινική, 7) Μουσουλμανικὸς κόσμος καὶ 8) Μεσαιῶν ἐν Εὐρώπῃ.

Περὶ ἡμῶν τοῦ περιεχομένου τοῦ τόμου τούτου παρῆλθεν ἀσμένως τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις, βασιζόμενοι, ἐλλείψει αὐτοῦ τούτου τοῦ κειμένου, ἐπὶ τῆς ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ καὶ καθηγητοῦ τῶν μαθηματικῶν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Λυῶν κ. Léon Autonne γενομένης ἀναλύσεως τοῦ σοβαροῦ τούτου ἔργου.

Αἴγυπτος.—Οἱ Αἰγύπτιοι ἐχρησιμοποίησαν τὰ μαθηματικά εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς γεωργίας. Ἐκ τῆς Ἀριθμητικῆς ἐγίνωσκον τῆς πράξεως ἐπὶ τῶν ἀκεραίων καὶ τῶν κλασματικῶν ἀριθμῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐχρησιμοποιοῦν ἰδίᾳ τοὺς ἔχοντας ἀριθμητὴν τὴν μονάδα, εἶχον δὲ κατασκευάσει πίνακας καὶ κανόνας, δι' ὧν ἐτελεῖτο ἡ ἀποσύνθεσις οἰουδήτινος κλάσματος εἰς σύνολον τοιούτων κλασματικῶν μονάδων. Τὰ ἀριθμητικὰ σύμβολα, εἰδικὰ δι' ἕκαστον ἀριθμὸν, ἦσαν κατὰ τὸ πλεῖστον παράδοξα. Οὕτως ὁ ἀριθμὸς 100000 παρίσταντο διὰ βατράχου, τὸ ἑκατομμύριον δι' ἀνθρώπου ἔχοντος ὑψωμένας τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐν στάσει ἐκτάκτου ἐκπλήξεως, τὸ δὲ κλάσμα $\frac{1}{4}$ ἐσημειοῦτο διὰ τοῦ συμβόλου τοῦ 4, ὑπεράνω τοῦ ὁποίου ἐτίθετο τελεία. Ἐκ τῆς Ἀλγέβρας ἐγίνωσκον τὴν λύσιν τῶν προβλημάτων τοῦ 1ου βαθμοῦ, ἐκ δὲ τῆς Γεωμετρίας τὴν μέτρησιν τῶν ἐμβαδῶν τῶν ἀπλουστάτων ἐπιπέδων σχημάτων διὰ τύπων ἐνίοτε ἐσφαλμένων (οἷον τὸ ἐμβαδὸν τοῦ ἰσοσκελοῦς τριγώνου διὰ πολλαπλασιασμοῦ τοῦ ἡμίσεως τῆς βάσεως ἐπὶ τὸ ὕψος). Ὡς λόγον τῆς περιφέρειας πρὸς τὴν διάμετρον (π), ἐλάμβανον τὸν ἀριθμὸν $(\frac{16}{9})^2 = 3,1604 \dots$, ἀντὶ τοῦ 3,1415926. . ., ἐπίσης δὲ ἐγίνωσκον ὅτι τὸ τρίγωνον τὸ ἔχον πλευρὰς τοὺς ἀριθμοὺς 3, 4, 5 εἶνε ὀρθογώνιον.

Βαβυλών.—Αἱ περὶ Βαβυλωνίων ἡμέτεραι εἰδήσεις εἶνε ὀλιγώτεραι τῶν περὶ Αἰγυπτίων. Ἡ ἀριθμητικὴ αὐτῶν εἶχε βᾶσιν τὸν ἀριθμὸν 60, ἐντεῦθεν δὲ παρέμεινε παρ' ἡμῶν ἡ διαίρεσις τῆς περιφέρειας τοῦ κύκλου εἰς 360 μοίρας, ἡ τῆς μοίρας εἰς 60 λεπτά,

κτλ. Οἱ ἀριθμοὶ ἐσημειοῦντο διὰ συνδυασμοῦ σφηνοειδῶν συμβολῶν, δὲν εὐρέθησαν δὲ ἔτι ἀναγεγραμμένοι ἀριθμοὶ ὑπερβαίνοντες τὸ ἑκατομμύριον. Ἐν τῇ Γεωμετρίᾳ ἐγίνωσκον ἰδίᾳ τὴν ἐν κύκλῳ ἐγγραφήν τοῦ κανονικοῦ ἑξαγώνου, ὡς τιμὴν δὲ τοῦ π ἐλάμβανον ἀπλῶς τὸν ἀριθμὸν 3, ταυτίζοντες οὕτω τὴν πλευρὰν τοῦ ἐγγεγραμμένου ἑξαγώνου μετὰ τοῦ ἔχοντος τὰ αὐτὰ πέρατα τόξου.

Ἑλλάς.—Οἱ Ἕλληνας κατέχουσιν ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κ. Cantor τὴν τιμητικὴν θέσιν, εἰς δὲ τὴν ἱστορίαν τῶν μαθηματικῶν μόνων τούτων διατίθουσιν ὁ συγγραφεὺς πλεον τῶν $\frac{2}{5}$ τοῦ ὅλου αὐτοῦ τόμου (377 σελίδας ἐπὶ 883). Ἐπὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἐλληνικῆς ἐπιστήμης ὁ κ. Autonne περιορίζεται εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῶν ἐπομένων συντόμων γενικῶν παρατηρήσεων, καθ' ὅσον θεωρεῖ ταύτην ἀρκούντως γνωστὴν τοῖς συμπατριώταις αὐτοῦ Γάλλοις διὰ τῶν ἔργων ἰδίᾳ τοῦ κ. Tannery. Αἱ γενικαὶ αὗται παρατηρήσεις τοῦ ἐκ Λυῶνος καθηγητοῦ εἰσὶν αἱ ἐξῆς:

Αἶον. Αἱ μαθηματικαὶ ἐπιστῆμαι ὡς καὶ ἡ θρησκεία τῶν Ἑλλήνων δὲν εἶνε πρωτότυποι καὶ αὐτόχθονες, παρέλαβον δὲ ταύτας παρὰ τῶν Αἰγυπτίων καὶ Βαβυλωνίων καὶ ἐπὶ μακρὸν παρέμειναν ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ. Δίκαιον ὅμως νὰ σημειωθῇ ὅτι σημαντικῶς ὑπερῆκόντισαν τοὺς διδασκάλους αὐτῶν.

Βῶν. Οἱ ἀρχαιότεροι τῶν μαθηματικῶν, οἷον ὁ Θαλῆς, ὁ Πυθαγόρας, ὁ Πλάτων, κτλ., ἦσαν συνάμα ὡς καὶ ὁ Καρτέσιος, ὁ Λαίβνιτιος, κτλ., καὶ φιλόσοφοι, ἡ δὲ εἰδικότης ἀνεφάνη βραδύτερον μετὰ τοῦ Εὐκλείδου, τοῦ Ἀρχιμήδους καὶ τῶν λοιπῶν,

Γῶν. Ἡ μεγάλη τῶν Ἑλλήνων ὀξεία ἐγκρατεία ἐν τῷ ἀποχωρισμῷ τῶν μαθηματικῶν ἀπὸ τῶν βιωτικῶν ἐφαρμογῶν αὐτῶν καὶ τῇ ἐν τέλει ἰδρύσει ἀφηρημένης ἐπιστήμης. Εἰς τοῦτους ὀφείλεται περίπου ἡ σύστασις τῶν νῦν καλουμένων στοιχειῶν μαθηματικῶν, διεκρίθησαν δὲ μᾶλλον ἐν τῇ Γεωμετρίᾳ ἢ ἐν τῷ ἀλγεβρικῷ ἢ ἀναλυτικῷ λογισμῷ. Τούναντίον τούτου συνέβη παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς, ἡ δὲ τῶν Ἑλλήνων γεωμετρικὴ ἰδιοφυΐα εἶνε πιθανῶς ἡ ἐκδήλωσις τῆς ζωηρᾶς καὶ ἀκριβοῦς ἐκ μέρους αὐτῶν γνώσεως τῆς ἐξωτερικῆς τῶν ἀντικειμένων μορφῆς, εἰς ταύτην δὲ τὴν γνώσιν ὀφείλεται καὶ ἡ ἀξιοσημειωτὸς αὐτῶν ἀνάδειξις ἐν ταῖς πλαστικαῖς τέχναις.

Τὴν περὶ τῆς ἱστορίας τῶν ἐλληνικῶν μαθηματικῶν γνώσεων ἀνάλυσιν συμπληροῖ ὁ κ. Autonne ἀναγράφων τὴν ἐπομένην περιεργὸν παρατήρησιν. Ὅταν διὰ τῆς σχολῆς τοῦ Πυθαγόρου εἰσῆχθησαν ἐν τοῖς μαθηματικῶν τὰ ἀτελῆ τετράγωνα καὶ οἱ ἀσύμμετροι ἀριθμοὶ (οἷον ἡ διαγώνιος τοῦ τετραγώνου ἐν σχέσει πρὸς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ), ἡ μελέτη τούτων περιεβλήθη δι' εἶδους τινὸς μυστηριώδους φηρίκης. Διηγοῦντο ὅτι οἱ σοφοὶ οἱ ἐμβαθύναντες εἰς τὴν θεωρίαν τῶν ἀσυμμέτρων ἀριθμῶν καὶ προδόντες εἰς τὴν μέτρησιν τοῦ ἀνεκφράστου, ἐκείνου, ὅπερ ἡ φύσις ἐθεώρησε καλὸν ν' ἀποκρύψῃ, ἀπώλοντο ἐν ναυαγίῳ ἢ ἔσχον ἕτερον κακὸν τέλος. Τοῦτο προδεγγίζει πῶς πρὸς τὴν ἀντιπάθειαν, ἦν πολλοὶ καὶ σήμερον ἔτι τρέφουσι κατὰ τῆς μὴ Εὐκλείδειου γεωμετρίας ἢ τῶν φανταστῶν λεγομένων ποσοτήτων. Πιθανὸν δὲ

εἶνε ὅτι, ὅτε κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους εὐρέθησαν οἱ κλασματικοὶ ἀριθμοί, αἱ αὐταὶ παρετηρήθησαν ἀντιπάθειαι.

Ρώμη. — Μετὰ τῆς Ῥώμης ἐπαναπίπτομεν εἰς τὴν ἐπιστήμην τοῦ χρυσίου, ἐν δὲ τῇ ἱστορίᾳ αὐτῆς δὲν ἔχομεν ν' ἀναγράφωμεν ἢ ἐνδιαφέροντά τινα βοηθητικά πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἀριθμητικῶν πράξεων μέσα (ἀβακός, κτλ.). Τὰ κλάσματα, ἰδίᾳ δὲ τὰ δυοκαϊδεκαδικά, ἦσαν ἐν μεγάλῃ χρήσει, ἰδιαίτερα δὲ δι' ἕκαστον τούτων ὑπῆρχον ὀνόματα. Ἐν τῇ Γεωμετρίᾳ ἡ Ῥώμη περιωρίσθη εἰς τὴν χωρομετρίαν, κατὰ δὲ τὴν διανομὴν τῶν γαιῶν καὶ τὴν ἀνέγερσιν τῶν ναῶν ἐγένετο χρῆσις καθέτων ἀξόνων συντεταγμένων, ὧν ὁ ἕτερος διηυθύνετο κατὰ τὸν μεσημβρινόν.

Ἰνδία. — Λίαν ἀτελῶς γινώσκομεν τὴν ἐν τοῖς ἀφηρημένοις μαθηματικοῖς ἰνδικῆν παραγωγὴν, τὰ δὲ ὀλίγα περὶ ταύτης γνωστά εἶνε τοιαύτης φύσεως, ὥστε ζωηρότατα νὰ ἐξερεθίσωσι τὴν ἡμετέραν περιέργειαν. Ἡ διασκεπτικὴ, λεπτὴ καὶ ὑπομονητικὴ ἰνδικὴ διάνοια, ὑπὸ ἀνεξαντλήτου φαντασίας βοηθουμένη, φαίνεται ἐκ προτέρων καταπληκτικῶς ἐπιτηδεῖα ἐν ταῖς μαθηματικαῖς θεωρίαις· ἀλλὰ ταῦτα οὐδὲν ἕτερον εἶνε ἢ πιθανότητες ὀλίγον ἠκριβωμένα, καθ' ὅσον τὰ ἱστορικά τεκμήρια εἰσὶν ὀλοσχερῶς ἀνεπαρκῆ καὶ ἑλλειπῆ.

Οἱ ἀρχαιότεροι τῶν ἐν τῇ Ἰνδικῇ μαθηματικῶν, ὧν τὰ ἔργα κατέχομεν, εἶνε μεταγενέστεροι τῆς ἀρχῆς τῆς ἡμετέρας χρονολογίας (ὁ Aryabhatta, γεννηθεὶς τῷ 476 μ. Χ. καὶ ὁ Brahmagupta, γεννηθεὶς τῷ 598), φαίνονται δὲ γνωρίζαντες τὰς ἑλληνικὰς πηγὰς. Ἀλλὰ τίς προηγήθη τοῦ Aryabhatta; Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην οὐδεμίᾳ εἰσέτι ἐδόθη ἀπάντησις.

Ὅπως δὴποτε ἰδοῦ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὸ πιθανῶς σχετικὸν πρὸς τὴν τῶν Ἰνδῶν ἐν τοῖς μαθηματικοῖς θέσιν:

Ἐάν οἱ Ἕλληνας διεκρίθησαν ἰδίᾳ ἐν τῇ Γεωμετρίᾳ, οἱ Ἰνδοὶ μετὰ πάθος ἠσχολήθησαν περὶ τὴν μελέτην τοῦ ἀριθμοῦ. Ἡ γλῶσσα αὐτῶν ἔχει εἰδικὰ ἀριθμητικὰ ὀνόματα μέχρι τοῦ 10²³, οἱ δὲ βραχμῶνοι καὶ βουδδισταὶ θεολόγοι καταπληκτικὴν ποιοῦνται χρῆσιν τῶν ὑπερμεγέθων ἀριθμῶν. Οἱ Ἰνδοὶ ἀνεκάλυψαν τὸ ἡμέτερον ἀριθμητικὸν σύστημα, τὴν σχετικὴν ἀξίαν τῶν ψηφίων καὶ τὸ μηδέν.

Ἐν δὲ τῇ Ἀλγέβρᾳ οἱ Ἰνδοὶ ἐγνώρισαν ἐν ἄλλοις τὰς ἀριθμητικὰς προσόδους, τὴν ἀόριστον ἀνάλυσιν τοῦ πρώτου βαθμοῦ (λύσιν τῶν ἐξισώσεων μετ' ἀκεραίων ριζῶν), τὴν διπλῆν ρίζαν καὶ τὴν περιπτώσιν τοῦ ἀδυνατοῦ τῆς ἐξισώσεως τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, κυβικὰς τινὰς ἐξισώσεις καὶ τὰ στοιχεῖα θεωρίας τινὸς τῶν ἀριθμῶν, ἐτι δὲ τὰς ἀρνητικὰς ποσότητας καὶ τὸ ἄπειρον, προσερχόμενον ἐκ κλασμάτων ἐχόντων παρονομαστὴν μηδέν. Ἐπίσης ἐγίνωσκον ὅτι ἡ ἀξία τοιοῦτου τινὸς κλάσματος δὲν μεταβάλλεται διὰ τῆς εἰς αὐτὸ προσθέσεως οἰασθῆτινος πεπερασμένης ποσότητος.

Ἐν δὲ τῇ Γεωμετρίᾳ τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως συνήθως στηρίζονται ἐπὶ τοῦ μετασχηματισμοῦ τῶν τύπων, οὕτω δὲ ἐν τοῖτοις δύναται τις νὰ ἴδῃ τὴν πρώτην ὑποτύπωσιν τῶν ἐπὶ τῆς ἀναλυτικῆς Γεωμετρίας ἰδεῶν τοῦ Viète καὶ τοῦ Kartesίου. Ἐλάμβανον

ὡς τιμὴν τοῦ π τὸν ἀριθμὸν 3,1416, ὅπερ παρέχει ἤδη μεγίστην προσέγγισιν.

Ἐπίσης οἱ Ἰνδοὶ ἠσχολήθησαν καὶ περὶ τὴν εὐθύγραμμον τριγωνομετρίαν κατασκευάσαντες καὶ πίνακας ἡμιτόνων.

Σινική. — Οἱ Σῖναι ὡς καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἀντιπροσωπεύουσι τὴν τελείαν ἐν τοῖς μαθηματικοῖς ἀνικανότητα.

Ἀραβες. — Ὁ μουσουλμανικὸς κόσμος τοῦ μεσαίωνος ἐδείξεν ἰκανὴν ἐπιδεκτικότητα εἰς τὰς ἀφηρημένας ἐρεῦνας καὶ ἀπλήστως ἀφωμοίωσε τὴν ἐν τοῖτοις ἑλληνικὴν καὶ ἰνδικὴν σοφίαν. Οἱ Ἀραβες ἐτελειοποίησαν τὴν ἐπίπεδον καὶ σφαιρικὴν τριγωνομετρίαν, ἀλλ' ἡ μεγίστη δόξα αὐτῶν παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις εἶνε ἡ δι' αὐτῶν γενομένη εἰς τὴν Εὐρώπην μεταφορά τῶν ἔργων τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν ἀραβικῶν, ἥτοι ἰνδικῶν συμβόλων μετὰ τοῦ συγχρόνου συστήματος τῆς ἀριθμῆσεως.

Αὔτις. — Τὴν ἀνάλυσιν καὶ περιλήψιν τοῦ Α' τόμου τῆς ἱστορίας τῶν μαθηματικῶν τοῦ κ. M. Cantor συμπληρῶν ὁ κ. Autonne ὁμιλεῖ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς περὶ τῆς εἰς τὰ μαθηματικὰ γενομένης ἐργασίας ἐν τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ ἀπὸ τῆς πτώσεως τοῦ ῥωμαϊκοῦ κράτους μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ΙΒου αἰῶνος, ἐργασίας μικρᾶς τῷ ὄντι σημασίας καὶ ἀξίας. Ὡς αἴτιον τούτου ἀναγράφει οὐ μόνον τὸ ἀντίθεον τῶν καιρικῶν περιστάσεων, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκ μέρους τῆς Ῥώμης ἀδυναμίαν τοῦ νὰ μεταδώσῃ εἰς τὰς ὁμοδόξους αὐτῆς χώρας τὸν πρὸς τὰς ἀφηρημένας ἐρεῦνας ἔρωτα, οὕτινος αὐτὴ αὐτὴ ἐστερεῖτο. Ὅπως δὴποτε θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ σημειώσῃ μετὰ τῶν εἰς τὰ μαθηματικὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀσχοληθέντων τὸν Gerber d' Aurillac, πάπαν ὑπὸ τὸ ὄνομα Σιλβέστρου τοῦ Βου (999--1003).

Ἄλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον, εἴτε διὰ τῶν Ἀράβων, εἴτε καὶ ἀμέσως, ἐγνώρισαν τὰ ἔργα τῶν Ἑλλήνων, συγχρόνως δὲ εἰσῆγαγον καὶ τὸ σύγχρονον σύστημα τῆς ἀριθμῆσεως. Οὕτως ἡ δυτικὴ Εὐρώπη, κατεχουσα ἤδη τὴν κληρονομίαν τῶν προγόνων αὐτῆς, δύναται νὰ προβῇ εἰς τὴν συνέχισιν τοῦ ἔργου ἐκείνων, καὶ τότε, περὶ τὸ 1200, ἄρχεται μετὰ τοῦ ἐκ Πίσσης Λεονάρδου ἡ μεγάλη τῶν νεωτέρων μαθηματικῶν κίνησις, ἥτις συνεχῶς αὐξανομένη οὐδόλωσ πλεον ἀνακοπήσεται.

Τὴν ἀνάλυσιν ταύτην κλείων ὁ κ. Autonne κατὰ λήγει εὐχόμενος ὑπὲρ τῆς ταχείας συμπληρώσεως τοῦ μεγάλου ἔργου τοῦ κ. Cantor.

ΗΛ. Γ. ΒΑΣΑΜΑΚΗΣ

ΤΟ ΕΝ ΒΟΥΔΑΠΕΣΤΗ,

ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Ζωηρότατον ενδιαφέρον διήγειρεν ἡ διάλεξις τοῦ ἐκ Παρισίων διασήμευ ἰατροῦ Ἡλία Μετσνικώφ, εἰπόντος ὅτι τὸ μικροβίον τῆς χολέρας δὲν εἶναι τὸ μόνον τῆς νόσου αἷτιον. Ὑπῆρξαν ἄνθρωποι, εἰσαγαγόντες ἐν τῷ ὄργανισμῷ αὐτῶν ὀλοκλήρους καλλιεργείας βακτηρίων, χωρὶς νὰ προσβληθῶσιν ἐκ χολέρας. Παρατηρήθη ὅτι ἐν τῷ στομάχῳ καὶ τῷ ἐντερικῷ συστήματι ὑπάρχουσιν ἄλλα βακτήρια, διενκολύοντα τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ βακτηρίου τῆς χολέρας ἢ ἐνεργοῦντα ἐναντίον τούτου. Ἐκεῖνοι, ἐν τοῖς ἐντέροις ἢ ἐν τῷ στομάχῳ τῶν ὁποίων εὐοίσκονται μικροβία, ὑποβοηθούντα τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ βακτηρίου τῆς χολέρας, προσβάλλονται ὑπὸ τῆς νόσου ταύτης· τούναντίον δὲ ἐκεῖνοι, ἐν τοῖς πεπτικῶν ὀργάνοις τῶν ὁποίων ἀπαντῶσι μικροβία, παρακωλύοντα τὴν τοῦ βακτηρίου τῆς χολέρας ἀνάπτυξιν, παραμένουσιν ἀπροσβληταί. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς θεωρίας ταύτης ὁ κ. Μετσνικώφ κατώρθωσε νὰ μεταδώσῃ τὴν χολέραν καὶ εἰς ζῶα, περὶ ὧν ἐλέγετο μέχρι τοῦδε, ὅτι δὲν προσβάλλονται ὑπὸ τῆς χολέρας.

Ὁ ἐκ Βουδαπέστης καθηγητῆς Ὁθων Πέρτων περιέγραψε τὰς ἐπὶ τοῦ μικροβίου τῆς χολέρας παρατηρήσεις αὐτοῦ. Ἐπὶ 60⁰/₀ τῶν θανασίμων κρουσμάτων εὔρε τὸ βακτήριον τῆς χολέρας. Παρὰ στρατιώταις, οἵτινες εἶχον ἄριστα τὴν υγίειαν, εὔρε καθαρῶτατα χολερικά βακτήρια. Τὴν διάλεξιν αὐτοῦ ὁ κ. Πέρτων ἐποίκιλλε καὶ διὰ φωτογραφικῶν ἀπεικονισμάτων, ἐξ ὧν παρατηρεῖται τὸ μεταβλητὸν τῆς μορφῆς τῶν χολερικῶν μικροβίων, Κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ αἷτιον τῆς τελευταίας ἐν Βουδαπέστη χολερικῆς ἐπιδημίας ἦν τὸ ἀκάθαρτον ὕδωρ. Ἐν τέλει ὁ ἐκ Βουδαπέστης καθηγητῆς ἀνέφερεν ὅτι, ἐνεργήσας δοκιμὰς δι' ὀποῦ κρομμύων, εὔρεν ὅτι διάλυσις τούτου ἐν ἀναλογία 1 : 1000 ἐνεργεῖ θανασίμως κατὰ τοῦ βακτηρίου τῆς χολέρας.

Τῆς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου συζητήσεως μετέσχον ὁ καθηγητῆς Γκροῦμπεργκ, ὁ Ἐλσνερ, ἐξετάσας τὴν ἐπὶ τῶν βακτηριολογικῶν πλακῶν διάγνωσιν τῆς χολέρας, ὁ Σιλβας, ὁμιλήσας περὶ τῆς ἐν Λισσαβῶν χολέρας (1894), ὁ Πράυς, ὁ Χουέπε, ὁ Ἄλτσουλ, Σαντεμές καὶ ὁ Περτῶν. Οὕτως ἐξητηθήθη ἡ περὶ τῆς βακτηριολογίας τῆς χολέρας συζήτησις, ὁ δὲ καθηγητῆς Κορβανίης, ἐκήρυξε τὴν λήξιν διὰ βραχέος λόγου, δι' οὗ ἐξῆρε τὴν σπουδαιότητα τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς συζητήσεως ταύτης, ἥτις θ' ἀποτελέσῃ τὸ καύχημα οὐ μόνον τοῦ συνεδρίου, ἀλλὰ καὶ τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης.

Μετὰ μικρὰν παύσιν ἀνεγνώσθη ἡ πραγματεία τοῦ ἀπόντος καθηγητοῦ Ροῦ (Παρισίων) ἐξετάσαντος τὰ μικροβία τῆς ἀσιατικῆς πανώλους. Μετὰ τινὰς παρατη-

ρήσεις τοῦ Θεοδώρου Δούκα καὶ τοῦ ἐκ Νάντης Λεδού, ὁ Ὑάκινθος Κουμπὸν (ἐκ Sereing-Liège) ἐπραγματεύθη περὶ τῆς ἀρχῆς, τῆς προόδου καὶ τοῦ χαρακτῆρος τῆς ἀπὸ τῆς ἐπιδημίας τῆς χολέρας προφυλάξεως ἐν Βελγίῳ τὸ 1892.

Αὐθημερόν ἐν τῷ Δ' τμηματικῷ (υγιεινῇ τῶν βιομηχανικῶν καὶ ἀγροτικῶν ἐργασιῶν) ὁ ἐκ Βιέννης κ. Γιέλε εἶπεν ἐν τῷ περὶ « τοῦ ἐπιβλαβοῦς τοῦ ἐν τοῖς βιομηχανικῶν ἐργοστασίοις παραγομένου κοινοροῦ » ὅτι ἐν ἐκάστῳ ἐργοστασίῳ παράγεται πλείοτερος ἢ ὀλιγώτερος κοινοροτός, ἐπιδρῶν ἐπιβλαβῶς ἐπὶ τῆς υγείας τῶν ἐργατῶν. Ἐκ τῶν κατεργαζομένων τὰ μέταλλα 35 οἰο ἔπαθον ἐκ κατάρρου τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, 25 οἰο δὲ ἐκ φυματιώσεως. Ὁ κ. Γιέλε ὑπέβαλε πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν ἀκροατῶν αὐτοῦ καὶ πολλὰ δείγματα, ὧν κινδυνωδέστερον ἐχαρακτήρισε τὴν κόνιν τοῦ ὄρειχάλκου, ἥτις ἀποτελεῖται ἐκ σκληροτάτων καὶ ὀξυτάτων ἀτόμων, ἅτινα δυσχερῶς ἐκβάλλονται διὰ τοῦ βηχῆος. Ἡ τοῦ μολύβδου κόνις προκαλεῖ μᾶλλον νοσήματα τῶν πεπτικῶν ὀργάνων (δηλητηρίασις διὰ τοῦ μολύβδου). Αἱ ἐκ λιθῶν προερχόμεναι κόνεις, ἐξ ὧν ἡ τοῦ γρανίτου εἶναι ἡ μᾶλλον ἀβλαβῆς, κατέχουσιν ἐν τῇ σειρᾷ ταύτῃ τὴν τρίτην θέσιν, εἶτα δὲ ἔρχονται ἡ κόνις τῶν ἐκ κέρατος καὶ ὄστου ὑλῶν, οἶον τοῦ ἐλέφαντος, τοῦ ὄστράκου κτλ. τέλος δὲ ἡ κόνις τῶν ξύλων, ἥτις εἶναι ἡ ἐπιβλαβεστάτη ἐκ τῶν ἐν τέλει σημειωθείσων. Εἶτα ἔρχονται τὰ ἐκ διαφόρων ζωϊκῶν ὑλῶν κατασκευαζόμενα ὑφάσματα, ἐξ ὧν τὰ ἐκ τριχῶς ἵππου εἶναι τὰ βλαβερώτατα. Ὁ ἐκ Βιέννης ὑψηγητῆς Λέβυ ἐδήλωσεν ἐν τοῖς « εἰδικῶν νοσημάτων ἰδιαιτέρων τινῶν βιομηχανικῶν κλάδων καὶ περὶ προλήψεως τούτων », ὅτι ἡ διὰ τοῦ μολύβδου δηλητηρίασις τῶν τυπογράφων καὶ τῶν στοιχειοχυτῶν δὲν θὰ προληφθῇ διὰ τῆς εἰσαγωγῆς συνθετικῶν μηχανῶν. Ἀξία εὐχῆς θὰ ἦτο ἡ ἀντικατάστασις τῶν ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Γούτεμπεργ ἐν χρήσει τυπογραφικῶν στοιχείων διὰ τοιούτων, μὴ περιεχόντων μολύβδου, τοιαῦται δοκιμαὶ πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ μολύβδου δι' ὑάλου ἀργιλιούχου ὄρειχάλκου, σκληροῦ κόμμιος κτλ. κέκτηνται μεγάλην σπουδαιότητα καὶ ὑπὸ υγιεινῆς ἔποψιν. Ἡ ἐκ τῶν ρακῶν δηλητηρίασις ἐν τοῖς χαρτοποιείοις δέον νὰ προλαμβάνηται, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς προελεύσεως τῶν ρακῶν καὶ τῆς ἀπορρίψεως τῶν ἐκ μεμολυσμένων μερῶν προερχομένων. Ἡ διὰ τοῦ ὑδραργύρου δηλητηρίασις τῶν κατοπτροποιῶν εἶναι ἀναπόφευκτος κατὰ τὸν σήμερον ἐν χρήσει τρόπον τῆς ἐργασίας· τούτου ἐνεκα τὸ μόνον μέσον πρὸς ἀποφυγὴν τῆς δηλητηρίασεως εἶναι ἡ δι' ἀμαλγάματος ἀργύρου ἐπίστρωσις εἶναι ἡ δι' ἀμαλγάματος ἀργύρου ἐπίστρωσις τῶν καμώπτρων. Ἡ φωρφορονέκρωσις τῶν ἐν τοῖς ἐργοστασίοις πυρείων ἐργαζομένων θὰ παύσῃ τότε μόνον, ὅταν τὸ κράτος καταστήσῃ μονοπώλιον τὴν κατασκευὴν τῶν πυρείων, ἀπαγορεύον τὴν χρῆσιν κιτρίνου φωσφοῦρου. Αἱ κατὰ τὴν χρῆσιν παραπεποιημένων οἰνοπνευμάτων γεννώμεναι νόσοι προέρχονται ἐκ τῆς ἀναμίξεως οἰνοπνεύματος ξύλων καὶ ἄλλων. Ἐφ' ὅσον δὲ ταῦτα δὲν ἀντικατασταθῶσι δι' ἀβλαβῶν οὐσιῶν, δέον οἱ βιομη-

*) Τὰ ἀριθ. 41, σελ. 815—819.

χαναι νὰ προμηθεύονται διὰ τεχνικούς σκοπούς γνήσια οἶνοπνεύματα.

Ὁ ἐκ Παρισίων κ. Ζελινὸς ἐξέθεσεν ἐν «περὶ τῆς ἐπιρροῆς τῆς κόνεως τοῦ καπνοῦ ἐπὶ τῆς υἰείας τῶν ἐργατῶν ἐν τοῖς καπνεργοστασίαις» διαλέξει τὰς ἐπὶ τοῦ τοῦ ἀντικειμένου τούτου δοκιμὰς αὐτοῦ, εἰπὼν ὅτι ἀπὴντῃσε τρεῖς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐπελθοῦσα ἐπιληψία ὡς μόνον αἴτιον εἶχε τὴν κόνιν τοῦ καπνοῦ.

Τέλος ὁ ἐκ Σεμνίτσης Ἑμεριχ Τὸτ ὠμίλησε περὶ τῆς «Cachexia montana» (ὄρσειγενούς καχεξίας).

Ἐν τῷ Ε'. τμήματι, τῷ περὶ τὰ τῆς υἰείας τῶν παιδῶν ἀσχολουμένῳ, ὁ ἐκ Χριστιανίας Γιοχάνεσεν ἐποίησατο διάλεξιν «περὶ τινῶν ἐρευνῶν ἐπὶ τοῦ γυναικείου γάλακτος», προκαλέσασαν ζωηρὰς συζητήσεις. Εἶτα ὁ ἐκ Λειψίας Χόμπνερ ὠμίλησε «περὶ τοῦ γάλακτος τῆς ἀγέλαδος ὡς θρεπτικῶν τῶν νεογνῶν μέσου», παρατηρήσας ἰδίᾳ ὅτι εἰς τὰ θηλάζοντα βρέφη δέον νὰ δίδηται μόνον καθαρῶς ἀμελγόμενον καὶ ἐν καθαρῶν δοχείοις διατηρούμενον γάλα. Καὶ ὁ ἐκ Χαγκενάνου Φίλιππος Μπίνδερτ ὠμίλησε περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος, εἰπὼν ὅτι δέον νὰ ἰδρυθῇ ἐν ἐκάστη πόλει ἴδρυμα τοῦ κράτους, ἐν ᾧ νὰ παρασκευάζεται γάλα διὰ τὰ βρέφη, ἐξελεγχομένης καὶ τῆς παρασκευῆς. Μετὰ ζωηρὰν συζήτησιν ὁ ἐκ Βουδαπέστης Ἀδύλφος Χαβάτς ὠμίλησε περὶ τοῦ θηλασμοῦ τῶν ἀσθενῶν βρεφῶν.

Ἐν τῷ β' τμήματι συζητήθησαν αὐθημερὸν σπουδαῖα τινὰ θέματα τῆς σχολικῆς υἰεινῆς. Καὶ ὁ μὲν ἐκ Μόσχας καθηγητῆς Ἐρισμαν περὶ τοῦ ζητήματος τῆς σκιασέως κατὰ τὸν ἄμεσον ἢ ἔμμεσον φωτισμὸν τῶν σχολικῶν αἰθουσῶν, καταλήξας εἰς τὸ ἐξῆς συμπέρασμα: Κατὰ τὸν ἄμεσον φωτισμὸν τῶν σχολικῶν αἰθουσῶν ἀδύνατος εἶναι ἡ ἀκριβῶς ὁμοιόμορφος διανομὴ τοῦ φωτός

εἰς πᾶσαν θέσιν καὶ ἡ ἀποφυγὴ τῆς σκιάς. Ἡ διαφορὰ τῆς ἐντάσεως τοῦ φωτισμοῦ ἐκάστης θέσεως εἶναι σημαντικωτάτη καὶ κατὰ τὴν ἀπουσίαν τῶν μαθητῶν. Κατὰ τὸν ἔμμεσον ὅμως φωτισμὸν εὐκόλως κατορθοῦται ἡ κατὰ προσέγγισιν ὁμοιόμορφος διανομὴ τοῦ φωτός εἰς ἐκάστην θέσιν. Ἡ κατὰ τὴν γραφὴν διὰ τῆς σκιάς τοῦ προσκίνοτος σώματος προερχομένη ἀπώλεια φωτός εἶναι κατ' ἀναλογίαν μικρὰ καὶ οὐχὶ ἐνοχλητικὴ· ἄλλαις λέξεσιν ὁ ἔμμεσος φωτισμὸς τῶν αἰθουσῶν τῶν σχολῶν προτιμητέος τοῦ ἄμεσου.

Ὁ δὲ ἐκ Βροσλαυίας καθηγητῆς Κὸν ἀνεκινώσατο τὰ ἐνδιαφέροντα ἀποτελέσματα τῶν περὶ τῶν σχολικῶν παραπετασμάτων ἐρευνῶν αὐτοῦ, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου ὁ ἀρχιτέκτων Χίρτεντραίγκερ (Βιέννης) ἀνέπτυξε τοὺς ὅρους τῆς οἰκοδομῆς σχολῆς κατὰ τὰς νεωτέρας ἀπαιτήσεις. Εἶτα ὁ ἐκ Παρισίων κ. Ρενιὲ ὠμίλησε περὶ τῶν υἰεινῶν συνθηκῶν τῶν ἐν Παρισίοις μεγάλων λυκείων. Ἐκ τῆς διαλέξεως αὐτοῦ ἐξάγεται ὅτι, ἐνῷ τὰ ἀρχαιότερα λυκεία πολλαχῶς ὑπελείποντο ὑπὸ υἰεινῆν ἔποψιν, ἐν τοῖς νεωτέροις δὲν ἐπιτρέπεται ἡ πέρα τοῦ δέοντος συσσώρευσις. Οὐδέμια τάξις δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς χώρον τινὰ τῆς σχολῆς, πρὶν ἢ οὗτος ἀερισθῇ ἐπὶ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας. Ὁ μέγιστος ὅρος τῆς ἐργασίας διὰ τοὺς μεγάλους μαθητὰς εἶναι 10 ὥραι ἡμερησίως, διὰ τοὺς μεσαίους 8 καὶ διὰ τοὺς μικροὺς 6· διὰ τὴν κόμωσιν ἀφιερῶνται 1]2 ὥρα καθ' ἐκάστην, διὰ τὰς σωματικὰς ἀσκήσεις 2 ὥραι καὶ 3 1]2 ὥραι διὰ τὰς παιδιὰς καὶ τοὺς περιπάτους. Ἄπαξ καθ' ἑβδομάδα τοῦλάχιστον δίδεται ψυχρὸν λουτρὸν διὰ καταινοήσεως. Ἐν τοῖς δωματίοις τῶν ἀσθενῶν τὸ δάπεδον καλύπτεται δι' ἑτέρου στρώματος δαπέδου, δυναμένου νὰ πλύνηται.

Μετὰ τινὰς ἥπτονος ἐνδιαφέροντος διαλέξεις ὁ Φράν-

Ε Π Ι Φ Υ Λ Λ Ι Σ.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΔΙΑΛΕΞΙΣ.

Αἱ διακοπαὶ τῶν σχολῶν παρῆλθον καὶ οἱ διδάσκαλοι καὶ μαθηταὶ ἐπαναλαμβάνουσι τὸ ἔργον αὐτῶν καὶ αἱ σχολαὶ ἄρχονται λειτουργοῦσαι καὶ ἀναλαμβάνουσαι τὴν ὑψηλὴν καὶ ἱερὰν ἀποστολὴν αὐτῶν, τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ διαπαιδαγωγήσεως. Τὸ ἔργον τῆς σχολῆς βεβαίως εἶνε δυσχερὲς καὶ χροῖζει ἐν τοῖς μάλιστα, ὡς παρὰ πολλῶν καταδείχθη, τῆς ἀρωγῆς τοῦ οἴκου, διότι ἐν αὐτῷ τίθενται αἱ βάσεις τῆς μορφώσεως, δι' αὐτοῦ τὸ ἔργον τῆς σχολῆς εὐχερέστερον καθίσταται, καὶ δι' αὐτοῦ σφόδρα τοῦτο δυσχεραίνεται. Ἡ σχολὴ δύναται νὰ καταβάλλῃ πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως μορφώσῃ τὸν παῖδα, ἀλλ' ἡ μόρφωσις αὕτη δύναται, μὴ συναντιλαμβανομένου καὶ τοῦ οἴκου, νὰ προσμοιασθῇ πρὸς τὸν τῆς περιφρονος Πηνελόπης ἰστόν, ὅστις τὴν μὲν ἡμέραν ὑφαίνετο τῇ δὲ ἐσπέρᾳ ἐξυφαίνετο. Οἱ διδάσκαλοι παρέχουσι πάν-

τα τὰ πρὸς ὀρθὴν διάπλασιν τοῦ παιδὸς διὰ τε τοῦ βιβλίου, τοῦ προφορικῶν λόγου, τῆς ἐν γένει τάξεως καὶ διὰ τοῦ παραδείγματος, ἀλλὰ τί δύναται οὗτοι εἶναι ὁ παῖς ὅσα τὴν ἡμέραν μαθάνει τὸ ἐσπέρας ἐξαναγκάζεται νὰ λησμονήσῃ; Ὁ οἶκος δέον νὰ συνέχῃ τῆς σχολῆς, τοῦ παιδὸς παραδοθέντος αὐτῇ, διότι εἶνε συνέχῃ ἐκείνου, παρ' ἐκείνου τὸν παῖδα λαμβάνουσα. Τούτου ἕνεκα ὁ μαθητῆς ἐπανερχόμενος τὸ ἐσπέρας εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἂν μὲν οἱ γονεῖς καὶ οἱ οἰκετοὶ συντελῶσι εἰς τὴν ἐξακολουθήσιν τοῦ ἔργου τῆς σχολῆς, μεριμνῶντες ὑπὲρ τῆς μελέτης αὐτοῦ καὶ τῆς καθόλου κατ' οἶκον διδομένης ἐργασίας, ἀποστρέφωσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ παντὸς λόγου δυναμένου ὀλεθρίως νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς ἀπαλῆς καρδίας αὐτοῦ καὶ ἐν γένει διὰ τοῦ ἰδίου ἐπίσης παραδείγματος συμβάλλωνται εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ διανοητικὴν μόρφωσιν αὐτοῦ, ὁ μαθητῆς εὐχερῶς διαπλάσσεται, μορφοῦται, τὸ ἔργον τῆς σχολῆς συμπληροῦται καὶ ἐπιτυγχάνει, ἂν δὲ τοῦναντίον, ὁ παῖς διαστρέφεται, ἐξαχραιοῦται, ἐκπίπτει εἰς ἀνηθικότητα καὶ οὐ μόνον ἑαυτὸν βλάπτει ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν σχολὴν, καὶ οὐ μόνον τὸ ἔργον αὐτῆς ἀπέναντι αὐτοῦ δυσχεραίνει, ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι πάντων τῶν μαθητῶν, διότι οὗτος γίγνεται ὄργανος διοχετεύων ἀτασθαλίαν καὶ ἔστιν ὅτε ἀνηθικότηας.

Τί δύναται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ σχολή; Ἴσως τις θὰ

σις Βάρνερ ὠμίλησε περὶ τῆς λαμπρᾶς μεθόδου, ἧς χρῆσιν ποιεῖται ὅπως ἐκ τοῦ βλέμματος τῶν μαθητῶν ἐξετάσῃ τὴν διανοητικὴν αὐτῶν κατάστασιν, μεθ' ἧς ἡγέρθη ζωνρὰ συζήτησις μεταξύ τῶν ὁπαδῶν τῆς καθέτου γραφῆς καὶ τῶν τῆς πλαγίας, καταδειχθέντων τῶν πλεονεκτημάτων καὶ μειονεκτημάτων ἀμφοτέρων ἐν τάξει σχολῆς τινος, πλησίον καιμένης.

Τῇ 24]5 συνήλθον ὁμοῦ τὸ Ζ' καὶ ΙΖ' τμήμα, ἐν οἷς ὁ ἐκ Βιέννης Ἰωάννης Τσοκὸρ ὠμίλησε περὶ «διοργανισμοῦ τῆς ἐπιθεώρησεως τοῦ κρέατος», προτείνων ἀντὶ τοῦ ὀνόματος «ἐπιθεώρησις τοῦ κρέατος» τὸ «ὑγιεινὴ τῶν ζωϊκῶν θρεπτικῶν οὐσιῶν» καὶ εἰπὼν ὅτι ἡ ἐπιθεώρησις δέον νὰ ἐκτελεῖται μόνον ὑπὸ πτυχιούχων κτηνιατρῶν. Περὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος ὠμίλησαν καὶ οἱ Δαυὶδ Φαῖν (Βουδαπέστης) καὶ Ὁστερταγκ (Βερολίνου). Δεύτερον θέμα τῶν διαλέξεων ἦν «ἡ χρῆσις εὐνοτερότερων κρεάτων». Καὶ ὁ μὲν ἐκ Παρισίων Αἰμίλιος Κασέ ὠμίλησε περὶ τῆς διὰ κρέατος διατροφῆς τῶν πτωχοτέρων τάξεων τοῦ λαοῦ, ὁ δὲ ἐξ Ἰνσούκης Λαίμπις περὶ τῆς διὰ τῶν ἐδωδίων διατροφῆς. Τέλος ὁ ἐκ Τοκίου Τουμπαι ἀνέγνω πραγματείαν τοῦ δόκτορος Ταχαράν περὶ τῶν δηλητηριωδῶν στοιχείων εἰδους ἰχθύος ἐν Ἰαπωνίᾳ, τοῦ πετροδόντος.

Ἐν τῷ Ε' τμήματι, ἀσχολουμένῳ περὶ τὸ ζήτημα τῆς προμηθείας ὕδατος εἰς τὰς πόλεις ὁ ἐκ Βιέννης Φραγκίσκος Μπεργκερ ὠμίλησε περὶ «τῆς προμηθείας ὕδατος τῆς πόλεως Βιέννης, τῶν τεχνικῶν αὐτῆς ἀποτελεσμάτων κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας καὶ τῆς περαιτέρω αὐτῆς ἀναπτύξεως» ὁ ἐκ Παρισίων Μπέχπαν ἐξήτασε τὸ ζήτημα τοῦ ποῖα τεχνικὰ ἀποτελέσματα προήλθον ἐπὶ τῶν ὑγιεινῶν ὄρων διὰ τῶν κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας ἐν ταῖς μεγάλας πόλεσι ἐκτελε-

σθέντων ὑδραυλικῶν ἔργων, καὶ ὁ ἐκ Φραγκφούρτης (τῆς ἐπὶ Μ.) Λίνδλιν ἐξήτασε τὸ αὐτὸ ζήτημα, ἐφ' οὗ καὶ οἱ ἄλλοι ἐποιήσαντο παρατηρήσεις τινάς.

Ἐν τῷ Θφ καὶ Ιφ τμήματι ἐν κοινῇ συνεδρίᾳ, πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ὁ ἐκ Λονδίνου Κόρνφιλδ καὶ ὁ ἐκ Βερολίνου Πιστὼρ ὑπέβαλον πρότασιν περιλαμβανούσαν 7 κεφάλαια «περὶ τῆς προόδου τῆς ἀτηνηπτικῆς μεθόδου ἐν ταῖς πόλεσι καὶ ταῖς οἰκίαις σχετικῶς πρὸς τὴν δημοσίαν καθαριότητα», μεθ' ἧς ὁ ἐκ Λονδίνου Ὀλδγουϊκλ, καὶ ὁ ἐξ Ἐδμβούργου Πάλλερ ὠμίλησαν περὶ «νοσοκομείων διὰ πυρέσσοντας». Εἶτα ὁ ἐκ Βιέννης Φερδινάνδος Φέλνερ «περὶ ἀσφαλείας ἀπὸ τοῦ πυρός ἐν ταῖς θεάτραις», ὁ δὲ ἐξ Ἀννοβέρου καθηγητῆς Φίσερ «περὶ θερμάνσεως, ἀερισμοῦ καὶ θερμάνσεως τῶν αἰθουσῶν τῶν θεάτρων καὶ τῶν πρὸς συνάθροισιν τοῦ πλήθους χρησιμευσῶν».

Ἐν τῷ ΙΑφ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ διδάκτορος Λουδοβίκου Τσατάρη, ὁ ἐκ Βερολίνου Μπραϊμερ, ὁ ἐκ Παρισίων Ρενιέ καὶ ἐκ Βουδαπέστης Βάϊσμαν ὑπέβαλον ἐκθέσεις περὶ τοῦ καθορισμοῦ τοῦ χρόνου τῆς ἐργασίας τῶν σιδηροδρομικῶν ὑπαλλήλων, ἐξαιρόντες ὅτι ἡ ἀσφάλεια τῶν ταξιδιωτῶν ἀπαιτεῖ τοιοῦτον τοῦ χρόνου τῆς ἐργασίας, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐξαντλήσεως τοῦ προσωπικοῦ.

Ὁ Μπραϊμερ καὶ ὁ Ρενιέ προτείνουσι πρὸς τούτοις ἵνα εἰς ἕκαστον σιδηροδρομικὸν ὑπάλληλον, ἂν ζητήσῃ τοῦτο, παραχωρῶνται 15 ἡμέραι ἀδείας πρὸς ἀναψυχὴν ὡσαύτως προτείνουσι ὡς μέγιστον μὲν ὄρον τοῦ χρόνου τῆς ἐργασίας 12 ὥρας ὡς ἐλάχιστον δὲ 10. Ἡ τοῦ Μπραϊμερ πρότασις ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἄνευ τροποποιήσεως, θὰ ὑπεβάλλετο δὲ εἰς τὴν πλήρη συνεδρίαν μετὰ τῆς αἰτήσεως, ἵνα οἱ ἀντιπρόσωποι ἐκάστου κράτους

εἰπῇ, ν' ἀποκόψῃ ταχέως τὸ σσηπῶς τοῦτο μέλος· ἀλλ' ἡ σχολὴ τοῦ ἔργου αὐτῆς καὶ τοῦ σκοποῦ ἐχομένη εἰς ἀληθῆ ἀγῶνα ὑποβάλλεται ὅπως, εἰ δυνατόν, σώσῃ τὸ πρόβατον καὶ περισυναγάγῃ αὐτό, διότι ἐν νῷ ἔχει ὅτι τοῦτο, ἀφιέμενον ἀχαλίνωτον εἰς τὴν κοινωνίαν, ἀποβήσεται ταχέως λυμαίων αὐτῆς, ζημιωθήσεται δ' αὕτη. Ὑπομένει καὶ ἐπιμένει ἡ σχολή· ἀλλὰ καὶ ἡ περαιτέρω, ἡ μεγάλη ὑπομονὴ ἔχει ὄρια, ὧν ἡ ὑπέρβασις ἐπιπλαθῆς καθίσταται. Ἀναγκάζεται νὰ ἀποκόψῃ τὸ σσηπῶς μέλος χάριν τοῦ ὅλου σώματος, ἀλλὰ, μὴ λησμονώμεν! τὸ μέλος τοῦτο ἀπὸ τῆς σχολῆς μεταπηδᾷ εἰς τὴν κοινωνίαν. Τίς πταίει ἐν τούτῳ; πταίει ἡ σχολή; Ὅχι· βεβαίως. Αὕτη τὸ καθῆκον αὐτῆς ἐπετέλεσε, ἀπόκειται δὲ αὐτῇ ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, τοῖς δὲ γονεῦσι καὶ οἰκείοις ἡ εὐθύνη.

Τούτων ἕνεκα, οἱ γονεῖς, εἶνε δὲ ὀλίγιστοι οἱ δεόμενοι προτροπῶν, διότι εὐτυχῶς τὰ ἦθη ἡμῶν δὲν ἐξηχραιώθησαν εἰς ὁσημεῖον ἀλλαγῆς, ὀφείλουσι χάριν τῶν τέκνων αὐτῶν, χάριν τῶν φιλτάτων αὐτῶν, χάριν τῆς κοινωνίας, ἧς εἰσι μέλη, νὰ φροντίζωσι μάλιστα περὶ τῆς κατ' οἶκον ἀγωγῆς τῶν παιδῶν καὶ συντελῶσιν εἰς τὸ ἔργον τῆς σχολῆς, διότι ἄλλως οὗτοι ὑπέχουσιν εὐθύνην ἔναντι Θεοῦ τε καὶ ἀνθρώπων.

Λέξεις ἀνοικεῖσι καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ ἐπιδράσῃ κακῶς ἐπὶ τοῦ παιδὸς πρέπει νὰ ἀποφεύγωνται πρὸ αὐτοῦ. Νὰ ἀποτεινῶνται δὲ πρὸς αὐτὸ μετ' ἀγάπης καὶ ἡμερότητας, οὐχὶ διὰ

φωνῶν καὶ ὕβρεων, διότι ὑβρίζοντες αὐτό, ὑβριστὴν καθιστῶσι καὶ ἀπότομον, ἀνάγκων καὶ τὰ τοιαῦτα.

Ἄγγελοι εἶνε ἀληθῶς οἱ ἀγαθῶν γονέων εὐμοιρίσαντες παῖδες, καὶ ἡ σχολὴ χαίρεται ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἀγάλλεται ἐπὶ τε τῇ ἐν τοῖς μαθήμασι προκοπῇ καὶ τῷ εὐμαλάκτῳ αὐτῶν καὶ τῇ χρηστῇ διαγωγῇ. Οἱ ἄγγελοι δ' οὗτοι, ἀποφοιτῶντες, καὶ τοῖς γονεῦσι καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῷ ἔθνει ἔσονται ὠφέλιμοι, οἱ δὲ ἄγγελοι οὗτοι πρῶτιστα ὀφείλουσι τοῖς γονεῦσι, τῷ οἴκῳ. Μακάριος ὁ τοιοῦτος οἶκος.

Ἀπὸ δεκαπενθημερίας περίπου ἔληξαν αἱ ἐν Δίλφῳ ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς διενεργούμεναι ἀρχαιολογικαὶ ἀνασκαφαί, αἱ ἀπὸ τοῦ μαῖου τρέχ. ἔ. ἀρξάμεναι. Κατὰ τὴν πορείαν τῶν ἀνασκαφῶν τούτων εὐρέθησαν διάφορα κτίσματα, θεμέλια διαφόρων οἰκοδομημάτων, στοαὶ ποικίλαι, πολλὰ βάρθρα, σημαντικαὶ ἐπιγραφαὶ καὶ πλάκες ἐνεπίγραφοι καὶ τινὰ ἀρχαιολογικὰ εἶδη. Τὰ εὐρήματα ταῦτα δὲν εἶνε λίαν σπουδαῖα, συνεπλήρωσαν ὅμως πολλὰ κενά, ὑφιστάμενα ἔτι ἐν τῇ ἀρχαιολογίᾳ, καίτοι ἀκόμη δὲν ἤχθησαν εἰς φῶς τὰ διὰ τῶν διενεργουμένων ἀνασκαφῶν ὑπὸ τῶν Γάλλων ἐπιζητούμενα, ὡς ὁ ἀρχαῖος λιμὴν τῆς νήσου, ὅστις ἐφημιζετο ὡς εἰς τῶν μεγαλο-

υποβάλλωσι ταύτην ταῖς οἰκείαις κυβερνήσεσι. Ἐτέλος ὁ ἐκ Βουδαπέστης Ἰούλιος Κόλλερ ὠμίλησε περὶ τῆς ἀπὸ 15 ἔτων παρατηρουμένης νόσου παρὰ τῷ προσωπικῷ τῆς ἀτμοπλοικῆς ἐταιρίας τοῦ Δουνάβεως.

Τὸ IB' τμήμα ἠσχολήθη περὶ τὸ ζήτημα τῆς προμηθείας ὕδατος ὑγιεινοῦ ἐν τοῖς στρατοπέδοις καὶ τῆς διηθητικῆς μεθόδου. Ἐν τῷ αὐτῷ τμήματι ὁ Βορράδος Βρέτσερ (Βουδαπέστης) ὠμίλησε «περὶ διατηρήσεως τοῦ κωποῦ κρέατος, τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ ἀλεύρου ἐν καιρῷ πολέμου».

Ἐν τῷ IA' τμήματι ὁ Θεόδωρος Βάυλ ὠμίλησε «περὶ καύσεως τῶν φροκάλων ὑπὸ ὑγιεινῆν καὶ διοικητικὴν ἐποψίν», ἀναπτύξας ὅτι ἡ καύσις εἶναι ὁ μᾶλλον ἀξιοσύστατος τρόπος τῆς καταστροφῆς τῶν φροκάλων τῶν ὄδων καὶ τῶν οἰκιῶν ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσιν. Ὁ πολιτικὸς μηχανικὸς Ριχάρδος Σνάιντερ (Δρέσδη) εἶπεν ὅτι πρὸς ἀβλαβῆ καὶ συγχρόνως ὠφέλιμον ἐξαφάνισιν τῶν παντοίων ἀπορριμμάτων (τῶν οἰκιῶν, τῶν ἐργοστασίων, τῶν μαγειρείων κ. ἄ.) διὰ τὰς πόλεις, ἔνθα τὰ περιττώματα δὲν χρησιμοποιοῦνται πρὸς κατασκευὴν λιπασμάτων, κατεσκεύασε κάμινον, ἐν ᾗ οὐ μόνον καίονται αἱ ἐν τοῖς ἀποτρίμμασι τούτοις ὀργανικαὶ ὕλαι, ἀλλὰ τῇ προσθήκῃ καταλλήλων ὑλῶν μεταβάλλονται τηκόμεναι εἰς ὑαλώδη καὶ σκοτεινοῦ χρώματος μάζαν μὴ ἀναδίδουσαν καπνὸν καὶ ὄσμη. Οὕτω τακείσαι αἱ ὕλαι αὗται ἐξάγονται ἐκ τῆς καμίνου ἐν ρευστῇ ἔτι καταστάσει καὶ χύνονται ἐν τύποις τετραγωνικοῖς ἢ ἄλλοις, ἔνθα ψύχονται βραδέως, οὕτω δὲ κατασκευάζονται λίθοι, κέραμοι, μεγάλοι ὄγκοι ἐξ ὑαλώδους μάζης, μεγάλην ἀξίαν ἔχοντες πρὸς οἰκοδομὴν θεμελιῶν οἰκιῶν, κρηπιδωμάτων ἀκτῶν, ἐπιτελισμάτων, λιμενικῶν ἔργων καὶ διωρυχῶν, τοίχων κήπων καὶ ἄλλων καὶ εὐκόλων

πρπεσιτέρων καὶ εὐρύτερων τῆς ἀρχιότητος λιμένων, τὸ οἰκοδόμημα τοῦ συμμαχικοῦ ταμείου τῶν Ἀθηναίων, ὁ ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἄλλα διαπρεπῆ ἐν τῇ ἀρχιότητι ἰδρύματα τῆς νήσου, ἀτινά εἰσι μεγίστης ἀξίας καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀνακάλυψις θά εἶνε αὐτόχρονημα εὐτύχημα διὰ τὴν ὅλσεν προσδεύουσαν ἀρχαιολογικὴν ἐπιστήμην. Αἱ διακοπεῖσαι ἀνασκαφαὶ τῆς Δήλου θά ἐπαναληφθῶσι κατὰ τὸ σύνθημα τὸ ἐπὶ τὸν ἔτος ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς.

Ὁ Βερολ. «Μηνύτωρ τοῦ Κράτους» ἐδημοσίευσεν ἄρτι ἐκθεσιν τῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν Ἰσαρλίχ γενομένων ἀνασκαφῶν, δαπάνη τῶν 30,000 μάρκων, ἅπερ ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος διέθετο ἐκ τοῦ πρωσικοῦ βασιλ. ταμείου. Κυριωτάτη ἐργασία κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὑπῆρξεν ἡ ἀποκάλυψις ὁλοκλήρου τοῦ ὄχυρου τείχους τοῦ θου στρώματος τῶν ἐρείπιων καὶ ἡ ἀφαίρεσις τῶν συντριμμάτων ἐκ τοῦ περιβάλλου τῶν δυτικῶν καὶ ἀνατολικῶν τμημάτων τοῦ ὄχυρώματος. Ὁ σκοπὸς τῶν ἐφετεινῶν ἀνασκαφῶν ἐπετεύχθη.

Κατ' ἀκολουθίαν ἐργασιῶν γενομένων ἐν τῷ παρὰ τὰς Ἀθήνας βυζαντινῷ ναῷ τοῦ Δαρνίου ἀνεκαλύφθη μεταξὺ δύο τοίχων σπουδαῖον μωσαϊκόν.

πωλούμεναι. Ὡσαύτως ἂν ἡ τετηκυῖα μάζα χυθῆ ἐντὸς ὕδατος μεταβάλλεται εἰς προϊὸν ἀνάλογον πρὸς τοὺς χάλικας, λίαν ἀρμόδιον πρὸς ἐπίστρωσιν ὁδῶν κ. ἄ. Ὁ κ. Σνάιντερ ἠρμήνευσε τὰ τῆς κατασκευῆς τῆς καμίνου καὶ τὰ τῶν ἐξόδων, ἐξ ὧν ἐξάγεται ὅτι πρὸς καθημερινὴν κατεργασίαν 100 κυβικῶν μέτρων ἀπορριμμάτων, ἡ μὲν κάμινος στοιχίζει 20,000 μάρκων, τὰ διάφορα ἐργαλεῖα 5,000 μάρκας, ἡ δὲ ὑπηρεσία 48 μ. ἡμερησίως. Οὕτως ὑπολογίζεται ὅτι (μετὰ τῆς προσθήκης τῶν ἀλκαλικῶν ὑλῶν, γαιανθράκων, ἡμερομισθίων ἐργατῶν, τόκων καὶ χρεωλυσιῶν διὰ τὸ κεφάλαιον) 100 κυβικὰ μέτρα στοιχίζουσι 318 μάρκα καὶ 10 ἐκ. ἡ δὲ παραγομένη μάζα ἀντιπροσωπεύει ἀξίαν 337,50 μ., οὕτως ὥστε ὑπάρχει κέρδος 19 μάρκων 40, ἧτοι 23.28⁰/₁₀₀. Ὁ κ. Σνάιντερ ἐδήλωσεν ὅτι ἡ ἀνωτέρω ἐργασία οὐδὲως εἶναι ἐπιβλαβῆς ὑπὸ ὑγιεινῆν ἐποψίν, διότι οἱ ἄτμοι καὶ τὰ ἀέρια δὲν δύνανται νὰ διαδοθῶσι πρὶν ἢ διελθῶσι διὰ τοῦ μέρους, ἔνθα γίνεται ἡ πῆξις, ἧτοι διὰ θερμοκρασίας 1500⁰ Κελσίου· καπνοὶ καὶ ὄσμαι δὲν ἀναδίδονται, διότι ἐκ τῆς καπνοδόχου ἐξέρχονται μόνον ἄτμοι καὶ ἄχροα ἀέρια.

Ὁ κ. Ἰούλιος Φήλιξ (Βρυξελλῶν) συνέστησεν ἐν τῇ περὶ τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν διαλέξει αὐτοῦ νέον σύστημα λιθίνων φερέτρων (Tachyphaga), προτιμητέων ὑπὸ ὑγιεινῆν ἐποψίν. Ὁ κ. Ἀλβέρτος Κρόμφελδ (Βιέννης) ὠμίλησε περὶ καύσεως τῶν νεκρῶν, συνηγορήσας κατηγορηματικῶς ὑπὲρ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ συστήματος τούτου, διότι ἔνια τῶν μολυσματικῶν νοσημάτων, ἰδίᾳ δὲ ὁ τύφος καὶ ὁ ἄνθραξ προέρχονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν μὴ ἀρμόδιως κειμένων καὶ παραπεποιημένων νεκροταφείων. Ἐν Δανίᾳ π.χ. ἐπὶ 600 νεκροταφείων 45 μόνον εἶναι ἄμεμπτα. Ὁ καθηγητῆς Τόρε (Λονδίνου)

Τὸ μωσαϊκὸν τοῦτο περιεῖχε τὸν Ἰωακείμ καὶ τὴν Ἀννὴν, οἱ ὅποιοι προσηυχῆθησαν εἰς τὸν Θεόν, ὅπως δώσῃ εἰς αὐτοὺς τέκνον. Ἄγγελος Κυρίου ἐμφανιζόμενος ἀγγέλλει εἰς αὐτοὺς ὅτι ὁ Κύριος εἰσήκουσε τὴν δέησιν αὐτῶν. Ἐπερθεν τοῦ μωσαϊκοῦ ἀναγινώσκειται ἐπιγραφή, ἐκ μωσαϊκοῦ καὶ αὐτῆ, σχηματικὴ πρὸς τὴν παράστασιν ταύτην.

Ἡ μωσαϊκὴ αὕτη εἰκὼν εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρουσα διὰ τὴν πρωτοτυπίαν τῆς συνθέσεώς της. Ἡ ἐπεξεργασία αὐτῆς εἶναι ἀξίας ἴσης πρὸς τὴν τῶν ἄλλων μωσαϊκῶν τοῦ Δαρνίου.

Τὸ τελευταῖον ἔργον τοῦ Zola, ἡ Lourdes, περὶ ἧς ἐγράψαμεν ἐν ταῖς προτέροις ἐπιφυλλίσιν ἡμῶν, ἀπεκηρύχθη ὑπὸ τῆς ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, ἀπ' οὗ πρότερον ἤκουσε σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ ὅσα ἐξεθέμεθα παρὰ τῶν Ἀμερικανῶν.

Νέα μυθιστορήματα ἐξεδόθησαν ἐν Παρισίαις τάδε: *L'Amour de Marguerite*, ὑπὸ Gaston Routier, *Professional Lover*, ὑπὸ Gyp. *Aveux de femme*, ὑπὸ Ernest Daudet καὶ *Finde Jaisne*, ὑπὸ Louis Richard.

ἐκηρύχθη κατὰ τῶν δηλώσεων τοῦ προλαλήσαντος, φρονῶν ὅτι ὡς πρὸς τὴν ταφήν τῶν νεκρῶν μόνον δεόν νὰ καταβάλληται μεγίστη προσοχή ἐν τοῖς νεκροταφείοις.

Εἶτα ὁ κ. Μπροῦλ, ὠμίλησε περὶ τῆς καταστάσεως τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν ἐν Γαλλίᾳ. Τὸ σύστημα τοῦτο εἰσῆχθη προαιρετικῶς τῷ 1887, ἀπὸ δὲ τοῦ 1889 ἐκάθησαν ἐν Γαλλίᾳ 19,000 νεκρῶν. Καὶ οὗτος θεωρεῖ τὴν καυσὴν τῶν νεκρῶν ὡς τὸν ὀρθότερον τρόπον ἐνταφιάσεως. Ὁ Κρόμφελδ καὶ ὁ Ππροῦλ ἀπήτησαν τὴν ἐν γένει ἐφαρμογὴν τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν.

Ἐν τῷ ΙΕ' τμήματι ὁ Λέων Πετι (Παρισίω) ὠμίλησε «περὶ τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ δικύκλου», ὁ ἐκ Βουδαπέστης Κάρολος Φουδὸρ ἐπραγματεύθη περὶ τῆς ὠφελείας τῆς ξιφασκίας, ὁ Ροδόλφος Κνὸλ (Ἀμβούργου) «περὶ τοῦ χοροῦ ὑπὸ ὑγιεινῆν ἔποψιν», ὁ Μένδελσον (Βερολίνου) καὶ ὁ Τριαίρ (Τούρσης) ὠμίλησε «περὶ τῶν διαφορῶν τρόπων τοῦ περιηγεῖσθαι καὶ τῆς ἐπὶ τῶν νεύρων, τῆς πέψεως καὶ τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος ἐπενεργείας αὐτοῦ». Ἀμφότεροι ἐκηρύχθησαν κατὰ τοῦ ἐθίμου τῶν ἐπὶ τοῖς γάμοις ταξειδιῶν (voyages de nocces).

Τῇ 24]5 συνήλθον ὁμοῦ τὸ Ζ' καὶ ΙΖ' τμήμα, ἐν οἷς ὁ ἐκ Βιέννης Ἰωάννης Σσοκόρ ὠμίλησε περὶ «διοργανισμοῦ τῆς ἐπιθεώρησεως τοῦ κρέατος», προτείνων ἀντὶ τοῦ ὀνόματος «ἐπιθεώρησις τοῦ κρέατος» τὸ «ὑγιεινῆ τῶν ζωϊκῶν θρεπτικῶν οὐσιῶν» καὶ εἰπὼν ὅτι ἡ ἐπιθεώρησις δεόν νὰ ἐκτελεῖται μόνον ὑπὸ πτυχιούχων κτηνιατρῶν. Περὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος ὠμίλησαν καὶ οἱ Δαυὶδ Φάιν (Βουδαπέστης) καὶ Ὁστερταγκ (Βερολίνου). Δεύτερον θέμα τῶν διαλέξεων ἦν «ἡ χρῆσις εὐνοτερέων κρεάτων». Καὶ ὁ μὲν ἐκ Παρισίων Αἰμίλιος Κασὲ ὠμίλησε περὶ τῆς διὰ κρέατος διατροφῆς τῶν πτωχοτέρων τάξεων τοῦ λαοῦ, ὁ δὲ ἐξ Ἰνσβρύκης Λαίμπις περὶ τῆς διὰ διατηρουμένων ἐδωδιμῶν διατροφῆς. Τέλος ὁ ἐκ Τοκίου Τομπαὶ ἀνέγνω πραγματείαν τοῦ δόκτορος Ταχαράν περὶ τῶν δηλητηριωδῶν στοιχείων εἶδους ἰχθύος ἐν Ἰαπωνίᾳ, τοῦ πετρόδοντος.

Ἐν τῷ Ε' τμήματι, ἀσχολουμένῳ περὶ τὸ ζήτημα τῆς προμηθείας ὕδατος εἰς τὰς πόλεις ὁ ἐκ Βιέννης Φραγκίσκος Μπέργκερ ὠμίλησε περὶ «τῆς προμηθείας ὕδατος τῆς πόλεως Βιέννης, τῶν τεχνικῶν αὐτῆς ἀποτελεσμάτων κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας καὶ τῆς περαιτέρω αὐτῆς ἀναπτύξεως». ὁ ἐκ Παρισίων Μπέχμαν ἐζήτησε τὸ ζήτημα τοῦ ποῖα τεχνικὰ ἀποτελέσματα προήλθον ἐπὶ τῶν ὑγιεινῶν ὄρων διὰ τῶν κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας ἐν ταῖς μεγάλαις πόλεσιν ἐκτελεσθέντων ὑδραυλικῶν ἔργων, καὶ ὁ ἐκ Φραγκφούρτης (τῆς ἐπὶ Μ.) Λίνδλαιν ἐζήτησε τὸ αὐτὸ ζήτημα, ἐφ' οὗ καὶ ἄλλοι ἐποίησαντο παρατηρήσεις τινάς.

Ἐν τῷ Θ' καὶ Ι' τμήματι ἐν κοινῇ συνεδρίᾳ, πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ὁ ἐκ Λονδίνου Κόρνφιλδ καὶ ὁ ἐκ Βερολίνου Πιστώρ ὑπέβαλον πρότασιν περιλαμβανούσαν 7 κεφάλαια «περὶ τῆς προόδου τῆς ἀσηπτικῆς μεθόδου ἐν ταῖς πόλεσι καὶ ταῖς οἰκίαις σχετικῶς πρὸς τὴν δημοσίαν καθαριότητα», μεθ' ὃ ὁ ἐκ Λονδίνου Ὀλδγουίγκλ, καὶ ὁ ἐξ Ἐδιμβούργου Πόλλερ ὠμίλησαν περὶ «νοσοκομείων διὰ πυρῶσόντας». Εἶτα ὁ ἐκ Βιέννης Φερδινάνδος

Φέλνερ «περὶ ἀσφαλείας ἀπὸ τοῦ πυρός ἐν τοῖς θεάτροις», ὁ δὲ ἐξ Ἀνοθέρου καθηγητῆς Φίσερ «περὶ θερμάνσεως, ἀερισμοῦ καὶ φωτισμοῦ τῶν αἰθουσῶν τῶν θεάτρων καὶ τῶν πρὸς συνάθροισιν πλήθους χρησιμεουσῶν.

Ἐν τῷ ΙΑ' ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ διδάκτορος Λουδοβίκου Τσατάρη, ὁ ἐκ Βερολίνου Μπραίμερ, ὁ ἐκ Παρισίων Ρενγὲ καὶ ὁ ἐκ Βουδαπέστης Βάϊσμαν ὑπέβαλον ἐκθέσεις περὶ τοῦ καθορισμοῦ τοῦ χρόνου τῆς ἐργασίας τῶν σιδηροδρομικῶν ὑπαλλήλων, ἐξαιρόντες ὅτι ἡ ἀσφάλεια τῶν ταξειδιωτῶν ἀπαιτεῖ τοιοῦτον καθορισμὸν τοῦ χρόνου τῆς ἐργασίας, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐξάντλησεως τοῦ προσωπικοῦ.

Ὁ Μπραίμερ καὶ ὁ Ρενγὲ προτείνουσι πρὸς τούτοις ἵνα εἰς ἕκαστον σιδηροδρομικὸν ὑπάλληλον, ἀνζητήσῃ τοῦτο, παραχωρῶνται κατ' ἔτος 15 ἡμέραι ἀδείας πρὸς ἀναψυχὴν ὡσαύτως προτείνουσιν ὡς μέγιστον μὲν ὄρον τοῦ χρόνου τῆς ἐργασίας 12 ὥρας ὡς ἐλάχιστον δὲ 10. Ἡ τοῦ Μπραίμερ πρότασις ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἄνευ τροποποιήσεως, θὰ ὑπεβάλλετο δὲ εἰς τὴν πλήρη συνεδρίαν μετὰ τῆς αἰτήσεως, ἵνα οἱ ἀντιπρόσωποι ἐκάστου κράτους ὑποβάλλωσι ταύτην ταῖς οἰκίαις κυβερνήσεσι. Τέλος ὁ ἐκ Βουδαπέστης Ἰούλιος Κόλλερ ὠμίλησε περὶ τῆς ἀπὸ 15 ἔτων παρατηρουμένης νόσου παρὰ τῷ προσωπικῷ τῆς ἀτμοπλοικῆς ἐταιρίας τοῦ Δουνάβεως.

Τὸ ΙΒ' τμήμα ἠσχολήθη περὶ τὸ ζήτημα τῆς προμηθείας ὕδατος ὑγιεινοῦ ἐν τοῖς στρατοπέδοις καὶ τῆς διηθητικῆς μεθόδου. Ἐν τῷ αὐτῷ τμήματι ὁ Κορράδος Βρέτσερ (Βουδαπέστης) ὠμίλησε «περὶ διατηρήσεως τοῦ νοποῦ κρέατους τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ ἀλεύρου ἐν καιρῷ πολέμου».

(Ἀκολουθεῖ).

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΟΜΟΝΟΙΑΣ. — Ἡ ΒΕΦΑΝΑ. — Ὁ ΤΡΙΝΚΑΝΟ. — ΘΕΑΤΡΟΝ ΜΥΗΜΑΤΑΚΙΩΝ. — FORZA DE DESTINO. — ΘΕΑΤΡΑ ΠΑΡΙΣΙΩΝ. — Διάφορα θεατρικὰ ζήτήματα. — ΘΕΑΤΡΑ ΜΕΛΙΟΛΑΝΩΝ. — Διεθνὲς Λυρικὸν Θέατρον. — ΧΡΟΝΙΚΑ.

Δύο λέξεις θὰ ἀφιερῶσωμεν μόνον εἰς τὰ δύο ἔργα ἅπερ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου Ὀμονοίας ἐξετελέσθησαν, καθότι ταῦτα δὲν κέκντηται σπουδαίαν ἀξίαν. Ἡ *Befana* ὡς καὶ ὁ *Trincano*, ἀμφότερὰ εἰσι τῶν pièces à costumes, διότι ὁ,τι ἰδίᾳ χαρακτηρίζει τὸ πρῶτον μελοδραμάτιον εἶνε αἱ σκηνογραφίαι καὶ αἱ ἐνδυμασίαι τῶν γυναικῶν, ὁ,τι δ' ἐπίσης κυριώτατα χαρακτηρίζει τὸ δεύτερον εἶνε αἱ ἐνδυμασίαι ἐπίσης τῶν γυναικῶν, καίτοι τοῦτο κέκνται καὶ μουσικὴν ἀξίαν, τεμαχίων τινῶν καλλίστων ὄντων.

Ἡ *Befana*, ἥτις ἀνευδιδάσθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς Ὀμονοίας εἶνε ἡ ἀρχικὴ *Befana*, ἡ δὲ πέρυσιν ἐπὶ τῆς

σκηνῆς τῆς Ὁμονοίας τὸ πρῶτον καὶ εἶτα Μνηματακίων ὑπὸ τοῦ θιάσου τοῦ Στραβόλου ἐκτελεσθεῖσα ἢν ἡ *Nuova Befana*, ἣτις εἶνε νέα ἔκδοσις τῆς πρώτης. Ἐκ τούτου προῆλθον αἱ διαφοραὶ. Ὁμολογητέον δ' ὅτι ἑκατέρω τῶν ἐκδόσεων ἔχει τὰς ἀρετὰς αὐτῆς.

Τὸ *Trincanao*, εἶνε μονόπρακτον μελοδραμάτιον ὀφειλόμενον εἰς τὸν συμπαθῆ διευθυντὴν τῆς ὀρχήστρας τοῦ θεάτρου Ὁμονοίας κ. Corrado Carradori. Σὺν τῇ ἀρετῇ τῶν ὁραίων ἐνδυμασιῶν κέκνται καὶ γλυκύτατα τεμάχια μουσικὰ ὡς τὴν εἰσαγωγὴν τὴν romance καὶ τὴν χορωδίαν τῶν ταχυδρόμων. Ἡ ὑπόθεσις αὐτοῦ ἀπλουστάτη, ἐνέχει πολλὰ εὐφυολογήματα.

* *

Ἐν τῷ θεάτρῳ τῶν Μνηματακίων ἐπανελήθη ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει ἀπὸ τῆς σκηνῆς αὐτοῦ τῆς κ. Castellano τὸ οὐχὶ ἐκ τῶν κυριωτάτων ἔργων τοῦ Βέρδη ἡ *Forza del destino*, τετράπρακτον μελόδραμα, ὅπερ ἐξετελέσθη τὸ πρῶτον ἐν Πετρούπολει, παρόντος τοῦ Βέρδη, κατὰ τὸ 1862. Τὸ κείμενον συνετάχθη ὑπὸ Ρεαυέ, ἐξαχθὲν ἐκ ρωμαντικοῦ ἰσπανικοῦ δράματος τοῦ δουκὸς τῆς Rivas. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ ἡ ἰσχὺς τοῦ πεπρωμένου κυρίως πρόκειται νὰ δειχθῆ, καὶ πρὸς ἐπίτευξιν τούτου οἱ θάνατοι. Τὰ κυριώτατα τοῦ μέλους εἶνε τὸ ῥῆμα: *È bella la guerra*, ἡ ἀφήγησις τοῦ Don Carlos, ἡ φράσις: *Picta di me signore*, τὸ finale τῆς δευτέρας πράξεως καὶ ἄλλα.

Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ ἀνεδέξατο τὸ σχῆμα τῆς Leonora ἡ τέως ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Ὁμονοίας παίζουσα ἑλαφρὰ αἰοῖδος κ. Castellano ἣτις ὑπολαδοῦσα, ὡς φαίνεται, ἑαυτὴν αἰοῖδον di primo cartello ἀπεχώρησεν. Ἡ κυρία Καστελλάνου ἐν τῇ ὑποδύσει τοῦ σχήματος τῆς Leonora ὑπὸ ὑποκριτικῆν ἔποψιν ὑστέρει, ὑστέρει δὲ κατὰ τὰς πρώτας πράξεις καὶ ἐν τῷ ῥήματι, πολλακίς δὲ ὑπὸ τὴν Leonora διέκρινε τις τὴν αἰοῖδον τῆς Βαρκαρόλλας ἐν τῇ *Gran via*. Τὸ ῥῆμα ὅμως τῆς τετάρτης πράξεως ἔψαλε ὀρθῶς καὶ ἐπιτυχῶς, ἐφ' ᾧ καὶ δικαίως ἔχειροκροτήθη.

* *

Πολλὰ ζητήματα θεατρικὰ ἠγέρθησαν κατ' αὐτὰς τῷ θεατρικῷ κόσμῳ τῶν Παρισίων, ἀλλ' ἐκεῖνο ὅπερ μάλιστα προκαλεῖ τὴν προσοχὴν εἶνε ἡ συνεννόσις τῆς Σάρρας Bernhardt, διευθυντρίας τοῦ θεάτρου Renaissance. μετὰ τοῦ Coquelin, ὅπως διδάξῃ οὗτος σὺν αὐτῇ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου τούτου, κατὰ τὴν παρούσαν χειμερινὴν περίοδον. Τοῦτου γνωστοῦ γενομένου, ζήτημα προέκυψε, διότι ὁ Coquelin, δούς τὴν παραιτήσιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Γαλλικῆς-Κωμωδίας καὶ τῆς παραιτήσεως ταύτης δεκτικῆς γενόμενης κατὰ τὸ συμβόλαιον ὃ ὑπογράφη πᾶς ἑταῖρος τῆς Γαλλικῆς-Κωμωδίας εἰσερχόμενος εἰς αὐτήν, συμβόλαιον ἐρειδόμενον ἐπὶ τοῦ κανονισμοῦ αὐτῆς, καὶ κατὰ τὸ διάταγμα τῆς Μόσχας λεγόμενον δὲν δικαιούται νὰ διδάξῃ ἐν Παρισίοις καὶ τοῖς περιχώροις αὐτῶν. Τοῦτου ἕνεκα ἐπὶ τῇ εἰδήσει ὅτι προτίθεται νὰ διδάξῃ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τῆς Renaissance ἀνεγράφη ἀμέσως ὅτι ὁ διευθυντὴς τῆς Comedie-Française κ. Claretie θὰ ἐπιδώσῃ καταγγελίαν κατὰ τοῦ Coquelin.

Τὸ ἄρθρον τοῦ διατάγματος τῆς Μόσχας τὸ σχετικὸν ἔχει ὧδε: «Πᾶς ἀποσυρόμενος τοῦ Γαλλικοῦ θεάτρου δὲν θὰ δύνηται νὰ παρουσιασθῆ αὐθις ἐπὶ οὐδεμιᾶς σκηνῆς εἴτε τῶν Παρισίων εἴτε τῶν περιχώρων, ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ διευθυντοῦ».

Τὸ ζήτημα τοῦτο παρήγαγε ἐκτενεῖς ἐκθέσεις τῶν προκαλεσάντων τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Coquelin κατὰ τὸ 1886 ἐκ τῆς Γαλλικῆς-Κωμωδίας λόγων, ἐν συνδυασμῷ δὲ πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο ἀνεσκαλεύθησαν καὶ τὰ τῆς ἀποχωρήσεως ἐκ τοῦ ἐπιφανοῦς θεάτρου τῆς Σάρρας καὶ τὰ τῆς ἀποχωρήσεως ἄλλων ὑποκριτῶν, τὰ τῶν δικῶν, αἵτινες ἐγένοντο ἐν παρομοίαις περιούτου περιστάσει, ἐδημοσιεύθησαν δὲ ἐπιστολαὶ καὶ τὰ τοιαῦτα.

Ἐτερον ζήτημα εἶνε τὸ τοῦ Catulle Mendès, καταγγέλλοντος τὸν Leoncavallo, ὅτι ἔλαβε τὴν ὑπόθεσιν τοῦ μελοδράματος αὐτοῦ *I Pagliacci*, ὅπερ ἐδιδάχθη καὶ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ ἡμετέρου θεάτρου Μνηματακίων, ἐκ τοῦ ἔργου αὐτοῦ *La Femme de Tabarin* καὶ ἀπαιτοῦντος ὅπως ἐν ταῖς ἀγγελίαις τῶν *Pagliacci* σημειοῦται «κατὰ τὴν *Femme de Tabarin* τοῦ Catulle Mendès. Καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο πολλὰς ἐπιστολάς προκαλεῖ.

Τὸ δὲ ζήτημα τῶν «Δύο Δουκισσῶν τῶν Ἀθηνῶν», τῆς τοῦ Sardou καὶ τῆς τοῦ Κλέωνος Ραγκαβῆ, προὐκάλεσεν ἐπιστολὴν τοῦ τελευταίου, δημοσιευθεῖσαν ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῶν Συζητήσεων», δι' ἧς οὗτος παρακαλεῖ τὸν κ. Sardou νὰ ἀλλάξῃ τὸν τίτλον τοῦ ἔργου αὐτοῦ πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεων. Πλὴν τῶν ζητημάτων τούτων ὑψίστανται καὶ ἄλλα πινά, ὡς τὸ τῆς Judic, ὧν τὴν ἀναγραφὴν δὲν ἐπιτρέπει ἡμῖν ὁ χώρος.

* *

Ἐπανερχόμεθα εἰς τὸ Διεθνὲς Λυρικὸν Θέατρον, ὅπερ ἐν Μεδιολάνοις ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ διαδήμου ἐκδότου Sonzogno ὅπως μόνον σημειώσωμεν ὅτι ἐν Παρισίοις παρουσιάσθη ἀπόγονος τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς Canobiana, ὑπογραφομένου Canoby καὶ δι' ἐπιστολῆς αὐτοῦ κηρύσσων τοῦτο καὶ δικαιολογῶν τὴν γραφὴν τοῦ ἐπωνύμου αὐτοῦ διὰ τοῦ y, καὶ ὅτι ἐν τῷ καταρτισθέντι θιάσῳ αὐτοῦ περιλαμβάνεται καὶ ὁ ὁμογενὴς ὑψίφωνος ὃν ἤκουσε τὸ ἡμέτερον δημόσιον, κ. Ἀποστόλου. Οὕτω τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ἐν τῷ νέῳ τούτῳ θεάτρῳ θ' ἀντιπροσωπεύεται διὰ τοῦ Σαμάρα μὲν ἐν τῷ μελοδράματι, διὰ τοῦ Ἀποστόλου δὲ ἐν τῷ ῥήματι.

ΧΡΟΝΙΚΑ.—Εἰς Παρισίους μετέβη ὁ Βέρδη κατέποπτεῖ τὰς δοκιμὰς τοῦ Ὁθέλλου ἐν τῷ Μελοδράματι.

—Προσεχῶς ἐορτάζεται ἡ συμπλήρωσις τῶν χιλίων παραστάσεων τοῦ *Faust* ἐν τῷ Μελοδράματι τῶν Παρισίων.

—Ὁ Δουμᾶς ἐδωρήσατο ἐκάστην τῶν ἐμνηνευσάντων τὰ κυριώτατα πρόσωπα τοῦ δράματος αὐτοῦ *Femme de Claude* ἀνὰ ἐν ἀντίτυπον τοῦ ἔργου αὐτοῦ μετ' ἀφιέρωσός. Τὸ πρὸς τὴν Σάρραν ἔφερε λατινιστὴ τὴν ἀφιέρωσιν. Ταύτην δὲ θ' ἀναγράψωμεν ἐν τῇ ἐπομένῃ Δραματικῇ.

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

* Ὁ ἐπιθῶνος ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ